

**WEB ARAYÜZ TASARIMINDA
GÖRSELLİĞİN ÖNEMİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Yaşar Emin AKÇA

Kütahya – 2019

T.C.
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Grafik Ana Sanat Dalı

Yüksek Lisans Tezi

WEB ARAYÜZ TASARIMINDA GÖRSELLİĞİN ÖNEMİ

Danışman:
Prof. Dr. Levent MERCİN

Hazırlayan:
Yaşar Emin AKÇA

Kütahya – 2019

Kabul ve Onay

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Grafik Anasanat Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ ÇALIŞMA RAPORU olarak kabul edilmiştir.

Başkan Prof. Dr. Levent MERCİN

(İmza)

Üye Dr. Öğr. Üyesi Eren Evin KILIÇKAYA BOĞ

(İmza)

Üye Prof. Yusuf KEŞ

(İmza)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

İmza

Doç. Dr. Ayhan KAHRAMAN

Enstitü Müdür

Bilimsel Etik Bildirimi

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım “Web Arayüz Tasarımında Görselliğin Önemi” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

...../...../2019

Yaşar Emin AKÇA

Özgeçmiş

23.09.1988 yılında Kütahya'nın Tavşanlı ilçesinde doğdu. İlkokulu Tepecik İlköğretim Okulu'nda, ortaokulu Bursa Cumhuriyet İlköğretim Okulu'nda, liseyi Bursa Yıldırım Beyazıt Lisesi'nde tamamladı. 2010 yılında Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nden mezun oldu. 2013 yılında Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Anasanat Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. 2017 yılından itibaren Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Meslek Yüksekokulu Tasarım Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.

ÖZET

WEB ARAYÜZ TASARIMINDA GÖRSELLİĞİN ÖNEMİ

AKÇA, Yaşar Emin

Yüksek Lisans Tezi, Grafik Ana Sanat Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Levent MERCİN

Haziran, 2019, 98 Sayfa

Bu araştırma, bir web sitesinin görsel tasarımını etkileyen unsurların irdelenerek örnek bir web arayüz tasarımı hazırlanmasını içerir. Web arayüz tasarımında görselliğin önemli olup olmadığının öğrencilere yapılan anket uygulaması ile tespit edilmesini kapsamaktadır.

Literatür taraması sonucu elde edilen konu başlıkları incelenmiş ve araştırmacı tarafından Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi için örnek bir arayüz tasarımı hazırlanmıştır. Web arayüz tasarımının görsel estetiğe ve kullanılabilir bir yapıya sahip olması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda görsel tasarım ilkeleri, kompozisyon, tipografi ve renk kavramları dikkate alınarak arayüz tasarım aşaması tamamlanmıştır. Hazırlanan arayüz tasarımı, ekran boyutlarına göre HTML, CSS, JavaScript dilleri kullanılarak duyarlı bir web sitesine dönüştürüldü. Ayrıca, tasarlanan arayüz hakkında öğrencilerin görüşleri sorulmuştur. Ankete katılım gösteren 156 öğrencinin görüşleri analiz edilerek yorumlanmıştır. Analiz sonuçlarına göre önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Web Tasarım, Web Arayüz Tasarımı, Grafik Tasarım, Web Sayfası, Web Sitesi

ABSTRACT**THE IMPORTANCE OF VISUALITY IN WEB INTERFACE DESIGN****AKÇA, Yaşar Emin****M. A. Thesis, Department of Graphic Design****Supervisor: Prof. Dr. Levent MERCİN****June, 2019, 98 Pages**

This research involves examining the factors affecting the visual design of a website and preparing a sample web interface design. Besides it covers the determination of whether the visuality in web interface design is important or not with the questionnaire applied to the students.

The topics obtained as a result of the literature review were examined and a sample interface design for Kütahya Dumlupınar University Faculty of Fine Arts was prepared by the researcher. The web interface design is intended to have a visual aesthetics and a usable structure. In this direction, the interface design phase has been completed by taking into consideration the principles of visual design, composition, typography and color. The prepared interface design was transformed into a responsive website by using HTML, CSS, JavaScript languages according to screen sizes. Moreover, the opinions of students were asked about the interface designed. The opinions of 156 students who participated in the survey were analyzed and interpreted. Suggestions were made according to the results of the analyses.

Keywords: Web Design, Web Interface Design, Graphic Design, Web page, Website

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	x
RESİMLER LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR.....	xiv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

WEB ARAYÜZ TASARIMI

1.1.WEB TASARIM	5
1.1.1. Web Sayfası	5
1.1.2. Web Tarayıcısı (Web Browser)	5
1.1.3. Web Sunucusu.....	5
1.1.4. Arayüz Tasarımı.....	6
1.1.4.1. Web Arayüz Tasarımı (Web Interface Design)	6
1.1.4.2. Kullanıcı Arayüz Tasarımı (User Interface Design)	6
1.1.4.3. Web Arayüz Tasarımı ve Kullanıcı Arayüz Tasarımı Arasındaki Farklar	7
1.1.5. Web Sayfa Tasarımında Dikkat Edilmesi Gereken Etkenler	7
1.1.6. Web Arayüz Geliştirme	8
1.2. WEB TASARIM İLKELERİ.....	8
1.2.1. Yalınlık.....	9
1.2.2. Tutarlılık-Görsel Devamlılık.....	11
1.2.3. Açıklık.....	12
1.2.4. Denge	12
1.2.5. Görsel Hiyerarşi	15
1.2.6. Vurgu	17
1.2.7. Ritim.....	18
1.2.8. Oran / Orantı	18
1.2.9. Uyum / Bütünlük.....	19
1.3. WEB TASARIMDA KOMPOZİSYON.....	20
1.3.1. Sayfa Düzeni	21

1.3.2. Izgara (Grid) Sistemi.....	23
1.3.2.1. Izgara (Grid) Sisteminin Avantajları	24
1.3.3. Beyaz Boşluk	25
1.3.4. Mobil Web Tasarımı	26
1.3.4.1. Duyarlı (Responsive) Tasarım	27
1.3.4.2. Uyarlanabilir (Adaptive) Tasarım.....	28
1.4. WEB TASARIMDA TİPOGRAFİ	29
1.4.1. Okunurluk	29
1.4.1.1. Okunurluğu Etkileyen Faktörler	30
1.4.2. Başlıklar	34
1.4.3. Web Fontları	35
1.5. WEB TASARIMDA RENK	36
1.5.1. Renklerin Duygusal Anlamları	38
1.5.3. Renk Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar	40
1.6. WEB TASARIM BİLEŞENLERİ	41
1.6.1. Navigasyon ve Yönlendirme.....	41
1.6.1.1. Menü / Gezinti Çubuğu (Navigation Bar)	41
1.6.1.2. Yönlendirme Bağlantı ve Butonlar	43
1.6.2. Slayt Alanı (Slider)	44
1.6.3. İkon / Sembol	44
1.6.5. Görseller (Fotoğraf, İllüstrasyon)	45
1.6.6. Animasyon	46
1.6.7. Formlar ve Tablolar	47
1.7. WEB TASARIMDA KULLANILABİLİRLİK.....	47
1.7.1. Kullanılabilirlik Nedir?	47
1.7.2. Görsel Tasarım Açısından Kullanılabilir Bir Web Sitesi.....	48

İKİNCİ BÖLÜM

WEB ARAYÜZ TASARIMI UYGULAMASI

2.1. WEB ARAYÜZ TASARIMI UYGULAMASI	51
2.1.1. Tasarım Öncesi Sayfaların Belirlenmesi.....	51
2.1.2. Taslak Çalışması	51
2.1.3. Ana Sayfa Tasarımının Hazırlanması	52
2.1.4. Alt Sayfa Tasarımının Hazırlanması.....	60
2.1.5. Web Arayüz Geliştirme Aşaması.....	62

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

3.1. BULGULAR VE YORUM.....	68
3.1.1. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....	68
SONUÇ.....	81
EKLER.....	85
KAYNAKÇA.....	92
DİZİN	97

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 3.1: Ankete Katılanların Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı	68
Tablo 3.2: Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	68
Tablo 3.3: Hazırlanan Web Tasarımının Görsel Hiyerarşiye Uygunluğuna İlişkin Görüşler	69
Tablo 3.4: Hazırlanan Web Tasarımının Görsel Tutarlılık ve Sayfalar Arası Görsel Devamlılığının Uygunluğuna İlişkin Görüşler.....	69
Tablo 3.5: Hazırlanan Web Tasarımının Görsel Öğeler Arasında Oran-Orantının Uygunluğuna İlişkin Görüşler	70
Tablo 3.6: Hazırlanan Web Tasarımında Kontrast Renk Kullanımının İçeriğin Rahat Bir Şekilde Algılanmasına İlişkin Görüşler	71
Tablo 3.7: Hazırlanan Web Tasarımında Renkler Tasarımın Görsel Uyumuna Olumlu Katkı Sağlamasına İlişkin Görüşler.....	71
Tablo 3.8: Hazırlanan Web Tasarımında Tipografi Kullanımının Uygunluğuna İlişkin Görüşler	72
Tablo 3.9: Hazırlanan Web Tasarımında Kullanılan İkon ve Simgelerin Tasarıma Uyumuna İlişkin Görüşler	73
Tablo 3.10: Hazırlanan Web Tasarımında Yönlendirme ve Bağlantıların Kolay Ulaşılabilirliğine İlişkin Görüşler.....	73
Tablo 3.11: Hazırlanan Web Tasarımında Kompozisyonun Uygunluğuna İlişkin Görüşler	74
Tablo 3.12: Hazırlanan Web Tasarımında Tasarım Konseptinin İçerik ile Uyumuna İlişkin Görüşler.....	75
Tablo 3.13: Hazırlanan Web Tasarımının Anlaşılır Bir Tasarım Yapısına Sahip Olmasına İlişkin Görüşler	75

Tablo 3.14: Hazırlanan Web Tasarımının Özgün Bir Tasarıma Sahip Olmasına İlişkin Görüşler.....	76
Tablo 3.15: Hazırlanan Web Tasarımında Estetik Yapıya Uygunluğuna İlişkin Görüşler	76
Tablo 3.16: Hazırlanan Web Tasarımının Kullanıcı Odaklı Olmasına İlişkin Görüşler	77
Tablo 3.17: Hazırlanan Web Tasarımının Kurumsal İmajı Yansıtmasına İlişkin Görüşler.....	78
Tablo 3.18: Hazırlanan Web Tasarımının Görsel Tasarım Açısından Başarısına İlişkin Görüşler.....	78
Tablo 3.19: Hazırlanan Web Tasarımının Mobil Versiyonunun Kullanılabilir Olmasına İlişkin Görüşler.....	79
Tablo 3.20: Hazırlanan Web Tasarımının Mobil Versiyonunun Görsel Tasarımına İlişkin Görüşler.....	80

RESİMLER LİSTESİ

Sayfa

Resim 1.1: Yalnlık İlkesine Örnek Bir Web Arayüzü.....	10
Resim 1.2: Web Arayüz Tasarımında Stil Rehberi	12
Resim 1.3: Simetrik Dengenin Etkin Olduğu Örnek Bir Web Arayüzü	14
Resim 1.4: Görsel Hiyerarşi Açısından Başarılı Bir Web Arayüzü	16
Resim 1.5: Vurgu İlkesine Örnek Web Sayfası	17
Resim 1.6: Web Arayüz Tasarımında Örnek Bir Ana Sayfa Düzeni	22
Resim 1.7: Beyaz Boşluğun Web Tasarımında Etkisine Örnek.....	26
Resim 1.8: Duyarlı (Responsive) Tasarım Farklı Ekranlara Göre Şekillenebilir.....	27
Resim 1.9: Harf Arası Boşlukların Okunurluğa Etkisi.....	31
Resim 1.10: Satır Aralığının Okunurluğa Etkisi	32
Resim 1.11: ‘Google Fonts’ Web Font Hizmeti Platformu.....	36
Resim 1.12: Açılır Menü Sistemine Örnek	42
Resim 1.13: Ekmek Kırıntıları (Breadcrumbs) Menü Örneği	44
Resim 1.14: Doğru ve Yanlış İkon Kullanımına Örnek	44
Resim 2.1: Hazırlanan Web Sitesinin Sayfaları ve Bağlantıları	51
Resim 2.2: Taslak Çalışması	52
Resim 2.3: Ana Sayfa Tasarımının Grid Düzeni.....	52
Resim 2.4: Adobe Photoshop Programında Katman (Layer) Düzeni	53
Resim 2.5: Web Arayüz Tasarımı Renk Paleti.....	54
Resim 2.6: ‘Poppins’ ve ‘PT Sans’ Yazı Tipi Aileleri	55
Resim 2.7: Web Sitesi Header Tasarımı.....	55
Resim 2.8: Açılır Menü Sistemi	56
Resim 2.9: Ana Sayfa Slider Alanı Tasarımı	56

Resim 2.10: Ana Sayfa Tasarımı İçerik Alanı.....	57
Resim 2.11: Ana Sayfa Tasarımı Duyurular, Etkinlikler ve Dekanımızın Mesajı Alanları.....	58
Resim 2.12: Ana Sayfa Tasarımı Bölümler, Projeler ve İstatistik Alanı.....	59
Resim 2.13: Footer Alanı	59
Resim 2.14: Alt Sayfa Tasarımı Sayfa Düzeni.....	60
Resim 2.15: Alt Sayfalardan Örnek Ekran Görüntüleri	61
Resim 2.16: Web Arayüz Tasarımı Stil Rehberi.....	62
Resim 2.17: Web Sitesi HTML, CSS ve Javascript Ekran Görüntüleri.....	63
Resim 2.18: Web Sitenin Tablet Bilgisayarda (iPad 6) Dikey ve Yatay Görüntüsü.....	64
Resim 2.19: Web Sitenin Cep Telefonunda (iPhone 7) Dikey ve Yatay Görüntüsü	64
Resim 2.20: Web Sitesinin Mobil Versiyonunda Kaydırılabilir İçerik Geçişleri	65
Resim 2.21: Web Sitenin Mobil Alt Sayfalarının Örnek Ekran Görüntüleri	66

KISALTMALAR

CSS	Cascading Style Sheets (Basamaklı Stil Şablonu)
GIF	Graphics Interchange Format (Grafik Değişim Biçimi)
HTML	Hyper Text Markup Language (Zengin Metin İşaretleme Dili)
JPG	Joint Photographic Experts Group (Birleşmiş Fotoğraf Uzmanları Grubu)
JS	JavaScript
PNG	Portable Network Graphics (Taşınabilir Ağ Grafiği)
SVG	Scalable Vector Graphics (Ölçeklendirilebilir Vektör Grafiği)
TDK	Türk Dil Kurumu

TEZ METNİ

GİRİŞ

Bilginin paylaşımı ve alışverişi toplumun ihtiyaçları arasında önemli bir yer tutar. Son yıllarda yaşanan teknolojik gelişmelerin sunmuş olduğu olanakların, iletişim kurma becerilerini geliştirmesiyle bilgiye erişimin çok daha kolay hale geldiği söylenebilir. İnternet, iletişimi kolaylaştıran bu teknolojik gelişmelerden biridir.

İnternetin hayatımıza girmesiyle birlikte bilgi paylaşımı, tanıtım vb. olanaklar kolaylaşmıştır. Günümüzde ihtiyaç duyduğumuz bilgilere internet üzerinden hızlı bir biçimde ulaşabilmekteyiz. İnsanlık tarihinin en büyük icatlarından biri olan internetin, her geçen gün gelişme göstererek hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline geldiği söylenebilir. Zaman içerisinde artış gösteren internet kullanıcı sayısı, firmaların ve kurumların dikkatini çekerek sanal dünyada yerlerini almalarını sağlamış ve bir rekabet ortamının oluşmasına zemin hazırlamıştır.

Web sayfalarında bilginin, hizmetin veya ticari bir ürünün etkili bir biçimde kullanıcılara sunulması, web sitelerinin kurulum amacına ulaşmasında önemli bir etken olabilmektedir. Web sitelerini birbirinden ayıran temel unsurlardan biri ziyaretçilerin siteye girdiklerinde karşılaştıkları ilk şey olan web sitesinin görsel tasarımıdır. Gelişen internet teknolojisinin sunmuş olduğu olanaklar ile iyi bir web arayüz tasarımı; görsel estetiği ve kullanılabilirliği büyük ölçüde etkileyebilmektedir. Bu bağlamda klişeleşmiş şablon sayfa tasarımlarından farklı olarak görsel ve işlevsel açıdan web sitesinin arayüz tasarımının oluşturulması; kurumsal kimliğe artı değer katabileceği gibi içeriğin sunumunu da etkileyecektir.

Bir web sitesinin görselliğini etkileyen en önemli unsurların başında tasarım ilkelerine uygunluk gelmektedir. Bunun yanında tasarımda kullanılan öğelerin, sanatsal bir bakış açısı ile içeriği uygun bir şekilde yansıtabilecek biçimde düzenlenmesi içeriğin iletiminde kolaylık sağlayabileceği düşünülmektedir. Çünkü sanat kavramı estetik kaygılar ile sanatsal düzenleme eleman ve ilkeleri dikkate alınarak ortaya konulan her türlü üretim sürecinde kullanılır. Bu üretim sürecinde hayal gücü, beceri ve yetenek birleşerek ortaya sanat ürünü çıkmaktadır (Mercin, 2011: 10). Bu bağlamda grafik tasarımda da sanatsal düzenlemede olduğu gibi tasarım ilke ve elemanları dikkate alınır. Web arayüz tasarımında görselliğin etkisinden yararlanabilmek için kalıplaşmış ve estetik değerden yoksun şablon tasarımlardan ziyade içerikle bütünleşmiş grafik tasarım

prensiplerinin etkin olduğu tasarımların hazırlanması gerekir. Tasarımda kullanılacak elemanlar içeriğe uygun olarak seçilir ve tasarım ilkelerine göre düzenlenirse web sayfasının görsel açıdan etkili görünmesini, kullanıcılar için kullanım kolaylığı sağlayabileceği ve akılda kalıcılığı olumlu yönde etkileyebileceği söylenebilir.

Geçmiş dönemlerde internet bağlantı hızından kaynaklanan nedenlerden dolayı web sayfa tasarımlarının görsel açıdan sınırlandırıldığı bilinmektedir. Bu nedenle görsel tasarımın zayıf olduğu web sayfa tasarımları standart ve birbirine benzer yapılarla oluşturulmaktaydı. Ancak günümüzde Keş (2009: 67), bilgisayar ve internet teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin, web arayüz tasarımlarına farklı ve yaratıcı özellikler kazandırdığını ifade etmektedir. Dolayısı ile son yıllarda internet bağlantı hızının yükselmesi sayesinde web sayfalarının açılış hızlarını etkileyen görsel dosya boyutlarının sorun olmaktan çıktığı söylenebilir. Böylece büyük boyutlardaki görseller sorunsuzca kullanılabilir duruma gelmiştir. Bunun yanında web yazılım dillerinin de gelişmesi arayüz tasarımlarının web standartlarına göre uygulanabilirliğini arttırdığı düşünülebilir. Bu duruma renk geçişlerinin, ikonların ve görsel elemanların harici görsel dosya kullanılmadan arayüz geliştirme aşamasında HTML, CSS ve JavaScript gibi dillerin kullanılarak oluşturulması örnek verilebilir.

Günümüzde web sitelerinin yaygın olarak kullanılmaya başlanması ile ülkemizde ve dünya genelinde milyonlarca web sayfası tasarımı ortaya çıkmıştır. Bu ortaya çıkan web sitelerinde genellikle şablon tasarımların kullanılmasının görsel tasarım açısından estetikten yoksun olması bir problem olarak kabul edilmiştir. Özellikle güzel sanatlar veya sanat ve tasarım fakültelerinin web sitesi tasarımlarının incelenmesi ve bu kapsamda Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinin web sitesinin incelenmesi, elde edilen verilere göre web sitesinde kalıplaşmış şablon tasarım yerine özgün ve içerikle bütünleşmiş bir web sitesi tasarımının hazırlanması ve hazırlanan bu tasarıma ilişkin kullanıcısı olan güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinin görüşlerinin alınması bir ihtiyaç olarak görülmüştür. Bu araştırma yukarıdaki gerekçeden hareketle hazırlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, web arayüz tasarımında görselliğin öneminin olup olmadığını ortaya çıkarmaktır.

Araştırmanın Önemi

İlgili literatür ve alan yazın tarandığında grafik tasarım alanında web tasarımı üzerine çalışmaların yapıldığı fakat web arayüz tasarımında görselliğin önemini vurgulayacak nitelikte bilimsel çalışmaların yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu araştırmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırma, web arayüz tasarımı uygulamasında görsellik ve içeriğin önemini ortaya koyması bakımından önemlidir. Araştırmanın bir diğer önem taşıyan yönü de araştırma için hazırlanan web sitesinin görsel tasarımına yönelik masaüstü ve mobil cihazlardan hızlı ve kolay bir biçimde ulaşabilmelerini sağlayan uygulama örneği sunması ve bu örnekler üzerinde öğrencilerin görüşlerine yer verilmesidir. Ayrıca araştırmanın sonucunda getirilecek öneriler açısından araştırmanın önem taşıdığı düşünülmektedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı bölümü öğrencileri, araştırmanın örneklemi ise 2018-2019 eğitim öğretim yılı Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi web sitesinin yeniden tasarlanması ile bu tasarıma ilişkin Görsel İletişim Tasarımı Bölümü 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin alınması ve değerlendirilmesi ile sınırlandırılmıştır.

Yöntem

Bu çalışmada, genel tarama modellerinden ilgili literatürün taranması, elde edilen verilere göre örnek bir web arayüz tasarımının hazırlanması ve bu tasarıma ilişkin oluşturulan veri toplama aracına verilen cevapların nicel olarak sayısallaştırılarak yorumlanmasına dayanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM
WEB ARAYÜZ TASARIMI

1.1.WEB TASARIM

Bu bölümde web tasarım ile ilgili kavramların tanımı yapılarak, web tasarımla ilgili alt konu başlıkları üzerinde durulmuştur.

1.1.1. Web Sayfası

Web sayfası, bir web sitesine erişim sağlayan kullanıcıların bilgisayarlarına gönderilen dosyalardır (Balaban, 2008: 3). Web sitelerinin sunucu tarafında yorumlanıp kullanıcıların bilgisayarına gönderilen bu dosyalar genellikle web sayfasının görsel tasarımının çıktısı olduğu söylenebilir. Bu nedenle web arayüz tasarım çalışması yapacak bir tasarımcının, web sayfaları hakkında bilgi sahibi olmasının gereklilik arz ettiği söylenebilir.

1.1.2. Web Tarayıcısı (Web Browser)

Web tarayıcısı, kullanıcıların istediği web sayfalarını bir web sunucusuna bağlanarak kullanıcı bilgisayarında gösteren programdır (Balaban, 2008: 3). Bu programlar, işletim sisteminde yüklü olabileceği gibi kullanıcıların tercihlerine göre daha sonrada yüklenebilir. Web tarayıcılarının benzer işlevleri olsa da sağladıkları kullanım kolaylığına ve sunmuş olduğu performansa göre tercih edilme sebepleri olabilmektedir.

Günümüzde web sayfalarını görüntülemek için kullanılan web tarayıcılarının en yaygın olanları, Microsoft Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome ve Apple Safari olarak sıralanabilir (Elden ve Okat Özdem, 2015: 195). Tarayıcılar arasında web sitesini görüntüleme farkı meydana gelebilmektedir. Ancak internet dünyasındaki son gelişmeler ile birlikte bu görsel farklılıkların en aza indirgendiği düşünülmektedir.

1.1.3. Web Sunucusu

Web sunucusu, istemci bilgisayardan gelen istekleri kabul etmelerini ve bu isteklere yanıt vermelerini sağlayan özel yazılımlara sahip bilgisayardır (“Web Server Role Overview”, 2012).

1.1.4. Arayüz Tasarımı

1.1.4.1. Web Arayüz Tasarımı (Web Interface Design)

Web arayüz tasarımının kavram olarak, web sitesinin görsel tasarımını ifade ettiği söylenebilir. Galitz'e (2007: 28) göre, içerik veya bilgi odaklı arayüz tasarımına genellikle web sayfası tasarımı denir. Web arayüz tasarımı, menülerin, içeriğin, grafiklerin yapısını ve ilişkilerini düzgün bir şekilde dengeleme ölçüsüdür. Bu durumda tasarımdaki unsurlar bir bütün oluşturacak şekilde düzenlendiğinde, web sayfasındaki içeriğin kolay algılanabilir olması iyi bir web arayüz tasarımı ölçütü sayılabilir. Web arayüz tasarımına web sitenin ana sayfası hazırlanarak başlanır ve diğer alt sayfalar ana sayfa tasarımına bağlı kalınarak hazırlanır.

Ana Sayfa Tasarımı

Ana sayfa, kullanıcı web sitesini ziyaret ettiğinde yüklenen sayfadır. Web sitesinin tüm içeriği için bir giriş sayfası ve bir dizin görevi görür. Ziyaretçileri karşılamak, onlara bilgi ve hizmet sağlamak için kullanılır (Lal, 2013: 54). Bir web sitesinin ana sayfası kolay anlaşılır ve aranılan bilgilere kolay ulaşılabilir biçimde tasarlanmalıdır (Teker, 2009: 191).

Web arayüz tasarımında ilk olarak ana sayfa tasarlanır ve diğer alt sayfa tasarımlarının oluşturulmasında ana sayfa tasarımının etkili olduğu ifade edilebilir. Ana sayfa tasarım yapısı ve üslubuna bağlı kalınmasıyla alt sayfaların tasarımında görsel devamlılık sağlanabilmektedir.

1.1.4.2. Kullanıcı Arayüz Tasarımı (User Interface Design)

Kullanıcı arayüzü, kullanıcının bilgisayara neye ihtiyacı olduğunu söylediği giriş mekanizmasını ve bilgisayarın kullanıcıya nasıl geri döndüğünü gösteren bir çıkış mekanizması sağlar. İnsanlar klavye, fare, dokunmatik ekranlar ve mikrofonu kullanarak bir kullanıcı arayüzü aracılığıyla bir bilgisayarla etkileşime girer (Lal, 2013: 10). Kullanıcı arayüz tasarımı, bilgisayarlar, makineler, taşınabilir iletişim cihazları, yazılım uygulamaları ve web sitelerinin kullanıcı deneyim ve etkileşimine yoğunlaşan bir tasarım alanıdır (Baranseli, 2009: 81).

1.1.4.3. Web Arayüz Tasarımı ve Kullanıcı Arayüz Tasarımı Arasındaki Farklar

Web arayüz tasarımı genellikle web sayfa tasarımı, kullanıcı arayüz tasarımı ise uygulama tasarımı olarak ifade edilebilir. Arayüz tasarımı denildiğinde bir yazılım uygulamasının görsel tasarımı akla gelebilir. Ancak kullanıldığı sisteme göre arayüz tasarımında biçimsel farklılıklar olduğu söylenebilir. Bununla ilgili olarak Nielsen (1997), web için tasarım yapılmasının, geleneksel kullanıcı arayüzü tasarlamaktan farklı olduğunu belirtmiştir. Benzerlikleri ile ilgili olarak da, en temel düzeyde her ikisinin de etkileşimli sistemler ve yazılım tasarımları olduklarını ifade etmektedir. Genel olarak bir web sayfasının tasarım amacı çoğunlukla bilgi sağlamaktır. Bir uygulama ise kullanıcının bir şey yapıp kaydetmesine izin verecek şekilde tasarlanmıştır (Galitz, 2007: 28).

Bir web sitesinin temel amacının bilgi sağlamak olduğu düşünüldüğünde, web arayüz tasarımının kullanıcının bilgiye erişimini kolay bir hale getirebilmesi gerekir. Bu bağlamda web arayüz tasarımında, içeriğin en etkin biçimde aktarılmasını sağlayabilmek için farklı kompozisyonlar kurgulamak mümkün olabilir. Kullanıcı odaklı uygulama arayüz tasarımında ise bilgidен ziyade çoğunlukla etkileşimin söz konusu olduğu söylenebilir. Bu nedenle web arayüz tasarımından farklı olarak belirli bir sistem içerisinde kullanıcının yapacağı işlemleri kolaylaştırması gerektiği söylenebilir.

1.1.5. Web Sayfa Tasarımında Dikkat Edilmesi Gereken Etkenler

Web sitelerinin etkin bir şekilde kullanılabilmesi için arayüz tasarımında dikkat edilmesi gereken bir takım etkenlerden söz edilebilir. Bu etkenlerin dikkatli bir şekilde uygulanmasıyla başarılı bir web arayüz tasarımı ortaya konması mümkün olabilir.

Elden ve Okat Özdem (2015: 201), web sayfa tasarımının taşınması gereken özellikleri şu şekilde belirtmiştir:

- Web sitenin ana sayfa tasarımı gereksiz öğelerden arındırılarak en sade görünüm sağlanmalı ve kullanıcıların zaman kaybına uğramadan hızlı bir şekilde açılmalı,
- Web sitesi, kurum kimliği kurallarına dikkat edilerek tasarlanmalı,
- Web sayfasında yer alan butonların önem sırası, izleyicinin algılama özellikleri bağlamında düzenlenmeli,

- Tipografik öğeler web sitenin zemin rengi ile kontrast oluşturmali,
- Web sitesinde en çok kullanılan gezinti çubuğu(ana sayfa, hakkımızda, iletişim vb.) kolay ulaşılır olmalı,
- Kullanıcılar en fazla üç tıklama ile aradığı bilgiye erişebilmeli,
- Web sitesinin görsel tasarımı ‘özgün’ olmalı. Şablon tasarım formatı kullanmanın kurum imajını olumsuz etkilediği unutulmamalı,
- Web sitesi, her türlü internet tarayıcıları ve mobil cihazlarda düzgün görüntülenecek bir şekilde tasarlanmalı,
- Web sitesinde kullanılan renklerin, tipografik öğelerin uyumu sağlanmalı,
- Web sayfasında yer alan görsel imgelerin çözünürlüğüne dikkat edilmeli, düşük çözünürlüklü görsel kullanımına izin verilmemeli,
- Web sitesi kolay güncellenebilir bir yapıda tasarlanmalı,
- Web sitesi tasarımında da, diğer tüm görsel tasarım ürünlerinde olduğu gibi ‘görsel tasarım ilkelerine’ dikkat edilmelidir.

Bu belirtilen maddelere web arayüz tasarımında dikkat edilmesiyle, görsel estetik ve kullanılabilirlik açısından iyi bir web sitesi hazırlanabileceği düşünülmektedir.

1.1.6. Web Arayüz Geliştirme

Web arayüz geliştirme kavramı, tasarımı hazırlanan bir web arayüz tasarımının HTML, CSS ve JS ile web tarayıcılarında görüntülenebilen, işlevsel web dosyaları durumuna getirme işlemi olarak tanımlanabilir. Web arayüz geliştirme, yazılım alt yapısı ile ilgili bir işlemdir. Arayüz tasarımında yer alan öğelerin web tarayıcılarında çalışması için kodlanması ile sağlanır.

1.2. WEB TASARIM İLKELERİ

Grafik tasarım ürünlerinde doğru ve başarılı bir tasarım ortaya koyabilmek için tasarım ilkelerinden yararlanılır. Bu çerçevede bir tasarımın estetik bir değere sahip olması ve işlevini yerine getirmesi tasarım ilkelerinin etkili bir şekilde uygulanmasıyla sağlanabilir. Grafik tasarımın dijital medya ortamında uygulama alanı olan web tasarımında da estetik değeri olan ve kullanılabilir web siteleri oluşturulması için görsel

tasarım ilkelerinden yararlanılmasının gerekli olduğu söylenebilir. Bu bağlamda Keş (2009: 27) tarafından “estetik nitelikleri olan web siteleri için, genel tasarım ilkelerine paralel olarak web sayfa tasarım ilkeleri geliştirilmiştir. Bu tasarım ilkeleri şunlardır;

- Yalınlık
- Tutarlılık
- Açıklık
- Denge
- Görsel hiyerarşi
- Vurgu
- Ritim
- Oran / Orantı
- Uyum, Bütünlük”

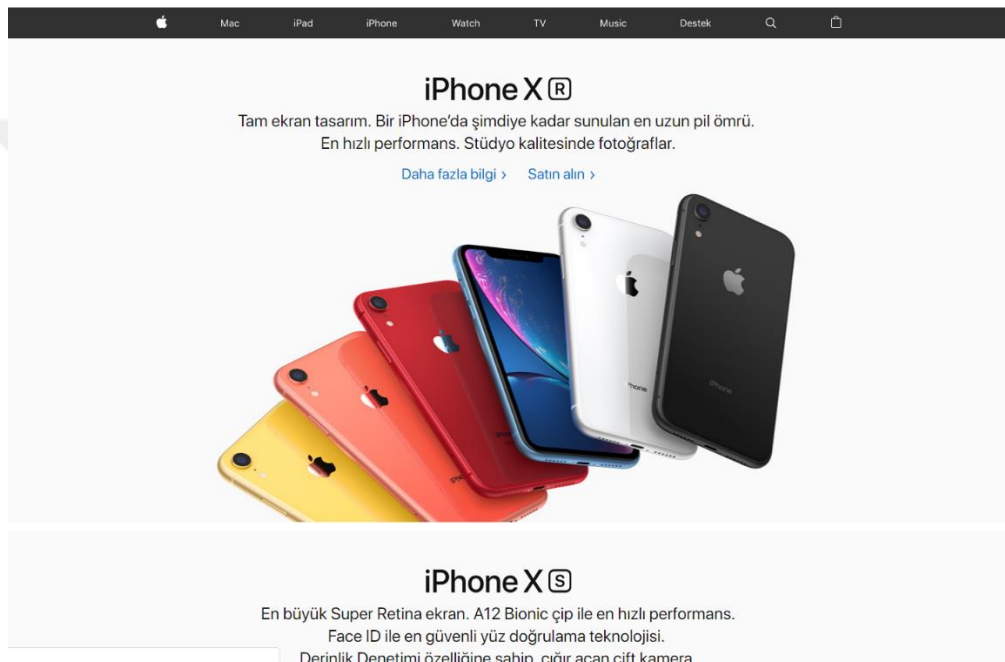
1.2.1. Yalınlık

Yalınlık, Türk Dil Kurumu’na (2011: 2514) göre; “1. Yalın olma durumu, birleşik veya karmaşık olmama durumu, sadelik.” “2. Açık, süsten ve zorlamadan uzak, kolayca anlaşılabilen anlatım, sadelik” şeklinde iki farklı anlamda tanımlanmaktadır. Bu tanımlara göre görsel tasarım ürünlerinde yalınlığı sağlamak için aktarılmak istenen mesaja herhangi bir katkısı olmayan görsel öğelerin kompozisyonundan çıkarılması gerektiği söylenebilir. Aynı durumda web arayüz tasarımının herhangi bir işlevi olmayan görsel öğelerden arındırılması, yalınlığın sağlanabilmesi için önemli bir etken olabilir. Buna bağlı olarak web site içeriğinin kullanıcılar tarafından algılanması da daha kolay hale gelebilir. Keş’in (2009: 28) ifade ettiği gibi, görsel iletişim tasarımı ürünlerinde, tasarımın özgünlüğünün, dikkat çekiciliğinin, hedef kitleye uygunluğunun dışında, görsel veya sözel iletinin kolay bir şekilde aktarılması ve anlaşılır olması da önemlidir.

Tasarımda mesajın net bir şekilde iletilebilmesi tasarımın işlevselliği açısından önemlidir. Aynı zamanda web sitelerinde içeriğin kolay algılanabilir olmasının da önemli olduğu savunulabilir. Pettersson’a (2002: 50) göre; birçok farklı desen, gölgelendirme ve karmaşık çizim stili içeren görsel öğelerin tutarsız kullanımı, iletinin algılanmasını engelleyebilir. Metinlerin ve görsellerin algılanmasını arttırmak için aşağıdaki birkaç öneri kullanılabilir:

- İçerik basit tutulmalı ve gereksiz görsel ögeler kullanılmamalıdır.
- Açık ve net olunmalı, görsel ve sözel ögeler dikkatli seçilmelidir.
- Tutarlı olunmalı, görsel ve metinlerin biçimlendirmeleri tasarım yüzeyinde çok fazla farklılıklar oluşturmamalıdır.
- Görsel geler ve metinler kolay algılanabilir bir hale getirilmelidir.
- İçerik başlıkları, tutarlı bir şekilde vurgulanmalıdır.

Resim 1.1: Yalınlık İlkesine rnek Bir Web Arayüzü

Kaynak: www.apple.com [Erişim:10.05.2019]

“Yalınlaştırılmış, gereksiz görsel ögelerden arındırılmış, içeriği ne çıkartılmış bir sayfa tasarımı bilgiye ulaşma hızında büyük fayda sağlayacaktır (Alican, 2011: 80).” Aynı zamanda web sitesinde içeriğin yalın bir halde kullanıcuya sunulması bilgiye erişimi kolaylaştırabileceği gibi tasarımın görsel etkisini de artıracak söylenbilir. Bu bağlamda web arayüz tasarımında görsel ögelerin seçiminde ve yerleşiminde sadeliğin elde edilmesiyle, içerik kullanıcılar tarafından rahatlıkla algılanabilecektir. Böylece görsel açıdan estetik ve kullanılabılır bir arayüz tasarımının hazırlanmasıyla web sitesinden en iyi şekilde verim elde edilebilir.

1.2.2. Tutarlılık-Görsel Devamlılık

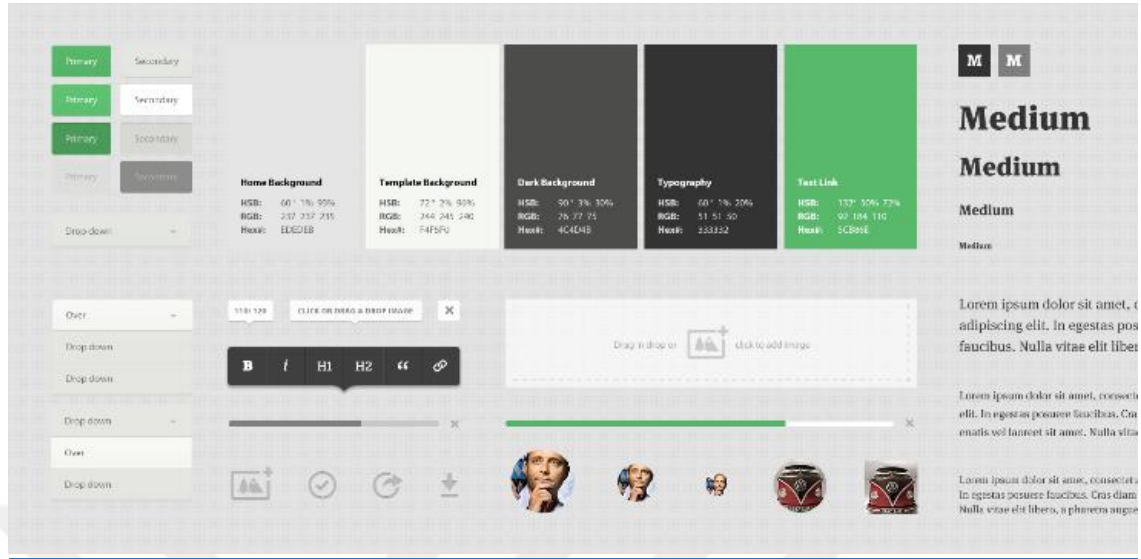
Masaüstü yayıncılık veya dijital medya ortamı tasarım çalışmalarında görsel devamlılığın sağlanmasının, tasarımın görselliği ve işlevselliği adına oldukça önemli bir etken olduğu söylenebilir. Tutarlılık, arayüz tasarımında genel görünümün ve görsel öğelerin yerleşim düzeninde tekdüzelik olmasıdır. Ayrıca tüm görsel tasarım faaliyetlerinin temel kuralıdır (Galitz, 2007: 48).

Web arayüz tasarımında kullanılan renklerin, görsellerin, yazı tipinin, yönlendirme bağlantılarının, sayfa düzeni ve boşlukların kısacası oluşturulan tasarım stilinin web sitesinin tüm sayfalarında farklılık göstermeden korunması tasarımda tutarlılığın sağlanması için önemli bir etkidir. Bu bağlamda görsel öğelerin ve sayfa tasarımlarının tutarlı olmasının, arayüz tasarımının görsel etkisini artırdığı savunulabilir. Web arayüz tasarımının tutarlılık ilkesine göre oluşturulması hem estetik, hem de web sitesinin kullanılabilirliği açısından oldukça önemlidir. Keş'in (2009: 31) belirttiği üzere, tutarlılığını koruyabilen ve genel görünümünü de diğer sayfalara yansıtabilen arayüz tasarımları en iyi web arayüz tasarımlarıdır.

Sayfa tasarımında, sayfa düzeni ve gezinmeye yönelik tutarlı bir yaklaşımın kullanıcıların tasarıma hızlı bir şekilde uyum sağlamasına ve sayfalar arasında gezinme kontrollerinin yerini güvenle tahmin etmesine olanak tanır (Lynch, Horton & Morville, 2009: 182). Bu bağlamda görsel öğelerin birbiriyle tutarlı olması, kullanıcıların sayfalar arasında daha rahat bir biçimde gezinmelerini sağlayabilir. Tasarımda tutarlılık sağlanmadığında ise web sitesinin görsel etkisi zayıf olabilir ve kullanıcılarda da sayfalar arası gezintide farklı bir web sitesine geçiş yapıldığı izlenimini oluşturabilir.

Arayüz tasarımında kullanılan renk, tipografi ve görsel stillerin bir rehber şeklinde hazırlanması, yazılım aşamasında tasarımda tutarlılığın korunmasına katkı sağlar (Resim 1.2).

Resim 1.2: Web Arayüz Tasarımında Stil Rehberi

Kaynak: <https://davethackeray.com/why-you-must-have-a-web-style-guide-ef58133a81d2> [Erişim: 08.05.2019]

1.2.3. Açıklık

“Açıklık, tasarımda kullanılan metin ve görsellerin okunabilir, anlaşılabilir ve algılanabilir olmasıdır (Keş, 2009: 32).” Bu nedenle açıklık ilkesi, bir tasarımda içeriğin kolay ve net bir şekilde algılanabilmesi için önemli bir unsurdur.

Tasarımda yer alan öğelerin izleyiciler tarafından algılanabilir olması tasarımda açıklığın bir göstergesi sayılabilir. Örneğin, bir web sitesinde metin içeriğinin rahat okunur olması için yazı punto ölçüsünün basılı ürünlere göre daha büyük ölçüde olması gerekebilir. Ayrıca, görsel öğelerin veya metinlerin kolay algılanması için kontrast oluşturulması ile tasarımda açıklık sağlanabilir.

1.2.4. Denge

Görsel tasarımda denge, “tasarım uygulamasında kullanılan her görsel elemanın öncelikle kendi içinde, sonrasında ise diğer görsel elemanlar ile arasındaki ilişkinin doğru kurulması (Ertan ve Sansarcı, 2016: 133)” şeklinde tanımlanabilir. Bu tanıma göre denge ilkesi, bir tasarımdaki öğelerin kompozisyon yüzeyinde görsel eşitliği ve düzeni sağlayan en önemli unsur olduğu savunulabilir.

Fiziksel olarak dengesiz bir durum (örneğin duvarda yamuk bir biçimde duran tablo) gözü rahatsız ederek, düzensizlik algısı oluşturabilir. Görsel tasarımda da dengesizlik aynı duruma benzetilebilir. Bu nedenle bir tasarımın izleyici tarafından rahat bir şekilde algılanması için denge unsurunu barındırması gerekir. Özsoy ve Ayaydın (2016: 182), bir tasarımın gözü rahatsız etmemesi için dengeye ihtiyacı olduğunu belirterek, görsel açıdan dengeye sahip olmayan tasarımların parça olarak etkili olsa da tasarımın bütününde mükemmelliğe ulaşamayacaklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, bir kompozisyonun bütün olarak algılanmasını sağlayan temel unsur, kompozisyonun görsel açıdan dengeli olmasıdır (Bayraktar, Görür Tamer, Tekel, Gürer, Ceylan Kızıldaş, Armatlı Köroğlu, 2012: 43)

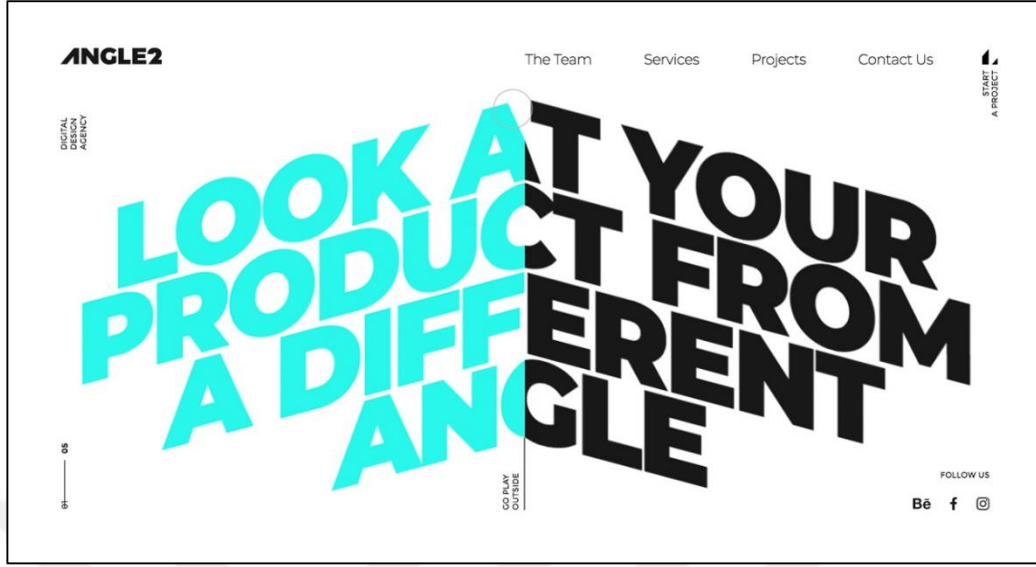
Dengeli bir tasarım çalışması oluşturmak için farklı etkenlerden yararlanılabilir. Tasarımda, elemanlar görsel ağırlıklarına göre kompozisyon içerisinde ölçülendirilerek denge sağlanabilir. Tasarımda denge sağlamada; Uçar (2004: 67) doku, küçük-büyük ve renk ilişkisi gibi farklı durumların oluşturulmasıyla da dengenin yaratılabileceğini belirtmiştir. Ayrıca Becer'in (2015: 67) belirttiği üzere, tasarım yüzeyinde kümelenen 'beyaz boşluk' denge sağlamada oldukça önemli bir role sahiptir.

Becer'e (2015: 65) göre "bir tasarım simetrik ve asimetrik olmak üzere iki farklı denge sistemi içinde düzenlenebilir."

Simetrik Denge

Simetri, eksen olarak alınan bir doğrudan, benzer noktaları karşılıklı olarak aynı uzaklıkta bulunan iki benzer parçanın birbirine göre olan durumudur (Kara Bilgin, 2018: 492). Simetrik denge, "karşılıklı iki tarafta bulunan elemanların düzenlenmesinde, boyutunda ve biçimindeki kusursuz uyum olarak simetri ayrıca benzer, karşılıklı veya uyumlu elemanların kurgulanışındaki veya biçimindeki düzenlilik olarak da tanımlanabilir (Bayraktar, vd., 2012: 43)."

Resim 1.3: Simetrik Dengenin Etkin Olduğu Örnek Bir Web Arayüzü

Kaynak: www.angle2.agency [Erişim: 08.05.2019]

Tasarımda hangi denge türünün tercih edilmesi gerektiği vurgulanmak istenen mesaja göre değişkenlik gösterebilir. Becer'e (2015: 66) göre simetrik denge, geleneğin, resmiyetin ve otoritenin vurgulanacağı tasarımlarda tercih edilir. Ayrıca simetrinin, dürüstlük ve saygınlık kavramlarının psikolojik simgesi olduğunu ifade etmektedir. Elden ve Okat Özdem (2015: 112) ise simetrik dengenin, düz ve resmi bir imaj oluşturması nedeniyle daha çok, ciddi ve ağırbaşlı mesaj verilmesi istenen tasarımlarda tercih edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Asimetrik Denge

Asimetrik dengede simetrik dengenin tam tersi bir durum söz konusudur. Tasarım yüzeyindeki farklı biçim ve boyutlardaki öğelerin birbirini dengelemesiyle asimetrik denge oluşturulabilir. Öztuna'ya (2007: 27) göre asimetrik denge, bir kompozisyonun her iki tarafındaki görsel ağırlığın eşit olduğu durumlarda aralarında benzerlik olmayan objelerin birbirini tamamlamasıyla sağlanır. Asimetrik denge ile oluşturulan kompozisyonlar, izleyicinin merak duygusunu harekete geçirir.

Tasarımlarda asimetrik dengeyi kurmak simetrik dengeye sahip tasarımlara göre çok daha zordur. Bu nedenle asimetrik dengeli bir tasarım oluşturmak için tasarımcı belirli bir birikime ve deneyime sahip olmalıdır (Elden ve Okat Özdem, 2015:

112). Bu durumda asimetrik denge sağlamak için yapılan araştırma ve denemeler neticesinde bu konuda deneyim sahibi olunabilir.

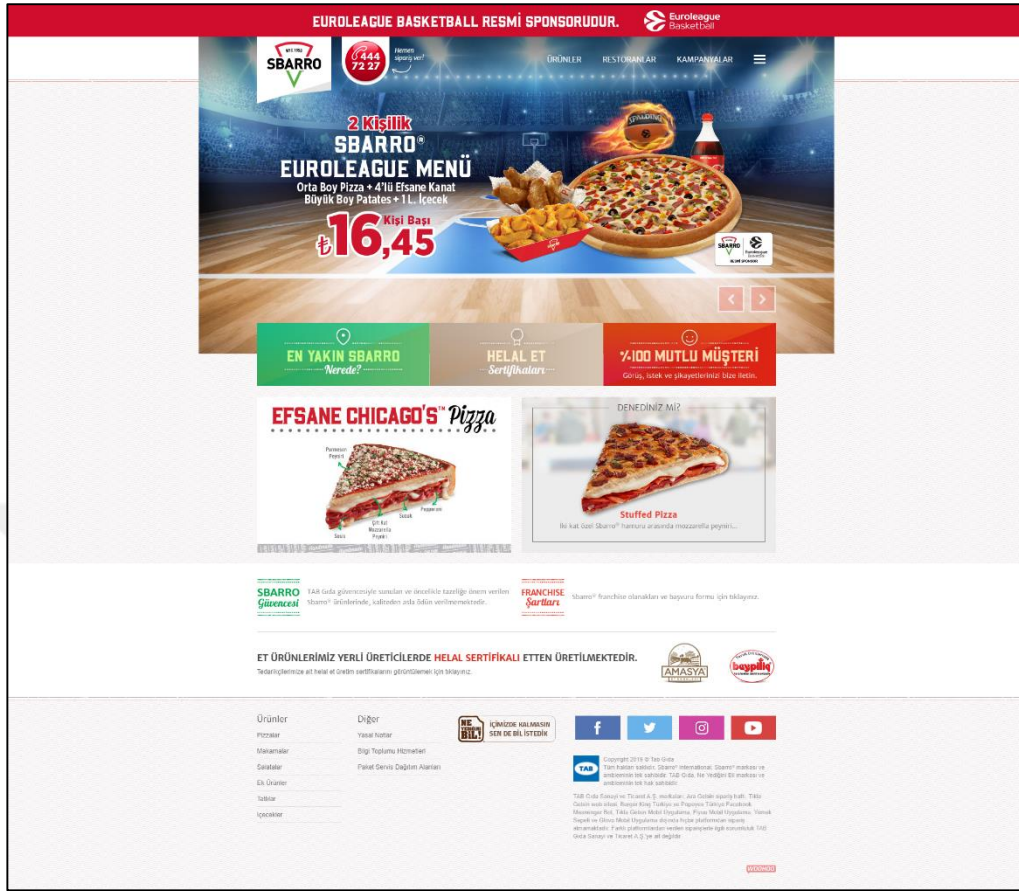
Simetrik ve asimetrik denge arasında algısal ve duygusal farklılıklar olduğu söylenebilir. Bu bağlamda Tiryakioğlu'na (2012: 16) göre, asimetrik dengede simetrik dengede olmayan hareket ve özgürlük vardır. Becer (2015: 67) ise, simetrinin katılık ve sınırlılık, asimetrinin ise hayat, eğlence ve özgürlük gibi kavramları simgelediğini belirterek, bir kompozisyonun simetrik veya asimetrik dengeye dayalı olmasında, tasarımın konusunun ve içeriğinin en önemli etken olduğunu ifade etmektedir.

1.2.5. Görsel Hiyerarşi

Görsel hiyerarşi, öğelerin öneminin algılanması ve yorumlanmasıdır. Tutarlılıktan sonra, etkili arayüz tasarımları oluşturmak için en büyük etken görsel hiyerarşidir. Hiyerarşi algısı; konum, boyut ve renkten etkilenir. (Schlatter & Levinson, 2013: 33). Web tasarımında görsel hiyerarşiyi oluşturmak kullanıcının dikkatini istenilen yere kaydırmak ve içeriği algılamasını kolaylaştırarak web sitesinde dolaşımını sağlamak için gerekli bir unsurdur. Web sayfasında görsel anlamda hiyerarşik bir yapının oluşturulması içeriğin daha rahat algılanmasını ve gözü rahatsız etmeyen bir görüntünün oluşmasına yardımcı olur (Dikener, 2011: 161).

Görsel hiyerarşi oluşturmada, Cullen (2005: 77) kontrast kullanımının tasarımında başarılı bir görsel hiyerarşi elde etmek için gereken temel etken olduğunu vurgulayarak, kompozisyonda etkileşime giren tüm görsel unsurların etkili bir şekilde ayırt edilmesini sağladığını ifade etmektedir. Böylece kontrast ile görsel farklılıklar oluşturularak, verilmek istenen mesajın anlaşılır olması sağlanabilir. Ayrıca Galitz'e (2007: 57) göre, izleyicinin dikkatini belirli bir noktaya odaklamak için boyut, kontrast renkler ve öğelerin konumlandırılması gibi teknikler görsel hiyerarşi oluşturmada kullanılabilir.

Resim 1.4: Görsel Hiyerarşi Açısından Başarılı Bir Web Arayüzü

Kaynak: www.sbarro.com.tr [Erişim: 20.05.2019]

Web arayüz tasarımı görsel hiyerarşinin başarılı bir şekilde uygulanması, web sitesine hem görsel estetik, hem de işlevsellik kazandırarak kullanıcılara web sitesinde dolaşım kolaylığı sağlayabilir. Buna bağlı olarak kullanıcının dikkatini belli bir noktaya çekmek ve kullanıcıyı yönlendirmek için görsel hiyerarşinin etkisinden yararlanılabilir. Web tasarımı Schlatter & Levinson (2013: 37), kullanıcı önceliklerini hesaba katan iyi bir hiyerarşinin, kullanıcıların nerede olduklarını, web sitesinde ne yapabileceklerini ve daha sonra nereye gidebileceklerini bilmelerinde yardımcı olacağını ifade etmektedir.

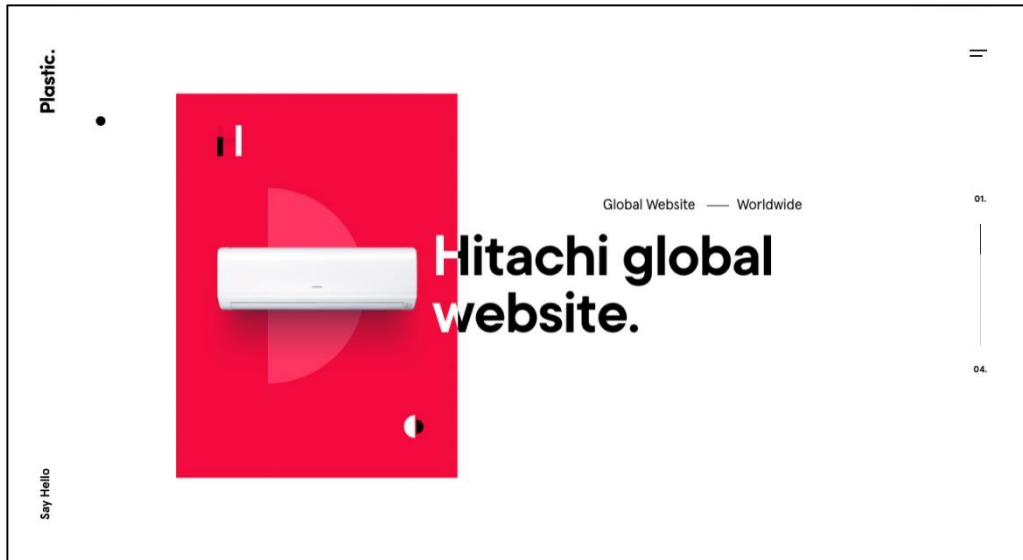
Bir tasarımda görsel hiyerarşinin etkin olması için öğelerin önem sırasına göre sunulmasının önemli bir ölçüt olduğu söylenebilir. Uçar'ın (2004: 153-154) ifade ettiği üzere, görsel hiyerarşi amacına uygun şekilde kullanıldığında, mesaj etkin bir şekilde kurgulanıp izleyiciye iletilir. Ayrıca bu süreçte organize edilmesi gereken elemanların;

renk, büyüklük, tipografi, imaj (fotoğraf veya illüstrasyon), açıklık ve koyuluk olduğunu belirtmektedir.

1.2.6. Vurgu

Vurgu, tasarım çalışmalarında mesajın etkili bir biçimde izleyiciye aktarılması için kullanılması gereken en önemli unsurlardan biridir. Vurgu, “çalışma yüzeyi üzerindeki herhangi bir parçanın diğerlerine nazaran daha baskın olması demektir (Buyurgan ve Buyurgan, 2012: 145).” Bir tasarımın en dikkat çekici noktasını oluşturan unsur vurgudur. Görsel tasarımda mutlaka belirli bir ögenin vurgulanmış olması gerekir (Elden ve Okat Özlem, 2015: 116). Tasarımda vurgu noktası olmadığında, tasarım görsel açıdan çekici görünse de izleyicinin mesajı algılamasını zorlaştırabilir. Becer’e (2015: 74) göre ise, bir tasarım yüzeyinde her şey aynı anda vurgulanmak istendiğinde, vurgu kavramının yok olduğu belirtir ve önce algılanması gereken vurgulayıcı unsurun birden fazla olmamasına dikkat edilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu nedenle görsel tasarım ürünlerinde vurgunun birden fazla olmaması gerekir.

Resim 1.5: Vurgu İlkesine Örnek Web Sayfası

Kaynak: www.plasticbcn.com [Erişim: 08.05.2019]

Sanat eserlerinde farklı renkler, biçimler, yönler ve değerler kullanılarak elde edilen kontrastlar yoluyla eserde vurgu sağlanabilir (Toktaş, 2018: 43). Görsel tasarım ürünlerinde de sanat eserlerinde olduğu gibi tasarımda vurgu sağlamak için aynı

yöntemler kullanılabilir. Ayrıca vurgu, tasarıma ait her alanda kullanılmaktadır. Tasarımlarda fotoğraf ve illüstrasyon büyük boyutlarda kullanılarak vurgulayıcı öğe durumuna getirilebildiğini belirten Becer'e (2015) göre, tipografi ve beyaz boşluğunda vurgulayıcı unsur olarak ön plana çıkarılabildiği ifade edilmektedir. Bunun yanında web sitelerinde hareketli görüntüler vurgulayıcı unsur olarak da kullanılabilir.

1.2.7. Ritim

Ritim, sanat ve tasarım çalışmalarında görsel öğelerin tekrar edilmesiyle oluşan görsel etki şeklinde tanımlanabilir. Artut (2013: 155) ritmin, benzerliklerin tekrarı ve düzenli bir hareket olduğunu belirterek, sanat yapıtlarının içeriğini kuvvetlendirdiğini ve çalışmalarda uyumluluğu sağlayan önemli bir kural olduğunu ifade etmektedir.

Bir kompozisyonda;

- *Ritim, benzer aralıklarla tekrarlar şeklinde olabileceği gibi değişen aralıklarla da olabilir.*
- *Ritim benzerliği, bütünü, uyumu ve ahengi sağlar.*
- *Ritmi sağlayan harekettir. Çizgi ve şekillerle yapılan yön değişikliği kompozisyona ritmin dayanağı olan hareketi kazandırmaktadır (Bayraktar, vd., 2012: 40)*

Ritim insanda heyecan uyandıran bir ilkedir ve dolayısı ile insan fizyolojisini etkilediği söylenebilir (Ayaydın, 2011: 120). Tasarımda ritmin doğru bir şekilde sağlanması, görsel hiyerarşi, denge ve bütünlük gibi farklı birçok tasarım ilkesini yakından ilgilendirmektedir (Ertan ve Sansarcı, 2016: 133). Web arayüz tasarımında görsel ritim oluşturulması web sitesine görsel açıdan estetik değer katabilir ve aynı zamanda kullanıcıyı içeriğe yönlendirmede de kolaylık sağlayabilir.

1.2.8. Oran / Orantı

Oran, “büyüklük, nicelik, derece bakımından iki şey arasında veya parça ile bütün arasında bulunan bağlantı, nispet (TDK, 2011: 1809)”. Orantı ise “bir şeyi oluşturan parçaların kendi aralarında ve parçalarla bütün arasında bulunan uygunluk, oran, tenasüp (TDK, 2011: 1809)” şeklinde tanımlanmaktadır. Ayaydın'a (2011: 126) göre, bir şeklin veya biçimin oranı göze hoş görünmesine ya da rahatsız etmesine yol açabilir. Bu nedenle tasarımdaki bir görsel öğenin estetik değere sahip olması için orantılı bir şekilde düzenlenmesi gerekir.

Bir görsel öğenin tasarım içindeki diğer öğelerle kurduğu orantısal ilişkiler, algı ve iletişimi doğrudan etkiler (Becer, 2015: 68). Ayrıca, sanatsal açıdan tasarımların en önemli amaçlarından biri de göze hoş görünmektir. Bu nedenle görsel tasarımlarda orana dikkat etmenin en temel amacının güzelliği yakalamak olduğu söylenebilir (Özsoy ve Ayaydın, 2016: 232). Bu bağlamda bir tasarımdaki öğelerin orantılı olması tasarıma estetik bir değer katabileceği gibi içeriğin kolay bir şekilde algılanmasını da sağlayabilir. Ayrıca tasarımda denge, hiyerarşi ve vurgu noktası gibi unsurlarında tasarımdaki öğelerin oran-orantısından etkilenebileceği söylenebilir.

1.2.9. Uyum / Bütünlük

Görsel tasarım ürünlerinde elemanların uyumlu bir şekilde bütünlük oluşturmasının tasarımın algılanabilir olmasını sağlayan önemli bir unsur olduğu söylenebilir. Becer (2015: 37), tasarım ilkelerinden en önemlisinin bütünlük olduğunu belirterek, bir tasarımda görsel öğelerin bütünlük oluşturacak şekilde bir araya getirilmesiyle düzenli bir kompozisyon elde edileceğini ifade etmektedir. Bu çerçevede tasarımdaki öğelerin birbirleriyle ilişki içerisinde düzenlenmesi ile bütünlük sağlanabilir.

Bir grafik tasarım uygulamasında, görsel öğelerin aralarındaki ilişkinin doğru kurulmasıyla bütünlük oluşur. Tasarımda bütünlük sağlandığında, görsel unsurlar izleyicinin dikkatini dağıtmaz ve algısını kolaylaştırarak tasarımın okunabilmesini akıcı kılar (Ertan ve Sansarcı, 2016: 133-134). Bütünlük tasarımın genel etkisi için vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Tasarımda bütünlük oluşturulmasında, tüm görsellerin aynı boyutta, tüm yazıların aynı karakterde ve tüm boşlukların eşit olması durumunda sıradanlık oluşacaktır. Bu nedenle iyi bir renk kullanımı, farklı yazı karakterlerinin duyarlı bir şekilde birlikte kullanılmaları ve görsellerin doğru açılar ile yerleştirilmeleri gibi basit yöntemler, bütünlük oluşturmada iyi sonuç veren yöntemlerdir (Uçar, 2004: 156). Web tasarımında ise sayfalar arasında uyum ve bütünlük, her bir sayfadaki içerik ve diğer görsel öğelerin yerlerinin tutarlı olmasıyla sağlanır. Örneğin, dolaşım düğmelerinin aynı yerde olması, seçilen renk ve yazı biçimlerinin değişmemesi web sitenin bütünlüğünü korur (Keş, 2009: 43). Bu bağlamda web arayüz tasarımında görsel bütünlük oluşturulduğunda tasarımda tutarlılık da sağlanabilir. Web sayfalarındaki

form, buton, tablo vb. gibi öğelerin arayüz tasarımına uygun olarak düzenlenmesinin de görsel bütünlüğün sağlanması için önemli bir etken olduğu düşünülmektedir.

1.3. WEB TASARIMDA KOMPOZİSYON

Görsel tasarımda kompozisyon, tasarımda yer alan elemanların birbirleriyle uyumlu bir ilişki içerisinde oluşturduğu görsel düzen şeklinde tanımlanabilir. Dolayısıyla bir tasarımın başarısının iyi bir kompozisyon kurgusuna bağlı olduğu söylenebilir.

Tasarımda kompozisyon düzeni, öğelerin hem bütünsel hem de ayrı ayrı etkisini güçlendirmelidir. Örneğin görselleri ön plana çıkarmalı, tipografik öğelerin okunurluğunu desteklemeli ve kullanıcının motivasyonunu artırıcı bir etki oluşturulmalıdır (Bedir Erişti, 2018: 67). Bir tasarımda öğelerin doğru bir sırada okunabilmesi ve algılanması tasarımın kompozisyonundaki başarısına bağlıdır. Etkili ve doğru bir kompozisyon oluşturulması farklı etmenlere bağlı olmaktadır. Tasarımda kompozisyonu meydana getiren unsurlar arasında; denge, boşluk kullanımı, izleyicinin görme ve algılama özellikleri sayılabilir (Elden ve Okat Özdem, 2015: 102).

Görsel açıdan iyi bir kompozisyon, dikkat çekerek mesajın net ve hızlı bir şekilde iletilmesini sağlar. İyi olmayan bir kompozisyon ise kafa karıştırır, kullanıcıyı yavaşlatır ve şaşırmasına neden olur (Galitz, 2007: 140). Bu durumda kullanıcının algısı olumsuz yönde etkilenir ve web sitesinde aradığı bilgiye kolay bir şekilde ulaşamadığında farklı alternatiflere yönelebilir. Bu nedenle web tasarımda kompozisyonun, içeriği en yalın halde iletilmesini sağlayacak biçimde kurgulanması, hem görselliğe hem de kullanılabilirliğe olumlu katkı sağlayabilir.

Görsel tasarımda, kompozisyonun iyi bir şekilde kurgulanması başarılı bir tasarım ortaya konulması adına temel bir gerekliliktir. Buna bağlı olarak kompozisyonun oluşturulmasına katkı sağlayan bir takım etkenlerden söz edilebilir. Bu etkenler Cullen'e (2005: 77) göre, kontrast, konum, yönlendirme, renk, ölçek, grafik şekiller, miktar, boyut, derinlik, tipografi, perspektif, boşluk ve tekrar gibi birden çok etken uyumlu bir şekilde birleştirildiğinde, kompozisyonun biçimlendirilmesinde önemli birer rol üstlenirler. Bu nedenle, metin ve görsellerin sunumuna hangi etkenlerin etkili bir şekilde katkıda bulunacağını belirlemek için denemelerin ve tanımlamaların

yapılması gerekir. Bu etkenlerin, etkin bir şekilde kullanılmasıyla güçlü ve hiyerarşik bir yapıya sahip tasarım geliştirilebilir.

Tasarımda kompozisyon kurgusu, bir tasarım ürününün estetik değerini büyük ölçüde etkileyebileceği gibi işlevselliğine de olumlu veya olumsuz bir etki yapabilir. Bu durumla ilgili olarak Cullen (2005), monoton ve aşırı hareketli görsel alanların ortaya çıkmaması için kompozisyon etkenlerinin iyi bir şekilde kurgulanması gerektiğini vurgulayarak, tasarımdaki tüm unsurların eşit öneme ve görsel ağırlığa sahip olduğu durumlarda monotonluğun ortaya çıkacağını belirtmektedir. Diğer taraftan, tasarım aşırı hareketli ise, görsel öğelerin dikkat çekmek için birbiriyle yarışacağını belirterek, tasarımın çok hareketli ve işlevsiz olacağını ifade etmektedir. Bu nedenle kompozisyonun dengeli bir şekilde oluşturulmasının, tasarımın kullanılabilirliğine olumlu bir katkı sağlayacağı söylenebilir.

Görsel tasarım ürünlerinde uygulama alanlarına göre kompozisyonu etkileyen farklı unsurlar olabilir. Bu unsurlar genel olarak tasarım ürününün kullanıldığı ortam ve işleviyle ilgili olabilmektedir. Bu bağlamda web arayüz tasarımlarının sayfa yapılarında ve kompozisyonun kurgulanmasında etkin bir rol oynayan unsurlardan söz edilebilir.

1.3.1. Sayfa Düzeni

Sayfa düzeni, bir tasarımda yer alan öğelerin birbiriyle ilişkili bir şekilde yerleştirilmesi şeklinde ifade edilebilir. Kitap, dergi, gazete vb. gibi basılı ürünlerde ve web sayfalarında sayfa düzeninden söz edilebilir. Diğer görsel tasarım ürünlerinde olduğu gibi sayfa düzeni oluşturulmasındaki temel amacın, izleyicilerin tasarımdaki içeriği rahat bir şekilde algılamalarını sağlamaktır.

Resim 1.6: Web Arayüz Tasarımında Örnek Bir Ana Sayfa Düzeni

Genel olarak bir web sitesinin temel anlamda sayfa yapısı; üst bölüm (header), içerik (content) ve alt bölüm (footer) şeklinde oluşturulur. Ayrıca ana sayfa ve alt sayfaların sayfa düzeninde bazı farklılıklar olabilir. Bu farklılıklar bir benzetme ile örneklendirilebilir; ana sayfa bir mağazanın vitrini durumundayken, alt sayfalar ise ürünlerin sunulduğu raf ve tezgâhlara benzetilebilir. Bu durumda ana sayfa tasarımı, bir web sitesinin genel içeriğini hiyerarşik bir düzen içerisinde özetleyen bir yapıdadır. Ana sayfa tasarımı etkili bir tasarıma sahip ise kullanıcılarda olumlu bir izlenim bırakabilir ve web sitesinde gezinmesi sağlanabilir. Yukarıda verilmiş olan örneğe ek olarak, bir mağazanın vitrini görsel açıdan dikkat çekici olduğunda insanların ilgisini çekmesi olasıdır. Aynı durumun bir web sitesinin ana sayfa tasarımı içinde geçerli olabileceği söylenebilir.

Bir web sitesinin ana sayfa ve alt sayfalarının tasarımlarını şekillendiren en önemli unsurun içerik olduğu söylenebilir. Ana sayfa tasarımında genellikle web sitesindeki tüm içeriğin önem sırasına göre hiyerarşik bir yapı içerisinde özetlendiği söylenebilir. Dolayısıyla ana sayfa tasarımının alt sayfalara göre görsel öğelerin ön planda olduğu bir sayfa düzeni oluşturulmasının doğru bir yaklaşım olacağı

savunulabilir. Alt sayfalarda ise daha çok yazılı içerik yer almaktadır. Bu nedenle alt sayfalarda ise içeriğin daha rahat bir şekilde okunabilmesi sağlanmalıdır. Bu bağlamda ana sayfa tasarımı kullanıcının aradığı bilgiye erişimini kolaylaştırmalı, alt sayfalar da ise içeriğin rahat bir şekilde okunabilmesi sağlanmalıdır.

Sayfa tasarımı görsel açıdan etkili olduğunda, izleyicinin dikkatini çeker ve içeriğe yönlendirilmesini sağlar. Ancak tasarım, mesajın iletimini gerçekleştiremediğinde ne kadar çekici bir tasarıma sahip olursa olsun işlevsellik bakımından amacına ulaşamamış demektir (Tiryakioğlu, 2012: 7). Bir tasarımda görsel etki ve işlevsellik birlikte daha etkili olabilir. Bu nedenle bir tasarımın hem görsel hem de işlevsel açıdan mesajın iletimini etkili ve kolay bir şekilde aktarabilmesi gerekir.

Sayfa düzeninin önemli bileşenleri arasında bulunan metin ve görseller okuyucuyla etkili bir iletişim kuracak biçimde sunulmalıdır. Bir tasarımın iletişim becerisi birkaç etmenden etkilenir. Bunlar, metin yerleşimi, diğer öğelerle görsellerin ilişkisi, sayfanın odak noktası, yazı hizalaması ve beyaz boşlukların nasıl kullanıldığı ile ilgili olabilir (Ambrose & Harris, 2013a: 65). Web arayüz tasarımında sayfa düzenini etkin bir şekilde oluşturmak için öğelerin birbirlerine düzenli bir şekilde hizalanmalarının en önemli unsurlardan biri olduğu söylenebilir. Bu çerçevede tasarımdaki öğelerin düzenli bir biçimde hizalanması için ızgara (grid) sisteminden yararlanılabilir.

1.3.2. Izgara (Grid) Sistemi

Sayfa tasarımlarında, öğelerin kompozisyonda düzenli bir şekilde hizalanması için ızgara (grid) sisteminden yararlanılmasının önemli bir etken olduğu söylenebilir. Uçar'a (2004) göre, grid; kelime anlamı bakımından belli bir hat, izlek ve ızgara anlamına gelmektedir. Bunun yanında grid sisteminin, sayfa tasarımında kullanılan öğelerin düzenlenmesini sağlayan yatay ve dikey çizgiler olduğunu ifade ederek, tasarım elemanları arasındaki ilişkileri düzenlemede belli bilgilerin benzer sistemlerde sunulmasına yardımcı olan ve elemanlar arası düzenleme sorununa etkin bir çözüm yolu bulan bir etken olduğunu belirtmektedir. Bu çerçevede tasarımlarda grid sisteminin kullanılması ile elemanlar arasında düzen duygusu ortaya çıkarılabilir ve tasarımda tutarlı bir yaklaşım elde edilebilir.

1.3.2.1. Izgara (Grid) Sisteminin Avantajları

Grid sistemini kullanmak, düzenli ve sistematik bir tasarım kompozisyonunun oluşmasına katkı sağlayabilir. Bu nedenle basılı ya da dijital ortam ürünlerinin sayfa tasarımlarında grid sisteminden yararlanılmasının son derece önemli olduğu söylenebilir. Tasarımda ızgara kullanımının sayfadaki öğelerin yerleştirilmesinde uyumu ortaya çıkardığını belirten Ambrose & Harris (2014), ızgara sisteminin sayfadaki tüm tasarım öğelerinin yer aldığı bir yapı oluşturmasıyla tasarımda hem yaratıcılık hem de karar verme aşamasını kolaylaştırdığını ifade etmişlerdir. Bu durumda görsel öğelerin yerleştirilmesinde ızgara sisteminden yararlanılmasıyla, görsel açıdan daha etkili tasarımların oluşturulabileceği söylenebilir.

Izgara kullanımı, tasarımda süreklilik duygusu oluşturur ve çeşitli kompozisyon öğelerinin düzenli ve görsel uyum içerisinde yapı oluşturmasını sağlar (Evans, Sherin & Lee, 2013: 58). Bu durumda sayfa tasarımında tutarlılık ve bütünlük oluşturulmasında ızgaralardan yararlanılması gerektiği savunulabilir. Ayrıca, ızgara kullanımı bir düzen hissi sağlar ve kullanıcının daha kolay bir şekilde tasarımda gezinmesine yardımcı olur (Graver & Jura, 2012: 40). Grid sistemi, tasarımda kullanılan elemanların nasıl yerleştirileceğine yardım eder. Ayrıca grid, tasarım aşamasında zaman kazandırır ve karmaşıklığı giderir. Grid yapısı olan bir tasarımda uyum söz konusudur (İstek, 2005: 99).

Web tasarımında kullanılan grid sistemi, yazılım aşamasını yakından ilgilendirir. Bu çerçevede belirli ölçü ve düzene sahip hiyerarşik bir grid yapısı kullanılması bu açıdan önemli bir etken olabilir. Hiyerarşik ızgaralar, birden fazla sayfada belirli bir alan bölünmesi gerektiğinde kullanılır ve web sitelerinde kullanım için idealdir (Evans, Sherin & Lee, 2013: 67). Tasarıma başlanmadan önce, tasarımın web sayfalarına dönüştürülme sürecinde kullanılacak yazılım alt yapısı ve tekniklerle ilgili bilgi sahibi olunması, hem tasarım hem de yazılım aşamasında hızlı ve verimli bir web site projesi ortaya çıkmasını sağlayabilir. Bununla ilgili olarak farklı internet tarayıcılarında tutarlılığın sağlanması ve ekran çözünürlüğüne göre duyarlı bir sayfa yapısı oluşturulması için yazılım tarafında hazırlanmış çatı (framework) sistemleri bulunmaktadır. Bu sistemlerin yaygın olarak kullanılanı Twitter yazılımcıları tarafından geliştirilen ‘Bootstrap’ isimli bir sistemdir.

Bootstrap içerik olarak, web uygulamalarındaki renk, yazı boyutu, yazı biçimi, büyüklük vb. görselliğe hitap eden tasarım işlemlerinde kullanılan CSS3 stil dilinin ve statik web uygulamalarını daha dinamik, hareketli ve animasyonlu bir biçimde sunmamıza olanak sağlayan Javascript dilinin birleşimiyle oluşturulmuştur. Bu iki dilin kompozisyonu olarak nitelendirebileceğimiz Bootstrap, farklı boyutlardaki cihazlar için daha uyumlu bir web uygulama geliştirme sürecinin oluşmasına katkıda bulunmaktadır (Budak ve Gezer, 2016: 15).

Bootstrap gibi çatı (framework) sistemlerin belirli ölçülerde özel grid yapıları bulunmaktadır. Bu grid yapıları sayesinde farklı ekran boyutu ve çözünürlüklere göre web sayfalarının duyarlı olmasını sağlamaktadır. Bu sistemler, web arayüz tasarımlarının web sayfalarına dönüştürülmesinde büyük kolaylık sağlayabilir. Ancak, bu sistemleri kullanma zorunluluğu olmadığı da vurgulanabilir. Dolayısıyla arayüz geliştiriciler, kendilerine özgü geliştirdikleri sistemleri de tercih edebilirler.

1.3.3. Beyaz Boşluk

Beyaz boşluk veya beyaz alan, bir tasarımda öğeleri çevreleyen boşluk olarak tanımlanabilir. Görsel tasarımlarda boşluk kullanmak, tasarımın daha rahat algılanmasını sağlayabilir. Schlatter & Levinson'a (2013: 106) göre, beyaz boşluğun renk açısından beyaz olması gerekmez ve bir sonraki öğeye geçmeden önce dinlenme alanı sağlamak için sadece boş olması gerekir.

Beyaz alan dikkate alınması gereken bir tasarım öğesidir. Bu nedenle boşluk kullanımı, izleyiciyi tasarımda yönlendiren önemli bir unsurdur. Bir tasarımda boşluk olmadığında, tasarımın algılanması zorlaşır (Ambrose & Harris, 2014: 144). Ayrıca, gerekli alanlarda beyaz boşluk oluşturulması, tasarımda bütünlüğün sağlanmasına katkıda bulunur (Becer, 2015: 72). Bunun yanında beyaz boşlukların, bir tasarımda görsel hiyerarşi ve vurgu noktasının oluşturulmasında da etkin bir görev üstlenebileceği söylenebilir.

Tasarımlarda boşluk etkisini oluşturan şekil-zemin ilişkisidir. Bu çerçevede tasarım öğelerinin bütün olarak algılanmasını sağlayan bir şekil zemin ilişkisi nitelikli bir boşluk etkisi yaratır. Boşluk diğer tasarım öğelerinin sistematik, sınırları olan ve algılanabilir bir takım nitelikler ile hedef kitle ile buluşmasını sağlar. Bu nedenle boşluk, tasarım öğeleri ve öğeler arası ilişkilerin algılanır bir görsel etki oluşturmasını sağlamalı, kopukluk, sürekliliğin yitirilmesi, bütünlüğün kaybolması gibi olası tasarım

problemlerini çözümleyecek niteliklere sahip olmalı ve hedef kitlenin içeriği sade bir kompozisyon ile algılamasına katkı sağlamalıdır (Bedir Erişti, 2018: 110).

Resim 1.7: Beyaz Boşluğun Web Tasarımında Etkisine Örnek

Kaynak: 2019.curatemag.co [Erişim: 19.05.2019]

Turgut (2013: 133), bir biçimin algılanmasını sağlayan unsurun, iç ve dış alanlarındaki boşluk olduğunu belirterek, bu boş alanların biçimin karakteristik yapısını ortaya çıkarıp algılanmasını sağladığını ifade etmektedir. Bu bağlamda web arayüz tasarımında boşluklardan yararlanmanın içeriğin rahat bir şekilde algılanmasını sağlamak için önemli bir etken olduğu söylenebilir.

1.3.4. Mobil Web Tasarımı

Mobil cihazların etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmasıyla, artık günümüzde mobil web sitelerinin yaygınlık kazandığı söylenebilir. Dolayısıyla teknolojik gelişmelerin, web tasarımının uygulama alanlarını genişlettiği ifade edilebilir. Bu gelişmelere web sitelerinin mobil cihazlar ile uyumlu olmasını sağlayan ‘Duyarlı (Responsive) Tasarım’ ve ‘Uyarlanabilir (Adaptive) Tasarım’ yapılarının ortaya çıkması örnek verilebilir.

Arayüz tasarımının masaüstü ekran görünümü ile mobil cihazlardaki görünümü arasında görsel açıdan farklılıklar bulunmaması tutarlı bir tasarım yaklaşımı sağlanmasında önemli olduğu savunulabilir. Kompozisyonda ekran çözünürlüğüne göre

tasarım yüzeyindeki öğelerin konumları değişebilir. Örneğin; masaüstü görünümünde yan yana görüntülenen görsel öğeler, mobil görünümde alt alta veya yatay düzlemde kaydırılabilir bir alan içerisinde sunulabilir. Böylece web sitesine mobil cihazlardan erişim sağlayan kullanıcılar için daha rahat bir kullanım alanı oluşturulabilir.

1.3.4.1. Duyarlı (Responsive) Tasarım

Duyarlı web tasarımı, web sitelerinin kullanılan ekran boyutuna göre değişen ve uyum sağlayan bir yerleşime sahip olmasıdır (Girard, 2016). Teknolojik gelişmeler sonucunda farklı ekran ölçülerine sahip cihazların ortaya çıkması esnek bir tasarım anlayışını gerekli hale getirerek, mobil cihazlara uyum sağlayabilen duyarlı (responsive) web tasarımı anlayışını ortaya koymuştur (Çatal ve Kürşad, 2015: 96).

Resim 1.8: Duyarlı (Responsive) Tasarım Farklı Ekranlara Göre Şekillenebilir

Kaynak : www.medium.com/level-up-web/best-practices-of-responsive-web-design-6da8578f65c4 [Erişim: 06.05.2019]

Resim 1.8’de görülen örnekte, web tasarımı kompozisyon farklı ekran yapılarına göre şekillenebilmektedir. Bu nedenle web sayfaları, bilgisayar ekranı ve mobil cihazlara uyumlu olacak şekilde tasarlanmalıdır. Tasarımda içerik, görseller, yönlendirmeler, başlık ve diğer tüm öğelerin ekran boyutları ile uyumlu olacak şekilde

yapılandırılması gerekir. Farklı ekran tasarımlarına ilişkin görsel ve tipografik öğelerin hem boyutu hem de içeriğinin uyarlanabilir özellikte olması gerekir (Bedir Erişti, 2018: 68). Bu bağlamda web arayüz tasarımında kompozisyon oluşturulurken dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlardan biri, masaüstü ve mobil cihazların farklı ekran boyutu ve çözünürlüğe sahip olmalarıdır. Bu durumda tasarımın, görsel kompozisyon ve sayfa yapısının mobil cihazlar ile uyumlu bir yapıda olmasının önemli bir ölçüt olduğu savunulabilir.

Duyarlı web tasarımı, hem mobil kullanıcılar hem de arama motorları açısından oldukça önemli bir konudur. Bu nedenle bir web sitesinin duyarlı bir tasarım yapısına sahip olmasının mobil cihazlardan erişim sağlayan kullanıcılar için önemli bir etken olduğu savunulabilir. Ayrıca duyarlı bir tasarım yapısının, bazı durumlarda arayüz tasarımında belirli kısıtlamalara neden olduğu da söylenebilir. Örneğin, tasarımdaki görsel öğeler, arka planlar ve grafik şekiller gibi görselliğe katkı sağlayan unsurların kullanımında mobil cihazların da göz önünde bulundurulması ile sınırlandırıldığı ifade edilebilir.

1.3.4.2. Uyarlanabilir (Adaptive) Tasarım

Uyarlanabilir tasarım, bir web sitesinin internet tarayıcısının sayfayı ilk yüklediğinde algılanan ekran boyutu için en uygun sayfa düzeni sürümünü sağlamak üzere önceden belirlenmiş sabit boyutların kullanılmasıdır (Girard, 2016). Bu durumda duyarlı (responsive) tasarımdan farklı olarak her ekran boyutu için farklı arayüz tasarımlarının hazırlanması gerekir. Dolayısıyla daha fazla zaman ve maliyete yol açabileceği ifade edilebilir. Ancak, duyarlı (responsive) tasarım yapısının sayfa yerleşiminde doğru bir çözüm sağlayamadığı durumlarda, uyarlanabilir tasarım yapısının kullanılması avantaj sağlar.

Web arayüz tasarımında, uyarlanabilir yapıdaki web siteleri için ekran boyutlarına göre tasarımın düzenlenmesi veya yeniden hazırlanması gerekebilir. Bu durumun avantajının, ekran boyutuna göre tasarımın özelleştirilebilir olduğu söylenebilir.

1.4. WEB TASARIMDA TİPOGRAFİ

Grafik tasarım ürünlerinde, tipografinin mesajın aktarılmasında en önemli tasarım elemanlarından biri olduğu söylenebilir. Bu bağlamda tasarımda tipografinin etkin bir şekilde kullanılmasıyla içerik ve izleyici arasında etkili bir bağlantı kurulabilir.

Sarıkavak'a (2004) göre, tipografi harf, sözcük ve satırlar ile belirlenmiş bir sayfa üzerinde yapılan görsel ve işlevsel düzenlemelerdir. Ayrıca, web ortamının internetin yaygınlaşmasından sonra hızla gelişen bir iletişim ortamı olduğunu belirterek, tipografik tasarımın özenle uygulanması gereken bir alan olduğunu ifade etmektedir. Bu nedenle bir web sitesinin içeriğinin okunurluğunu artırabilmek için tipografinin doğru bir şekilde düzenlenmesi gerektiği söylenebilir. Ayrıca Uçar (2004: 106), tipografinin tasarıma kimlik kazandıran önemli bir tasarım elemanı olduğunu belirtmektedir.

Görsel iletişim araçlarında en temel öge yazı ve tipografidir. Bu nedenle bütün iletişim araçlarında olduğu gibi web sayfalarında da tipografi önemli bir yer tutar (Keş, 2009: 100). Tipografinin temel amacı, bir metni okuyucunun en rahat bir şekilde okuyabilmesini sağlamaktır. Bu durumda bir web sayfasındaki içeriğin okunurluğunun iyi olması, web sitesinin kullanılabilir bir göstergesi sayılabilir.

1.4.1. Okunurluk

Okunurluk ve okunabilirlik terimleri çoğu zaman karıştırılabilir. Bu nedenle anlamlarının netleştirilmesi önemlidir. Okunurluk, harf biçimlerini ve belirli karakterleri ayırt etmenin kolay olmasıyla ilgilidir (Coates & Ellison, 2014: 78). Okunabilirlik ise, "bir yazı parçasının veya tasarımın izleyicinin anlama becerisini etkileyen özellikleriyle ilgilidir (Ambrose & Harris, 2012: 158)."

Web sitesinde içeriğin etkili bir şekilde sunulması ve verilen metnin okunması, bir web sitesinin en önemli amaçlarından biridir. Bu bağlamda renk, yazı ve kenar boşluklarının kullanımıyla web sitelerinde okunabilirlik sorunları giderilebilir (Keş, 2009: 48). İçeriğin okunurluğunu etkileyen temel etkenler arasında; yazı karakterinin biçimi ve metin alanı zemin renginin etkili olduğu ifade edilebilir. Bu nedenle tasarımda içeriğin okunurluğunu artırabilmek için yazı rengiyle zemin rengi arasında kontrast sağlanması gerekir. Bunun yanında, seçilecek yazı karakterinin de kolay bir şekilde okunur nitelikte olmasının okunurluğa etki eden en önemli etkenlerden biri olduğu

söylenbilir. Örneğin, dekoratif hatlara sahip yazı karakterlerinin içerik metninde kullanılması okunurluğu zorlaştırabilir. Ayrıca Harkins'e (2010: 114) göre, bir yazı tipi farklı boyutlarda ayarlandığında ne kadar net görüldüğüne bağlı olarak okunaklı veya okunaksız olarak kabul edilebilir.

1.4.1.1. Okunurluğu Etkileyen Faktörler

Grafik tasarım ürünlerinde içeriğin kolay bir şekilde okunur olmasını sağlayan bir takım tipografik etkenler vardır. Bu etkenlerin doğru bir şekilde düzenlenmesiyle içeriğin okunurluğu artırılabilir.

Metin okunur olmalı, izleyeni yormamalıdır. Yaş gruplarına ve hedef kitlesine göre metnin okunurluğunu sağlayacak punto ölçüsü, satır aralığı vb. tipografik önlemler alınmalıdır. Üstelik metinler ya da metin alanları birbirlerinden ayrıştırılabilecek kadar (nefes alabilecek) yeterli boşluklarla çevrelenmelidir. Metin satırlarının uzunluğu ile metin alanlarının derinliği rahatlıkla izlenebilir ölçülerde bulunmalıdır. Çünkü en doğru bilgilendirme en kolay ulaşılabilen bir biçimde sağlanır (Sarıkavak, 2004: 194).

Okunurluğun sağlanmasında temel unsur, kullanılan yazı karakterinin okunaklı bir yapıya sahip olmasıdır. Ayrıca Becer (2015: 185), okunaklı bir yazının etkili bir mesaj için yeterli olmadığını belirterek, harflerin düzenleniş biçimi ve boşlukların da anlaşılabilirliği doğrudan etkilediğini ifade eder. Bu durumda tipografik düzenlemeler ile içeriğin okunurluğu artırılabilir.

Yazı Tipi Boyutu

Web sitesinde, bir metnin okunurluğu büyük ölçüde yazı tipi boyutundan etkilenir. Bu nedenle tasarımda yazı tipi boyutu mobil cihazlarda dikkate alınarak en küçük boyutta test edilmesi gerekir (Khourshid, 2015). Yazı tipi boyutunun belirlenmesinde Becer (2015: 186), okuyucu kitlesinin dikkate alınacak bir kriter olduğunu belirtmektedir.

Küçük – Büyük Harf

Bir tasarımda yerine göre küçük ve büyük harflerin kullanımı içeriğin okunurluğunu etkileyebilir. Uçar (2004: 130), büyük ve küçük harfler arasında işlevsel bir fark olduğunu belirterek, küçük harflerin rahat okunabilir özelliğe sahip olduğunu,

büyük harflerin ise daha kolay tanımlanabilir ve görsel açıdan daha güçlü olduğunu ifade etmektedir.

İçeriğin tüm harflerinin büyük olması okumayı zorlaştırabilir. Bu nedenle özellikle uzun paragraflarda küçük harflerin kullanılması okunurluğun sağlanmasında önemli ölçüde katkıda bulunur. Büyük harfler, görsel bir etki ve hiyerarşi oluşturmak istendiğinde tercih edilebilir. Schlatter & Levinson (2013: 151) büyük harflerin başlıklar ve çok kısa metinler için kullanılması gerektiğini vurgulamışlardır. Ayrıca İstek (2005: 36), büyük harflerin görsel etkilerinden dolayı üst, alt ve ara başlıklarda, kısa uyarı niteliğindeki yazılarda kullanıldığını belirtir.

Harf Aralığı

Harf aralığı veya başka bir ifade ile “harf boşluk düzeni (letterspacing) terimi harfler arasındaki boşluk düzenini gösterir (Sarıkavak, 2004: 103).” Ayrıca, harfler arasında belirli boşluklar bırakılmasına espaslama denir (İstek, 2005: 19). Harfler arasındaki boşluk miktarının düzenlenmesindeki temel amaç, içeriğin rahat okunur olmasını sağlamaktır. Boşluk ayarlama işlemi harfin anatomik yapısına göre değişkenlik gösterebilir. Bu durumda harfler arasında boşluğa ihtiyaç duyulmasının kullanılan yazı karakterinin biçimiyle ilişkili olduğu söylenebilir. Okunurluğun sağlanması için harfler arasındaki boşluk değeri artırılabilir veya eksiltilebilir. Bu düzenlenme işleminin dikkatli bir şekilde yapılmasının önemli olduğu vurgulanabilir. Aksi takdirde harflerin birbirine çok yakın veya çok uzak olması durumunda içeriğin okunurluğu olumsuz yönde etkilenebilir.

Resim 1.9: Harf Arası Boşlukların Okunurluğa Etkisi

Harflerin birbirine çok yakın olması
okunurluğu zorlaştırabilir.

Harflerin birbirine çok uzak olması
okunurluğu zorlaştırabilir.

Başlıklar ve özellikle büyük harflerden oluşan başlıklarda harf aralığı etkili bir şekilde uygulandığında görsel etki elde edilebilir. Schlatter & Levinson (2013: 151), büyük harfler arasına az miktarda boşluk eklenmesinin, her harf biçiminin arasındaki farkın vurgulanmasına yardımcı olabileceğini belirtmişlerdir.

Satır Aralığı

Satır aralığı, bir metnin okunurluğunu önemli ölçüde etkileyen bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. “Metinlerin rahat ve kolay okunur olabilmeleri için satır aralarının düzenlenmesi gerekmektedir (İstek, 2005: 24).” Ambrose & Harris (2012: 114) satır aralığının, bir metin bloğundaki satırlar arasındaki boşluğu işaret ettiğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda satırlar arasındaki boşluğun doğru bir şekilde ayarlanmasıyla içeriğin okunurluğu artırılabilir. Satırlar arasındaki boşluk fazla ya da az olduğunda içeriğin okunurluğunun zorlaşacağı ifade edilebilir. Bu durumla ilgili olarak Uçar (2004: 126), satır arası boşluğun hatalı olmasının okumayı güçleştirdiğini belirterek, cümlelerin birbirinden ayrılmasına ve sonraki satırın takibinin zorlaştıracağını ifade etmektedir.

Resim 1.10: Satır Aralığının Okunurluğa Etkisi

Satır aralığı bir metnin okunurluğunu etkileyen en önemli unsurdur.	Satır aralığı bir metnin okunurluğunu etkileyen en önemli unsurdur.	Satır aralığı bir metnin okunurluğunu etkileyen en önemli unsurdur.
---	---	---

Satır taban çizgisi ile orta çizgi arasındaki mesafeye x-yüksekliği denir. X-yüksekliği bir fontun sayfada kapladığı alanı etkiler (Schlatter & Levinson, 2013: 142). Sarıkavak (2004), satırlar arasındaki boşluğun ne kadar olması gerektiği konusunda, seçilen yazı karakterinin x-yüksekliğinin belirleyici unsur olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, uzun satırlarda satır arası boşluğun yakın olması durumunda, okuyucunun metinde bir satırdan diğerine geçmeden satırı ikinci kez okumaya yönelebileceğini belirterek, satır uzunluğuna bağlı olarak satır boşluğunun artırılmasının bu durumu önlemek için yardımcı olacağını ifade etmektedir.

“Dengeli ve doğru bir şekilde boşluk verilmiş metin blokları elde edebilmek için satır boşluk değeri metnin punto değerinden büyük tutulur; örneğin, 12pt yazı, 14pt satır boşluk değeriyle dizilebilir” (Ambrose & Harris, 2012: 114). Bir metnin okunurluğunu etkileyen önemli bir unsur olan satır aralığının, tipografik düzenlemede en çok dikkat edilmesi gereken etkenlerden biri olduğu söylenebilir. Hatalı yapılan satır aralığı düzenlenmesi metnin okunurluğunu zorlaştırabileceği gibi tasarımın işlevini de olumsuz yönde etkileyebilir.

Satır Uzunluğu

Satır uzunluğu okunurluk açısından web ortamında da önemlidir. Web sayfasında yazı alanını bölerek daha kısa, kolay okunabilen metin düzenlemeleri yapılabilir (Sarıkavak, 2004: 193). Bu nedenle içeriğin okunurluğunu artırmak için yazı alanlarının ayrıştırılmasının etkili bir yöntem olabileceği düşünülebilir.

Kullanıcılar genellikle çok uzun yazıları okumak istemeyebilirler. Bu nedenle satır uzunluğunun fazla olduğu durumlarda, içeriğin anlamsal bütünlüğünü bozmadan satırlar bölümlere ayrılabilir. Bölümler arasına uygulanacak farklı tipografik düzenlemeler ile içeriğin okunurluğuna katkı sağlanabilir. Böylelikle kullanıcıların ilgisi içeriğe yönlendirilebilir. Bu durumla ilgili olarak Erdal (2015: 125), bölümlendirmenin bilginin sınıflandırılması ve algının kolaylaştırılmasına yardımcı olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca, bir içeriğin satır uzunluğunun belirlenmesinde yazı karakteri ve ölçüsü etken olmaktadır. Bu nedenle çok geniş yapıya sahip yazı karakteri kullanmak satır uzunluğunun artmasına neden olabilir.

Hizalama

Hizalama, yazıların metin bloğunda dikey ve yatay olarak konumlarını ifade eder. Metin sağa, sola, ortalı veya iki yana yaslı şekilde yatay olarak, üste, ortaya veya alta konumlandırılarak dikey olarak hizalanabilir. Hizalama yönteminin içeriğin okunurluğunu önemli ölçüde etkilediği söylenebilir.

Metin sayfadaki grafiklerle uygun şekilde hizalanmalıdır. Genellikle en çok tercih edilen hizalama yöntemi sola hizalamadır. Ortalanmış metin, başlıklar ve altbilgiler gibi yalnızca küçük metin blokları için tercih edilmesi ve gövde metni için

kullanılmaması gerekir. Sayfadaki tüm metni ortalı hizalama yöntemiyle hizalamak okumayı önemli ölçüde yavaşlatır (Brinck, Gergle & Wood, 2001: 299). Buna ek olarak, ortalanmış metin bir buton ile belirli bir sınır içerisinde kullanıldığında etki sağlayabilir (Lupton, 2014: 62). Ayrıca Turper'e (2008: 96) göre, ortadan blok sistemi başlıklarda etkili olabilir, ancak bir metin bloğunda dikkat dağıtıcıdır.

Metin düzenlemelerinde en çok soldan ve her iki taraftan blok uygulamasına başvurulmaktadır. Soldan blok uygulaması, soldan sağa doğru okuma sistemini kullanan kişiler tarafından kullanılırken, göz aynı başlangıç noktasına gelir ve satırlar arasında takibi sağlar. Ayrıca sonraki satırın yeniden bulunmasını kolaylaştırır (Uçar, 2004: 128). Yazının bir taraftan blok ile düzenlenmesinin üç büyük avantajı vardır. Bunlardan birincisi, eşit sözcük boşluk düzeni tüm sayfadaki yazının düzenli bir şekilde görünmesini sağlar. İkincisi, yazı alanları dar olduğunda da sözcük boşluk düzeni her zaman eşit olacaktır. Üçüncüsü ise sol blok ve tireleme belirtildiğinde, satırlar en az tirelemeyle kısaltılarak, kısa veya uzun şekilde oluşturulur. Ayrıca tireleme olması istenmediğinde, bir satırı doğru şekilde kullanmak için satırın uygunsuz yerden ayrılmasını gerektirmeyecektir (Sarıkavak, 2004: 129).

Zemin Rengi

Yazının bulunduğu alanın zemin rengi okunurluğu etkileyen unsurlardan biridir. Bu nedenle yazı rengi ve zemin rengi arasında kontrastlık olması gerekir. Örneğin, “koyu değerlerin hakim olduğu bir görüntü üzerine siyah bir yazı okunmayacağı gibi, açık değerlerin hakim olduğu görüntü üzerinde de beyaz yazı okunmayacaktır (Keş, 2009: 114).”

1.4.2. Başlıklar

Web sitesinde başlıklar, kullanıcıların içeriğe yönlendirilmesinde önemli bir görev üstlenebilir. Ayrıca web sayfasında başlıkların hiyerarşik bir yapı içerisinde ana başlık, alt başlık olarak kullanılması, içerik alanlarının vurgulanmasında oldukça etkili olabilir. Başlıkların tasarımda tutarlı bir şekilde kullanılması ile tasarımın görselliği ve işlevselliği güçlendirilebilir.

Metin yönetiminde başlıklar ve altbaşlıkların akılcı ve verimli bir biçimde kullanılması önem taşımaktadır. Tüm bir metni okutmak ve böylelikle izleyiciyi yorarak bıktırmak yerine, verimli bir biçimde doğru olarak betimlenen başlık ve altbaşlıklarla sörf yapmanı (gezgini) yormadan, istediği bilgiye onun daha hızlı ulaşmasını sağlayacak uygulamalara gereken önem verilmelidir (Sarıkavak, 2004: 193).

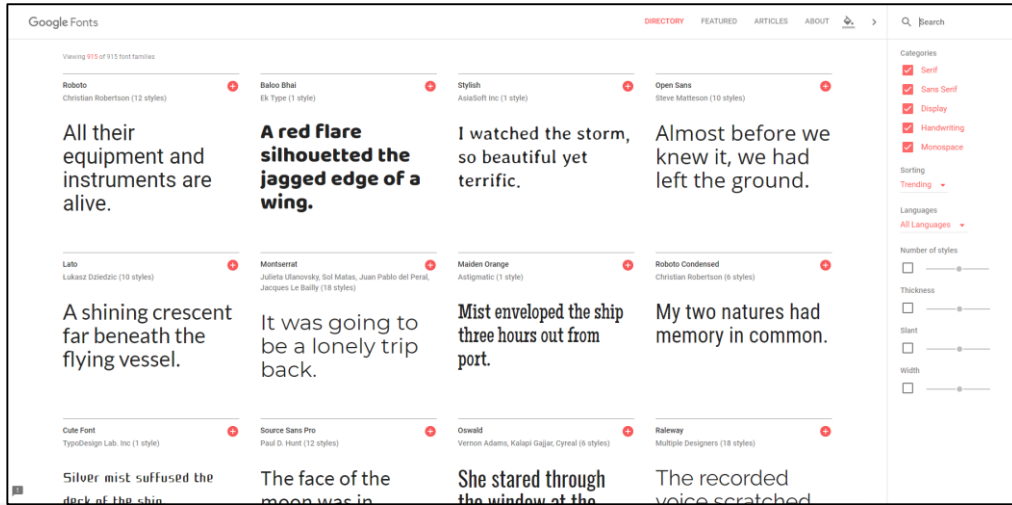
Başlıklar ve alt başlıkların boyutları, gövde metnin boyutuna uygun olmalıdır. Daha fazla dikkat çekmek için ekstra büyük başlıklar kullanılabilir. Ama büyük başlıklar içeriği aşağı doğru iter. Bu nedenle içerik tarayıcı penceresinin altına düşer ve izleyiciyi içeriği okumak için sayfayı aşağıya kaydırmaya zorlar. Izgara ve görsel hiyerarşinin iyi bir şekilde oluşturulması, daha fazla büyük başlık kullanımının gereksiz olduğu durumdur (Bosler, 2012: 698). Başlıkların önem sırasına göre ölçülendirilmesi tasarımda hiyerarşinin sağlanabilmesine olanak tanıyabilir. Ayrıca içeriğin algılanma sırasına da etki edebilir. Bu konuyla ilgili olarak Ambrose & Harris (2012: 128), tipografinin tasarıma hiyerarşi duygusunu kattığını ifade ederler ve hiyerarşinin farklı metin parçalarının önem derecesini belirtilmesinde kullanılan mantıklı ve görsel bir yöntem olduğunu belirtmektedirler. Ayrıca metin hiyerarşisinin, bir sayfa düzeninin açık, anlaşılır ve kolay algılanır olmasına yardımcı olduğunu da ifade etmişlerdir.

Web sitelerinde hiyerarşik bir başlık sistemi vardır. Bunlar HTML tarafında h1, h2, h3, h4, h5 ve h6 etiketleri ile ifade edilir. Tasarımda başlıkların hiyerarşik bir yapı oluşturulması için önem sırasına göre farklı punto değerlerinde olabilir. Böylelikle daha önemli başlıklar büyük puntolarda kullanılırken, önem derecesine göre punto değeri küçülerek devam eder. Bu sistem yazılım aşamasında oluşturulduğu için tasarımcının da temel olarak bilgi sahibi olmasının gerekli olduğu savunulabilir.

1.4.3. Web Fontları

Web arayüz tasarımlarında geçmiş dönemlerde sadece kullanıcıların bilgisayarlarında yüklü olan standart web fontları kullanılmaktaydı. İnternet teknolojilerindeki gelişmeler ile birlikte artık daha çeşitli yazı tipi ailelerinin kullanılabilirdiği söylenebilir. Bu çerçevede web tasarımında özel yazı tiplerinin kullanılabilir olması; tipografi düzenlemelerinde tasarıma estetik bir değer kazandırdığı ifade edilebilir.

Resim 1.11: ‘Google Fonts’ Web Font Hizmeti Platformu

Kaynak: fonts.google.com [Erişim: 10.05.2019]

Günümüzde yaygın olarak tercih edilen web font hizmeti veren ‘Google Fonts’ ile web tasarımıda farklı yazı karakterleri kullanılabilir (Resim 1.11). Buna ek olarak lisanslı yazı karakterleri de web sitelerinde kullanılmak üzere ücretli bir şekilde kullanılabilir.

1.5. WEB TASARIMDA RENK

Görsel tasarımıda renk, bir tasarımı etkisini artıran ve tasarıma estetik bir değer kazandıran önemli bir tasarım unsurudur. Renk, tanım olarak “cisimler tarafından yansıl原因 ışığın gözde oluşturduğu duyum (TDK, 2011: 1973)” şeklinde tanımlanabilir. Bu bağlamda rengin ortaya çıkması için ışığa ihtiyaç olduğu söylenebilir. Web sitesi tasarımı ise, tamamen ışıkla uygulanan bir grafik tasarımıdır (Holtzschue, 2009: 120). “Bilgisayar, televizyon gibi dijital ortamlarda RGB (Red, Green, Blue – Kırmızı, Yeşil, Mavi) renk formatı kullanılır. Bu format, ışığın renk olarak birbiriyle karışımından meydana gelir (Elden ve Okat Özdem, 2015: 91).” Beyaz ışığın kaynağından doğan renkler kendi içinde ana ve ara renkler olarak gruplandırılmıştır. Kırmızı, sarı ve mavi ana renkler, yeşil, turuncu ve mor ise ara renkleri oluşturur. Ancak bu üç ana renk boya anlamında ele alınan renk kavramıdır ve bu duruma baskı tekniğinde çıkartmalı renk denir. Bilgisayar gibi elektromanyetik kanallara görüntü ileten araçlarda ise ana renkler kırmızı, mavi ve yeşildir. Çünkü sarı

rengin dalga boyu kısa olduğu için ışık rengi olarak görüntülenemez ve bu renk grubuna toplamalı renk denir (Tepecik, 2002: 34).

“Renk, görsel bir dildir. Renkler, uyarmak ya da ikaz etmek; bir durumu açığa çıkarmak ya da bir duyguyu dışavurmak için kullanılabilirler (Holtzschue, 2009: 3).” Aynı zamanda Uçar (2004: 45), rengin sembolik bir değerin de bulunduğunu belirterek, tek başına mesaj verebileceğini, davranışları yönlendirebileceğini ve insan fizyolojisi üzerinde etkiye sahip olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Becer (2015), renk kullanımının bir tasarımda etkileyiciliğı ve vurgulamayı arttırdığını belirterek, aynı zamanda tanıtımı yapılan ürüne kişilik kazandırdığını ifade etmektedir. Basılı ürünlerde olduğu gibi dijital ortamda da rengin etkisinden yararlanılabilir. Web tasarımda rengin etkin bir şekilde kullanılması; içeriğin kolay algılanmasını, kullanıcının içeriğe yönlendirilmesini ve tasarımın görsel etkisinin artırılmasını sağlayabilir.

Renk, bir tasarıma kimlik ve kişilik kazandırır. Kompozisyonadaki öğelerin ön plana çıkmasını veya arka planda kalmasını sağlar. Ayrıca, izleyicinin ruhsal durumuna etki eden bir unsurdur (Elden ve Okat Özdem, 2015: 87). Renk, bir tasarıma hareket kazandırır, dikkat çeker ve duygusal tepkiler ortaya çıkarır. Ayrıca renk, bir sayfa tasarımındaki öğelerin düzenlenmesine yardımcı olabilir ve izleyicilerin belirli bilgi türlerini bulmasına yardım eder (Ambrose & Harris, 2013b: 117). Rengin tanımlayıcı özelliğı vardır. Bu durumda objelerin benzer veya kendine özgü biçim ve ölçüleri arasında farklılıklar verebilir (Holtzschue, 2009: 3). Örneğin, web sitelerinde genellikle kırmızı renk; olumsuz veya hatalı bir işlemi, yeşil renk ise olumlu veya doğru bir işlemi ifade edebilir.

Renk, tasarımdaki birbirinden ayrı parçalar arasında devamlılık duygusu oluşturmak amacıyla, kompozisyona odaklanmada veya vurgu oluşturulmasında kullanılabilir (Holtzschue, 2009). Dolayısıyla rengin gücünden yararlanılarak, bir tasarımda görsel hiyerarşi, vurgu, denge ve bütünlük gibi tasarım ilkeleri güçlendirilebilir. Bunun için tasarımda kullanılacak renkler arasında uyumluluk sağlanması gerekir. Eğer tercih edilen renklerde uyum sağlanmadığında, tasarımın görselliğine ve işlevselliğine olumsuz bir etki yapabilir. Renk kullanımıyla ilgili olarak Bedir Erişti'ye (2018:70) göre, renk kullanımını belirleyen iki temel etken vardır. Bu

etkenlerden birincisi kullanılan rengin hedef kitleye uygunluğu, ikincisi ise tasarımın niteliğine göre renklerin birbiriyle uyumlu olmasıdır.

1.5.1. Renklerin Duygusal Anlamları

İnsan psikolojisi üzerindeki etkisini kolayca hissettirmesi nedeniyle renk, reklamcılık mecrasında ve iletişimde müşteri ile ürün arasında bir bağ ve mesajın taşıyıcı bir unsuru olarak kullanılmaktadır (Mercin ve Pehlivan, 2010: 408). Renkler, duyguları ve düşünceleri etkileyen bir özelliğe sahiptir. Bu bağlamda renklerin duygusal bir anlam taşıdığı söylenebilir. Bunun bir sonucu olarak Ambrose & Harris (2013c: 106), renklerin ‘sıcak’, ‘soğuk’, ‘sakinleştirici’ veya ‘heyecan verici’ gibi duyguları ifade edebileceğini ve renklerin çoğunun sıfatlarla ilişkilendirildiğini belirtmişlerdir. Buna bağlı olarak, doğru renk seçiminin tasarımların hedef kitleyle arasındaki iletişim bağına güçlendiren en önemli unsurlardan biri olduğu düşünülebilir. Dolayısıyla renk seçiminin, rengin çağrıştırdığı duygu veya anlamlara göre tercih edilmesinin, tasarıma anlamsal bir nitelik kazandırabileceği söylenebilir.

Mavi : “Gökyüzü, su ve denizlerin, aynı zamanda sonsuzluk ve huzurun rengidir (Uçar, 2004: 54).” Dinlendirici, sakınleştirici ve güven duygusu veren bir renktir (Elden ve Okat Özdem, 2015). Bir rengin açık veya koyu tonları farklı duyguları çağrıştıracaktır. Örneğin, lacivert gibi koyu maviler, süreklilik, güvenlik ve güvenilirlik anlamlarını iletir. Soluk maviler daha genç ve sakın, yeşilimsi maviler ise ruhanilik ve mistisizmle ilişkilendirilirler (Ambrose & Harris, 2013c: 118). Günümüzde mavi rengin etkin şekilde kullanıldığı web sitesi türünün, daha çok sosyal medya platformları olduğu söylenebilir.

Kırmızı: Aktif enerjik yapısı sayesinde; tutkunun, ateşin, aşkın ve hayatın rengidir (Uçar, 2004: 50). Ayrıca kırmızı, tansiyonu yükseltir, nabız ve solunumu hızlandırır (Artut, 2013: 160). Bu özelliği sayesinde heyecan verici ve enerjik bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Kırmızı genellikle iştah açıcı özelliğinden dolayı gıda sektöründe sıklıkla kullanılan bir renktir. Ayrıca arayüz tasarımlarında bazı noktalarda, kırmızı rengin olumsuz veya hatalı bir durumu ifade ettiği söylenebilir.

Sarı: “Renklerin en sıcak olanıdır; görünebilirlik niteliği, sarının bir dikkat rengi olarak kullanılmasına yardımcı olmuş, bu parlak ve sıcak renk görünme ve fark

edilmenin gerekli olduğu tüm ortamlarda yaygın olarak kullanılmıştır (Uçar, 2004: 52).” Aynı zamanda sağlık ve iyimserliğin de sembolüdür. Bu nedenle gıda ambalajlarında sıkça kullanılır (Becer, 2015: 60). Web tasarımıda sarı rengin dikkat çekici özelliğinden yararlanılabilir ve tasarımıda vurgu noktası oluşturulmasında etkin bir görev üstlendiğı ifade edilebilir.

Yeşil: Sağlığı, yaşamı ve yeni başlangıçları temsil eder, bu nedenle ilkbaharın rengidir (Ambrose & Harris, 2013c: 120). Yeşil renk genellikle doğa, sağlık ve yaşam ile ilgili içeriğe sahip web sitelerinde tercih edilir. Bunun yanında arayüz tasarımlarında olumlu bir sonucu veya işlemi ifade etmek için de yeşil renkten faydalanabileceğı söylenebilir.

Turuncu: Sıcak renk grubunda olması nedeniyle enerji ve pozitif duygular veren bir özelliğı vardır (Elden ve Okat Özdem, 2015: 99). Ayrıca, “hayata bağlılık, canlılık ve kuvvet sembolüdür (Artut, 2013: 161).” Turuncu, web sitelerinde kontrast bir renk uyumu oluşturulmak istendiğinde veya kullanıcıyı yönlendirmek için tercih edilebilir.

Mor: Konsantrasyon artırıcı özelliğıyle ön plana çıkan renktir. Yüksek zekâ ve depresif duyguların rengidir (Elden ve Okat Özdem, 2015: 100). Saltanat, ruhanilik, asalet ve törenlere işaret eden otoriter bir renktir. Olumlu çağrışımları; bilgelik ve aydınlanma, olumsuz bağlamda ise zulmü ve kibiri ifade etmek içinde kullanılabilir (Ambrose & Harris, 2013c: 122). Bu bağlamda iki farklı duyguyu ifade ettiğı için tasarımlarda dikkatli bir biçimde kullanılması gerektiğı söylenebilir.

Kahverengi: Konfor, sağlıklı yaşam, fayda ve sağlamlık gibi kavramları simgeleyerek; gevşetici, huzur ve güven verici bir etkisi vardır (Tekir, 2009: 69). Kahverengi, toprak ve ahşap ile de bağdaştırılabilir. Bu çerçevede tarım, mobilya ve ev eşyaları içerikli web sitelerinde tercih edilebileceğı söylenebilir.

Beyaz: Saflık ve temizliğin sembolüdür. Beyazın önemli bir özelliğı de temizlik ve hijyeni vurgulayan bir renk olmasıdır (Uçar, 2004: 48). Web sitelerinde genellikle arka planlar beyaz olarak kullanılır. Bu bağlamda web sitesindeki içeriğin rahat bir şekilde okunabilmesine büyük ölçüde katkı sağladığı ifade edilebilir.

Siyah: Siyah diğer renklerden daha çok zenginliğı ve özelliğı çağrıştırır. Bu nedenle lüks ürünler ile ilişkilendirilir ve tanıtımlarında kullanılır (Ambrose & Harris,

2013c: 128). Web tasarımı siyah rengin genellikle metinlerin okunur olmasını sağlamak için tercih edildiği söylenebilir. Bunun yanında beyaz ile birlikte ‘lüks’ konseptli tasarımlar oluşturmak için de kullanılmaktadır.

Gri: Diplomasi ve denge rengidir. Tarafsızlığı simgeler (Elden ve Okat Özdem, 2015: 101). Web tasarımında gri ve tonları, genellikle web sayfasındaki içerik alanlarının bölümlendirilmesinde ve pasif bir öğenin belirtilmesinde kullanılır. Bunun yanında tasarımın sıradanlığını azaltmak için de tercih edilebileceği düşünülebilir.

“Web sayfalarında kullanılacak uygun renkler ekranın monotonluğunu azaltacağı gibi, dikkat çekiciliği de artıracaktır. Web sayfalarında kullanılacak renklerin kurum kimliğine uygun olarak seçilmesi de kurum imajının yerleşmesini güçlendirici etki yapacaktır (Teker, 2009: 191).” Web arayüz tasarımında renk seçiminde, öncelikle kurumsal kimlik tasarımında kullanılan renklerin tercih edilmesinin kurumsal imajın yansıtılabilmesi için önemli olduğu söylenebilir. Bunun yanında hedef kitlenin, ürünün veya içeriğin renk seçiminde önemli bir rolü olduğu düşünülmektedir.

1.5.3. Renk Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

Görsel tasarım ürünlerinde renk seçimi, bir tasarımın görsel estetiğini ve kullanılabilirliğini önemli ölçüde etkileyebilir. Bu nedenle tasarımda doğru renklerin kullanılmasının tasarımın niteliğini ve etkisini artırabileceği savunulabilir. Becer (2015: 60) renk seçiminde; rengin kültürel çağrışımı, hedef kitlenin renk tercihi, firma veya ürünün karakteri ve kişiliği, tasarımdaki yaklaşım biçimi gibi dört unsurun dikkate alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Görsel tasarım sürecinde renk kullanımında dikkat edilmesi gereken noktalar şu şekilde sıralanabilir:

- *Renkler tasarıma ilişkin sistematik bir yapı oluşturmali ve süreklilik sağlamalıdır.*
- *Tasarıma ilişkin renklerin seçiminde hedef kitle nitelikleri göz önünde bulundurulmalıdır.*
- *Renk görsel mesaj iletimine ilişkin vurgu, bütünlük, hiyerarşik sıralama gibi yapılanmaları güçlendirici nitelik taşımalıdır.*
- *Renk işlevsel olarak algılanırlığı ve hedef kitlenin motivasyonunu sağlayıcı özellikte olmalıdır. (Bedir Erişti, 2018: 70)*

Web sayfalarının okunabilir olması için önce siyah-beyaz olarak tasarlanması, daha sonra vurgu yapılması gereken bölümler renklendirilmelidir (Turper, 2008: 86). Renk kullanımı tasarımı tekdüzelikten kurtarmakla birlikte, web tasarımında alanların ve içeriklerin birbirinden ayrılmasını sağlar (İpek, 2016: 729). Tasarımda tercih edilen renkler, tasarımın estetik değerini ve buna bağlı olarak işlevselliğini önemli ölçüde etkilediğinden dolayı renk seçiminin dikkatli bir şekilde yapılmasının gerekliliği savunulabilir.

1.6. WEB TASARIM BİLEŞENLERİ

Web sitelerinde içeriğin algılanmasına yardımcı olan ve kullanılabilir bir sayfa tasarımının oluşturulmasında önemli görevleri olan bir takım elemanlardan söz edilebilir. Bu elemanlar bir web sitesinin görsel etkisini ve kullanılabilirliğini etkileyebilir. Ayrıca, kullanıcılara web sitesinde dolaşım kolaylığı sağlayabilir ve içeriğin rahat bir şekilde algılanabilmesine yardımcı olabilirler. Bu nedenle web arayüz tasarımında bu elemanların, güçlü bir görsel tasarıma sahip nitelikli bir web sitesi oluşturabilmek için özenli bir şekilde düzenlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

1.6.1. Navigasyon ve Yönlendirme

Web tasarımında, başarılı web sitelerinin yönlendirmede, kullanımı kolay ve anlaşılabilir navigasyon sistemlerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bir web sitesinin organizasyon yapısı, gezinme araçları ve öğeleri web sitesinin kullanılabilirliğini etkiler. Web sitelerinin gezinme unsurlarına 'link' denir. Bağlantı oluşturan gezinme öğeleri genellikle metinsel ifadelerden veya görüntülerden oluşur (Galitz, 2007: 342). Bağlantı ve yönlendirme web sayfalarında farklı şekillerde olabilir. Bu farklı gezinti şekillerinin içeriğe göre değişkenlik gösterdiği söylenebilir. Bunların alt başlıklar halinde incelenmesi konunun daha iyi kavranabilmesi için önemlidir.

1.6.1.1. Menü / Gezinti Çubuğu (Navigation Bar)

Menü veya gezinti çubuğu, bir web sitesinde kullanıcıların aradığı bilgi ya da sayfalara ulaşmasını sağlayan ve iç sayfalara yönlendiren bağlantıların yer aldığı alandır. Genellikle web sayfasının üst bölümüne konumlandırılır. Böylece kullanıcılara web sitesinde dolaşım kolaylığı sağlandığı söylenebilir. Ayrıca İpek (2016: 731),

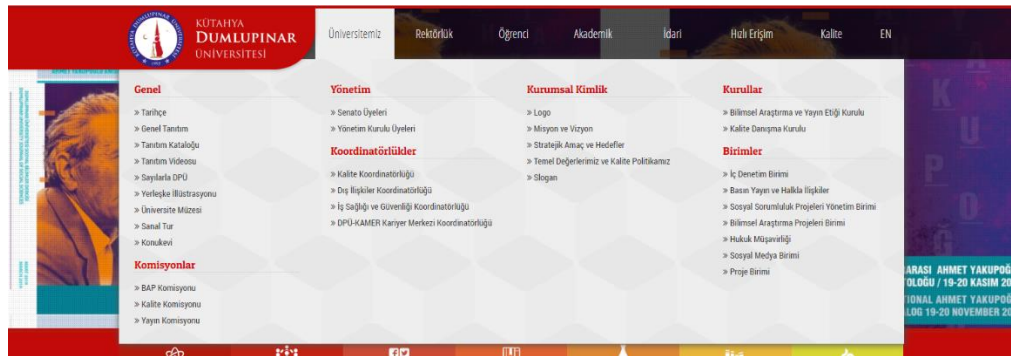
menülerin web sitesindeki içeriğin yoğunluğuna göre sayfalar arasındaki dolaşımın kolaylaştırılması için ‘ana menüler’ ve ‘alt menüler’ olarak sınıflandırılacaklarını ifade etmektedir.

Menü, kullanıcıların web sitesinde gezinti yapmasında birincil göreve sahiptir. Menüün görünümü, kullanıcıların web sitesinin nasıl organize edildiğini anlaması için bir yapı oluşturur (Brinck, Gergle & Wood, 2001: 155). Bu nedenle kullanıcıların bir web sitesinde en çok etkileşimde bulunduğu bir araç olduğu için sayfada kolay bir şekilde algılanabilir olması gerekir.

Açılır Menü (Dropdown)

Web sitesinde menü bağlantılarının kategorize edilmesiyle kullanıcılara hızlı erişim kolaylığı sağlanabilir. Böylece menüde yer alan bağlantı sayısı azaltılarak tasarımda yalınlık elde edilebilir. Ayrıca Galitz (2007: 323), yapılan çalışmalar kapsamında mantıksal olarak kategorize edilmiş menülerin kullanımının daha kolay, daha hızlı ve daha performanslı sonuç gösterdiğini ifade etmektedir.

Resim 1.12: Açılır Menü Sistemine Örnek

Kaynak: www.dpu.edu.tr [Erişim: 20.05.2019]

Açılır menü kullanmanın en önemli avantajı, aynı kategoriye ait sayfaların bir alanda sunulmasıdır (Resim 1.12). Ayrıca kullanıcının ihtiyacı doğrultusunda açıldığı için sayfada karmaşık bir tasarım düzeninin önüne geçilmiş olur. Açılır menü kullanımında çok fazla kategorinin olmamasına dikkat edilmesi gerekir. Örneğin, açılır menüde tekrar eden açılır menüler karmaşıklığa neden olabilir ve kullanılabilirlik problemine yol açabilir.

1.6.1.2. Yönlendirme Bağlantı ve Butonlar

Arayüz tasarımında gezinme bağlantıları önemli bir yer tutar. Bu nedenle tasarımda tutarlı bir şekilde kullanılmaları gerektiği söylenebilir. Web sitelerinde yönlendirme araçları site dolaşımını etkilemektedir. Bu nedenle web sitesinde iyi bir dolaşım için bu araçların seçimi, renkleri, yerleştirme tutarlılığı, kolay algılanır, okunur ve öğrenilebilir olması önemlidir (Keş, 2009: 71). Bağlantılar tasarımın konseptine ve içeriğe göre farklı şekillerde olabilmektedir.

Metin İçi Bağlantılar

Metinlerde bulunan bazı kelimelere farklı sayfalara yönlendirmek amacıyla bağlantı eklenebilir. Bu bağlantıların kullanıcılar tarafından fark edilebilmesi gerekir. Bu durumla ilgili olarak Schlatter & Levinson (2013: 269), metin paragraflarında bağlantıların metnin geri kalanından ayrışması gerektiğini vurgulayarak, metin rengine göre yüksek kontrastlı olmasını ve daha iyi ayırt edilebilmeleri için bağlantının altı çizili olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Komut Düğmeleri (Buton)

Komut düğmesi veya buton, web sayfasında bir işlemi gerçekleştirmek için kullanılan bağlantı türüdür. Görsel olarak biçimlendirilmediğinde internet tarayıcısının varsayılan görüntü biçimi etkin olur. Bu nedenle butonların, web arayüz tasarım konseptine uygun hale getirilmesinin tasarımda bütünlük sağlanması için önemli olduğu düşünülebilir. Düğmelerin kullanımı tıklama eylemi şeklindedir. Kullanıcının düğmeyle etkileşimini sağladığından emin olabilmesi için renk farklılıkları, çerçeveler ve hareketli animasyonlardan yararlanılmaktadır (Dikener, 2011: 164).

Ekmek Kırıntıları (Breadcrumbs)

Web sitesinin yapısı içinde kullanıcıların o an hangi sayfada olduklarını ana başlıklar ile gösteren tek satırdan oluşan menülere ‘ekmek kırıntısı’ menü adı verilir (Turper, 2008: 74). Ekmek kırıntıları, ana sayfadan geçerli sayfaya kadar olan sayfaların hiyerarşisini gösterir. Bu site yapısının ve yapı içindeki mevcut konumun özlü bir temsidir (Brinck, Gergle & Wood, 2001: 157).

Resim 1.13: Ekmek Kırıntıları (Breadcrumbs) Menü Örneği

Web sayfalarında kullanıcılar hangi sayfada olduklarını bilmeleri kullanışlı bir web sitesinin göstergesi sayılabilir. Bu bağlamda ekmek kırıntılarının, kullanıcıların hangi sayfada bulunduklarını veya bulundukları sayfanın hiyerarşik yapısını anlamalarına rehberlik eden bir bağlantı türüdür denilebilir.

1.6.2. Slayt Alanı (Slider)

Slider, bir web sitesindeki slayt gösterisini ifade eden bir terimdir. Bir slayt örneği, ürün veya fotoğrafların görüntülenmesini sağlayan kayan bir alan olabilir. Web sitelerinde slider alanı, en çok öneme sahip içeriğin gösterilmesinde kullanışlıdır. Ayrıca web sitesindeki birden çok seçeneği hızlı bir şekilde göstermek için de slider kullanımı yardımcı olur (Smith, 2017). Slider alanı, genellikle ana sayfada üst bölümün hemen altında yer alır. Bu nedenle web sitesine erişim sağlayan kullanıcının ilk dikkatini çeken bölüm slider alanıdır. Ayrıca slider, web sayfasında yer alan görsel öğelerin veya içeriğin sunumunda da etkili bir biçimde kullanılabilir.

Bir web sitenin hem masaüstü hem de mobil sürümünde kaydırılabilir alanlar, web sitesinin kullanılabilirliğini güçlendirebilir. Örneğin, aynı kategoriye sahip içerik yatay düzlemde kaydırılabilir alan içerisinde daha hızlı kullanılabilir bir şekilde sunulabilir. Böylece görsel açıdan yalınlık sağlanabilir ve sayfanın aşağıya doğru uzamasının önüne geçilebilir.

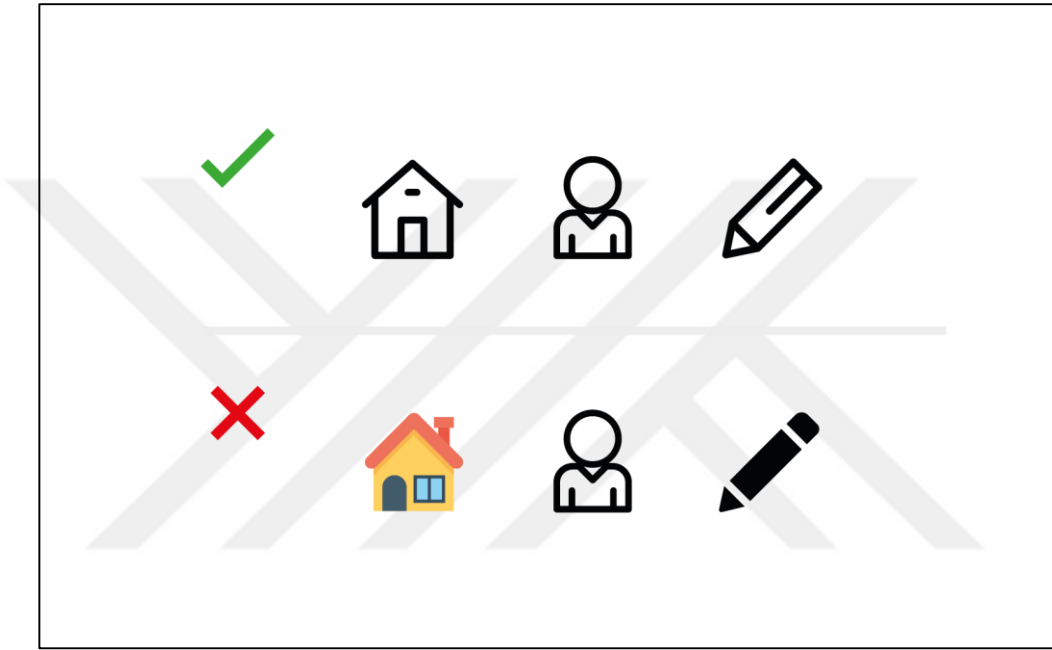
1.6.3. İkon / Sembol

İkon bir nesne, kişi veya başka bir şeyi temsil eden bir grafik unsurdur (Ambrose & Harris, 2013b: 94). Sembol ise, “bir kavramı temsil eden somut bir şekil, bir nesne, bir işaret, bir söz ya da bir hareket (Uçar, 2004: 24)” şeklinde açıklanabilir.

Bir sembol veya ikon, bir şeyin basitleştirilmiş resmidir. Bu nedenle anlaşılabilir olması ve bir kelime veya daha ayrıntılı bir görüntünün yerine kullanılması için temsil ettiği kavram gibi görünmesi gerekir (Schlatter & Levinson, 2013: 231).

İkon veya sembol kullanımı ile bir kavram görselleştirilerek tasarıma görsel etkinin yanında işlevsellikte katılabilir. İkonlar bir içerik başlığını veya sayfa kategorisini görsel açıdan destekleyebilir. Günümüz web tasarım eğilimlerinde, ikonlar font ailesi biçiminde de kullanılabilir. Bu duruma ikonların kullanımı için yazı fontu biçiminde hizmet veren ‘Font Awesome ([www. fontawesome.com](http://www.fontawesome.com))’ örnek verilebilir.

Resim 1.14: Doğru ve Yanlış İkon Kullanımına Örnek

Web tasarımda ikonların tutarlı bir şekilde kullanılmasının önemli olduğu savunulabilir. Kullanılan ikonların konseptlerinin birbirine benzemesi gerekir. Örneğin, aynı kategoriye ait içeriklerde kullanılan bir ikonun farklı stillerde olmaması, tasarımda tutarlılık ve bütünlük sağlanması için önemlidir (Resim 1.14). Bu çerçevede arayüz tasarımında ikon setlerinden faydalanılabilir veya özel ikon seti tasarlanabilir.

1.6.5. Görseller (Fotoğraf, İllüstrasyon)

Görsel iletişim tasarımı sürecinin temel tasarım öğelerinden biri görsellerdir. Çünkü görsel kullanımı, mesaj iletmenin en hızlı, akılda kalıcı ve etkili yoludur. Bu bağlamda görseller, görsel mesaj oluşturulma sürecinin önemli bir bileşenidir ve tasarımın amacına uygun görsel kullanılması gerekmektedir (Bedir Erişti, 2018: 84). Web sitelerinde görsellerin kullanımının, metinsel içeriği destekleyen ve anlamlandırılmasına yardımcı olan önemli bir unsur olduğu söylenebilir. Bu nedenle

içeriği en iyi şekilde yansıtabilen görsellerin kullanılması da önem teşkil edebilir. Tasarımın içeriğine veya konseptine bağlı olarak görsel kullanımında fotoğraf veya illüstrasyon tercih edilmesi içeriğin sunumuna etki edebilir. Ayrıca (Fırlar ve Okat Özdem, 2013: 7), web sayfa tasarımında kullanılan fotoğraf, grafik ve illüstrasyon gibi görsel öğelerin sayfanın genel uyumluluğunu bozmaması ve karmaşa yaratmayacak şekilde kullanılması gerektiğini ifade etmektedir.

Web sitelerinde yaygın olarak; JPG, PNG, GIF ve SVG gibi görüntü formatları kullanılır. Arayüz tasarımında yer alan görseller yazılım aşamasında kullanım amacına göre farklı uzantılarda dışa aktarılabilir. Örneğin, JPG genellikle fotoğraf ve resim, PNG saydamlık özelliği taşıması gereken görüntülerde, GIF basit animasyon geçişlerinde, SVG ise vektör çizimlerin görüntülenmesinde tercih edildiği söylenebilir.

1.6.6. Animasyon

Web sitelerinde vurgulayıcı unsur olarak basit animasyon geçişleri kullanılabilir. Bu çerçevede kullanıcının dikkatini çekmek, yönlendirmek veya tasarıma hareket etkisi kazandırmak için animasyon tekniklerinden faydalanılabilir. “Arayüz ve yazılım ile birlikte oluşturulan hareketli görüntüler; menü tasarımı, hareketli butonlar ve ikonlar, sayfa geçişleri, bir konuyu anlatmada kullanılan kısa animasyonlar, slider bölümü geçişleri, sayfa kaydırma efektleri, istatistikler ve animasyonlu karakterler ve benzerleri gibi sayılabilir (Kubat, 2016: 148).” Hareketli görüntüler, tek başına kullanılan bir fotoğrafa göre daha etkili bir anlatım gücüne sahiptirler. Kullanıcılar web sitesine girdiğinde, dikkatleri hareketli görüntülere yönelmektedir. Bu nedenle dikkatli bir biçimde kullanılmaları gerekir (Dikener, 2011: 164). Bu durumda sayfada çok fazla animasyon kullanmak, kullanıcıların dikkatini dağıtabilir ve web sitesinin kullanılabilirliğini zorlaştırabilir.

Hareketli görüntüler kullanıcılar üzerinde güçlü bir etkiye sahiptir. Animasyon kullanım amaçları; geçişlerde süreklilik sağlamak, içeriği soldan sağa veya yukarıdan aşağıya kaydırmak, üç boyutlu yapıları görselleştirmek, görsellerin öncesi ve sonrası gibi değişimlerini göstermek ve kullanıcının dikkatini belli bir noktaya çekmektir (Nielsen, 1995). Günümüzde animasyon geçişleri HTML, CSS ve JavaScript gibi web dilleri ile yapılabilir. Bunun yanında daha kapsamlı animasyon teknikleri de yine aynı şekilde yapılabilir. Web tasarımında animasyon kullanımı bir zorunluluk

olmasa da tasarıma hareket ve estetik değer kazandırmak için animasyon kullanımının önemli olduğu düşünülmektedir.

1.6.7. Formlar ve Tablolar

Web sitelerinde formların ve tabloların da web tasarımında görsel bütünlüğün sağlanabilmesi için tasarıma göre düzenlenmesinin önemli bir etken olduğu söylenebilir.

Form, yapılandırılmış bir kullanıcı giriş alanları setini içeren elektronik bir belgedir (Lougmani, 2018). Bu çerçevede form alanları kullanıcıların veri girişi yaparak etkileşimde bulunduğu bölümlerdir denilebilir. Bu nedenle arayüz tasarımının konseptine uygun olacak biçimde düzenlenmelerinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Aksi durumda web tarayıcılarının varsayılan form biçimleri görüntülenir ve tasarımın görsel etkisine olumsuz etki yapabilir.

Web sitelerinde tablolar genellikle veri içeriğinin sunulmasında kullanılmaktadır. Form alanlarında olduğu gibi tablo biçimlerinin de arayüz tasarımına uygun olarak tasarlanmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla, iyi tasarlanan veri tabloları, kullanıcıların bilgileri elde etmek ve işlem yapmak için bilgileri taramasını, analiz etmesini, karşılaştırmasını, filtrelemesini, sıralamasını ve değiştirmesini sağlar (Coyle, 2017).

1.7. WEB TASARIMDA KULLANILABİLİRLİK

Bu bölümde, web sitesinin görsel tasarımının kullanılabilirliğe etkisi ele alınmıştır. Web sitelerinde kullanılabilirlik farklı boyutlarda incelenebilmektedir. Dolayısıyla bir web sitesinin kullanılabilirliğini etkileyen birden çok etkenin olduğu ve sitenin görsel tasarımının bu etkenlerden sadece biri olduğu söylenebilir. Bu çerçevede görsel tasarımın, bir web sitesinin kullanılabilirliğini önemli ölçüde etkilediği düşünülebilir.

1.7.1. Kullanılabilirlik Nedir?

Kullanılabilirlik, kullanıcıların bir dizi gerekli görevi gerçekleştirme derecesi olarak tanımlanır. Kullanılabilirliğin birincil etkeni, sistemin kullanıcının ihtiyacı

duyduğu işlevleri doğru şekilde gerçekleştirmesidir (Brinck, Gergle & Wood, 2001). Bu bağlamda bir web sitesinde kullanıcının aradığı bilgiye hızlı ve kolay bir şekilde erişim sağlaması, web sitesinin kullanılabilir olduğunu gösterir denilebilir. Gürses (2006: 14), kullanıcıların bir sistemle iletişim ve etkileşimini sağlayan bir araç olmasından dolayı arayüz tasarımının kullanılabilirliğin önemli bir unsurunu oluşturduğunu ifade etmektedir.

Bir web sitesinin iyi bir görsel tasarıma sahip olmasının yanında kullanılabilir bir yapıda olması da oldukça önemli bir olgudur. Bu çerçevede görsel tasarımın web sitesinin kullanılabilirliğine olumlu bir katkı sağlaması gerekir. Daha önceki konu başlıklarında irdelenen unsurların web sitesinin hem görsel tasarımında hem de kullanılabilir bir yapıya sahip olmasında etkili olabileceği söylenebilir. Örneğin, web arayüz tasarımında görsel tasarım ilkelerinin etkin bir şekilde uygulanmasıyla görsel açıdan iyi bir tasarım ortaya konulması, web sitesinin kullanılabilirliğini de artırabileceği düşünülmektedir.

1.7.2. Görsel Tasarım Açısından Kullanılabilir Bir Web Sitesi

Web sitelerinin temel amacı sayfadaki içeriğin kullanıcı kitlesine en etkin şekilde iletilmesidir. Ancak içeriğin kullanıcıya sunulmasında dikkat edilmesi gereken en önemli unsur, kullanıcıların bilgiye kısa sürede ve kolay bir şekilde erişebilmelerini sağlayan bir arayüzün olmasıdır (Uçak ve Çakmak, 2009: 280). Bu çerçevede bir web sitenin görsel tasarımının kullanıcılar içeriği algılamalarında kolaylık sağlaması gerekir. Böylece görsel tasarımın iyi bir biçimde oluşturulması ile web sitelerinde kullanılabilirlik sağlanabilir.

Web sitesinin kullanılabilirliğini arttırmanın en önemli unsurlarından biri, kullanıcının sayfa içinde yer alan öğeleri ve yapıları algılama becerisini arttırmaktır. Bu durum ise, sayfa yapısının sadeleştirilmesi ve tasarımda yer alan öğelerin azaltılmasıyla sağlanır (Brinck, Gergle & Wood, 2001: 185). Bu çerçevede bir web sitesinin kullanılabilir olmasının öncelikli ölçütünün arayüz tasarımında yalınlığın sağlanmasının gerektiği söylenebilir. Böylelikle kullanıcılar, görsel karışıklıktan arınmış bir sayfada aradığı bilgiye kolaylıkla ulaşabildiklerinde web sitesinin kullanılabilir bir yapıya sahip olduğundan söz edilebilir.

Web siteye erişim sağlayan kullanıcı hedeflediği bilgiye ulaşmak ister. Bu bilgi her zaman bir veya iki tıklama ile ulaşılabilir konumda olmayabilir. Web sitenin kapsamı genişledikçe kullanıcının ihtiyacı dışında bilgi miktarı çok fazla artabilir. Bu nedenle web sitesi, kullanıcıya ulaşacağı bilgi ile ilgili yol gösterirken kaybolmamasını da sağlamalıdır. Kullanıcı alt sayfalarda ilerlerken birkaç adım öncesine çok kısa sürede dönebilmelidir. Bu durum, öncelikle yalın bir tasarım, web sitenin doğru bölümlendirilmesi, arayüz tasarımında tutarlılığın korunması, görselliği zenginleştirme adına gereksiz efektlerin olmaması ile sağlanabilir (Alican, 2011: 79). Böylece web sitenin görsel tasarımı kullanılabilirliğe katkı sağlayabilir. Ayrıca, web tasarımında görsel tasarım ilkelerinin doğru ve etkin bir şekilde uygulanmasının, web sitesinin kullanılabilirliğine önemli ölçüde katkı yapabileceği söylenebilir. Bu ilkelerin hangisinin daha baskın olacağı, içeriğe göre değişkenlik gösterebilir. Ancak bu ilkeler arasında güçlü bir bağ olduğunun da unutulmaması gerekir. Örneğin, bir tasarımdaki öğeler arasında oran-orantı olmadığında denge, hiyerarşi ve bütünlük gibi ilkeler olumsuz bir şekilde etkilenebilir.

Yazılım geliştirme sürecinde ortaya çıkan kullanılabilirlik problemlerinin birçoğu, kullanıcıların web sayfasındaki bilgiye erişim için harcadıkları zamanla ilgilidir. Bu nedenle web sayfalarının açılış süreleri kullanıcıların en çok şikâyetleri arasında olmaya devam etmektedir (Brinck, Gergle & Wood, 2001: 340). Bu sorunu en aza indirmek için arayüz tasarımındaki grafiksel şekiller veya görsellerin yazılım ile oluşturulması gerekebilir. Örneğin, bir elemanın arka planındaki renk geçişi CSS yardımıyla oluşturulabilir. Böylelikle bir grafik dosyası yüklenmesine gerek kalmadan web sayfalarının açılış hızları artırılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

WEB ARAYÜZ TASARIMI UYGULAMASI

2.1. WEB ARAYÜZ TASARIMI UYGULAMASI

Araştırmanın bu bölümünde, kavramsal çerçevede irdelenen tasarım ilkeleri, kompozisyon, tipografi ve renk kapsamında örnek bir web arayüz tasarımı hazırlanmıştır. Tasarım aşamasından sonra kodlanarak çalışan web sitesi haline getirilmiştir.

2.1.1. Tasarım Öncesi Sayfaların Belirlenmesi

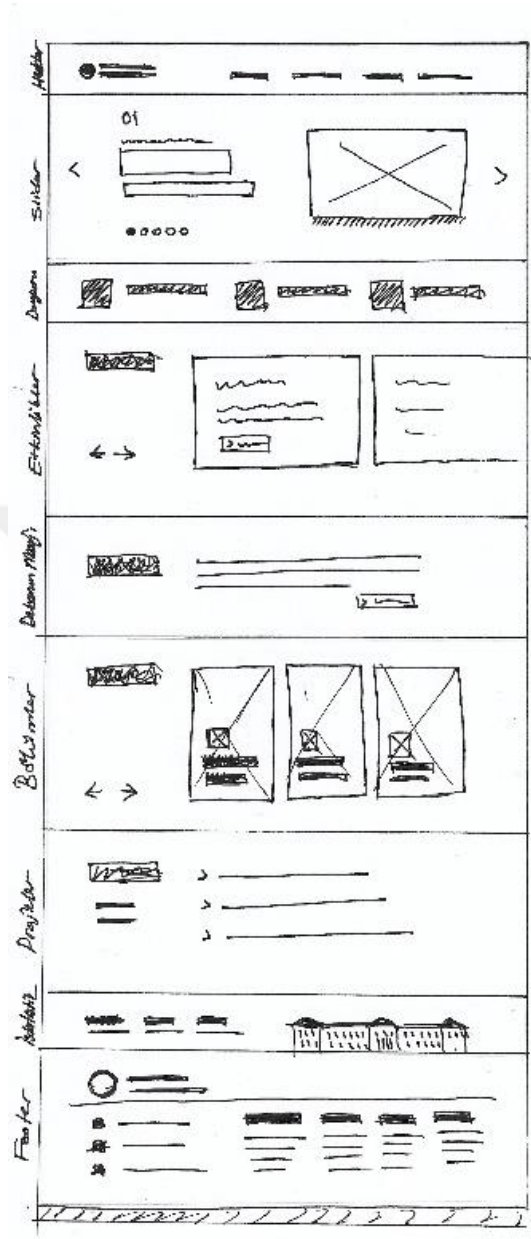
Web sitesinde hangi sayfaların yer alacağı tasarım aşamasından önce belirlenmiştir (Resim 2.1).

Resim 2.1: Hazırlanan Web Sitesinin Sayfaları ve Bağlantıları

Fakültemiz	Akademik	Bölümler	Öğrenci
Genel Bilgiler	Akademik Kadro	Görsel İletişim Tasarımı	Öğrenci Bilgi Sistemi
Tarihçe	Akademik Takvim	Çizgi Film/Animasyon	Öğrenci İşleri Daire Bşk.
Dekanımızın Mesajı	Akademik Bilgi Sistemi	Resim	Staj İşlemleri
Yönetim	E-Posta	Seramik ve Cam	
Faaliyet Raporu	Bilimsel Araştırma	El Sanatları Tasarımı	
		Sinema ve Televizyon	
Duyurular	Etkinlikler	Projeler	Yayınlar
			İletişim

2.1.2. Taslak Çalışması

Görsel tasarım ürünlerinde dijital ortamda çalışmaya başlamadan önce taslak veya eskiz çalışmasının önemli olduğu söylenebilir. Bu bağlamda Becer (2015: 77), tasarımcının aklına gelen her yaratıcı düşüncüyü unutmadan bir kağıt üzerine not alması gerektiğini ifade etmektedir. Taslak çalışmasında web arayüz tasarımı için ön hazırlık olarak web sayfa yapısı ve tasarımdaki elemanların yerleri belirlenmiştir (Resim 2.2). Böylelikle bilgisayar ortamında tasarım sürecinin hızlı bir şekilde olması sağlanmaktadır.

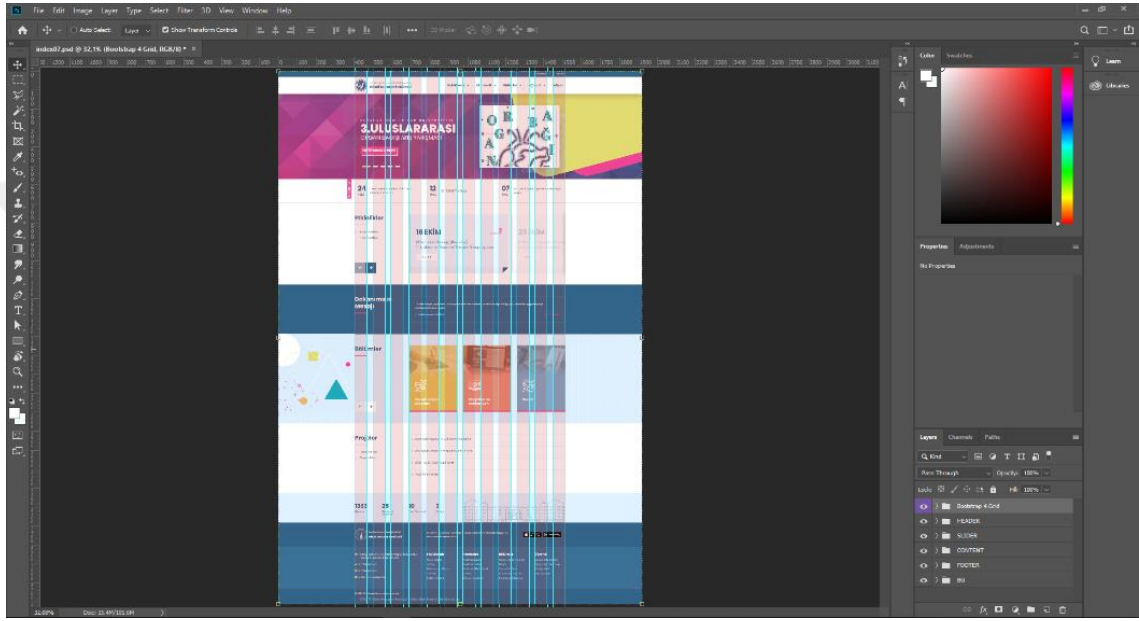
Resim 2.2: Taslak Çalışması

2.1.3. Ana Sayfa Tasarımının Hazırlanması

Web arayüz tasarımına sayfa yapısının taslağa göre oluşturulmasıyla bilgisayar ortamında Adobe Photoshop CC programı kullanılmıştır. Web arayüz geliştirme işleminde Bootstrap 4 CSS çatı (framework) sistemi tercih edilmesi nedeniyle grid sistemi olarak 12 sütunlu 1110 piksel genişliğinde Bootstrap 4 gridi kullanılmıştır. Grid yapısında içerik 1110 piksel alanı içinde tutulmuş, yüksek ekran çözünürlüğüne sahip ekranlarda da genişliğin tutarlılığı için tasarım genişliği 1920 piksel olarak

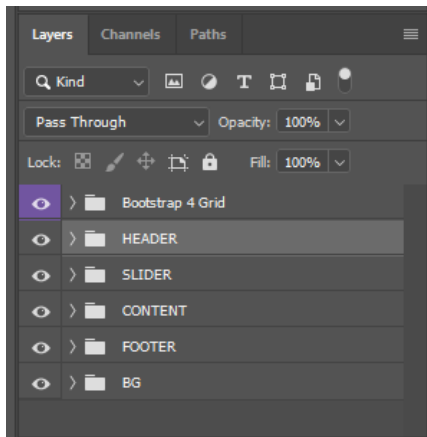
belirlenmiştir. Sütunlar arası 30 piksel olan boşluk miktarı tasarımın genelinde dikey ve yatay boşluklarda 30, 45, 60, 75 ve 90 piksel şeklinde uygulanmıştır. Böylece elemanlar arasında oran-orantının sağlanması amaçlanmıştır. Ana sayfa tasarımının program üzerinde grid yapısı ile birlikte tamamlanmış görüntüsü resim 2.3’de görüntülenmektedir.

Resim 2.3: Ana Sayfa Tasarımının Grid Düzeni

Tasarıma başlanmadan önce programda ‘katmanlar (layers)’ panelinde web sitesinin yapısını oluşturan bölümler klasör katmanında tanımlanmıştır. Bu durumun tasarım ve yazılım aşamasında kolaylık sağlayabileceği düşünülmektedir (Resim 2.4).

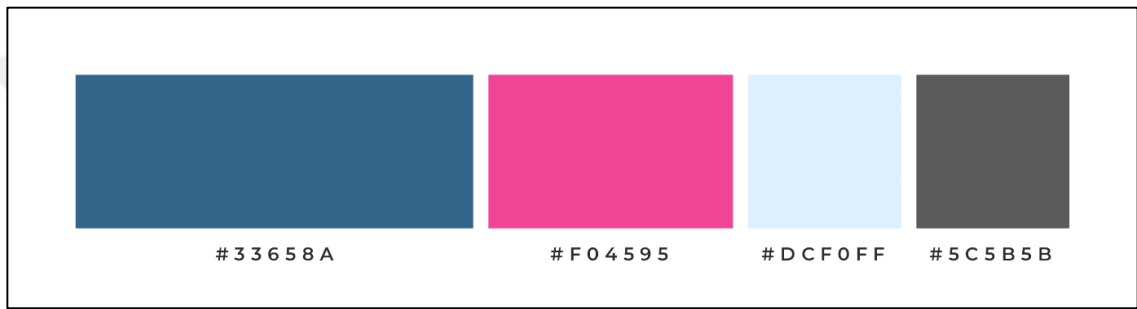
Resim 2.4: Adobe Photoshop Programında Katman (Layer) Düzeni

Program üzerinde ön hazırlıklar tamamlandıktan sonra, tasarımın görselliğini ve işlevselliğini önemli ölçüde etkileyen renk ve tipografi unsurları belirlenmiştir.

Renk seçiminde web sitesinin resmi bir kurum olduğunu vurgulamak amacıyla birincil renk olarak lacivert tonu tercih edilmiştir. İkincil renk olarak ise macenta kırmızısı belirlenmiş ve tasarımda kontrast oluşturularak monotonluğun önüne geçilmek amaçlanmıştır. Ayrıca bu renk tonlarının kız ve erkek öğrencileri de temsil ettiği düşünülebilir.

Resim 2.5: Web Arayüz Tasarımı Renk Paleti

Tasarımda arka plan rengi genel olarak beyaz kullanılarak, içeriğin net ve kolay algılanabilir olması amaçlanmıştır. Web sayfasında içeriğin bölümlendirilmesinde arka plan rengi olarak birincil renk tonu da kullanılmış ve görsel hiyerarşinin sağlanması için üçüncül renk tonu olarak açık mavi arka plan rengi olarak tercih edilmiştir. Metinler için ise koyu gri renk tonu seçilmiştir.

Tipografik düzenlemede, okunaklı ve tasarıma estetik değer katabilecek iki farklı yazı tipi ailesi ‘Google Font’ hizmetinden yararlanılmıştır. Modern ve yuvarlak hatlı geometrik yapıya sahip olması nedeniyle başlıklarda ve bağlantılarda ‘Poppins’, sayfa içeriğinin okunurluğunun kolay olması için ise ‘PT Sans’ yazı tipi aileleri tercih edilmiştir.

Resim 2.6: ‘Poppins’ ve ‘PT Sans’ Yazı Tipi Aileleri

Başlıklar web sayfalarında önem sırasına göre; H1: 60 punto, H2: 46 punto, H3: 30 punto, H4: 18 punto, H5: 14 punto ve H6: 12 punto ölçülerinde belirlenmiştir. Metin içerik yazı boyutu ise 15 punto ölçüsünde hazırlanarak, 26 punto satır aralığı değeri verilmiştir. Ayrıca başlıkların altına 60 piksel genişliğinde ve 5 piksel yüksekliğinde çizgi eklenerek vurgulayıcı olmaları sağlanmıştır.

Web sitenin üst bölümünü oluşturan ‘header’ alanında sağ kısımda fakülte logosu, sol kısımda ise gezinti menüsü yer almaktadır (Resim 2.7). Menü bölümü kendi içerisinde bloklara ayrılarak algılanabilir olması amaçlanmıştır.

Resim 2.7: Hazırlanan Web Sitesinin Header Tasarımı

Menü bağlantıları kullanıcılara erişim kolaylığı sağlamak ve sayfada yalınlık elde edilmek amacıyla açılır menü şeklinde sunulmuştur. Resim 2.8’de görülen açılır menü arka planında kontrast renk ve gölge kullanılarak kolay bir şekilde bağlantıların algılanması sağlanmaktadır.

Resim 2.8: Açılır Menü Sistemi

Web sitelerinin ana sayfalarında slider alanları vurgulayıcı öğe olarak ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda slider alanları, kullanıcılara web sitesinde en önemli bilgilerin sunumunda etkin bir görev üstlenebilmektedirler. Bu alanlar fakülte web sitelerinde haber, etkinlik ve duyuruların ön plana çıkarılmasında kullanılmaktadır.

Resim 2.9: Ana Sayfa Slider Alanı Tasarımı

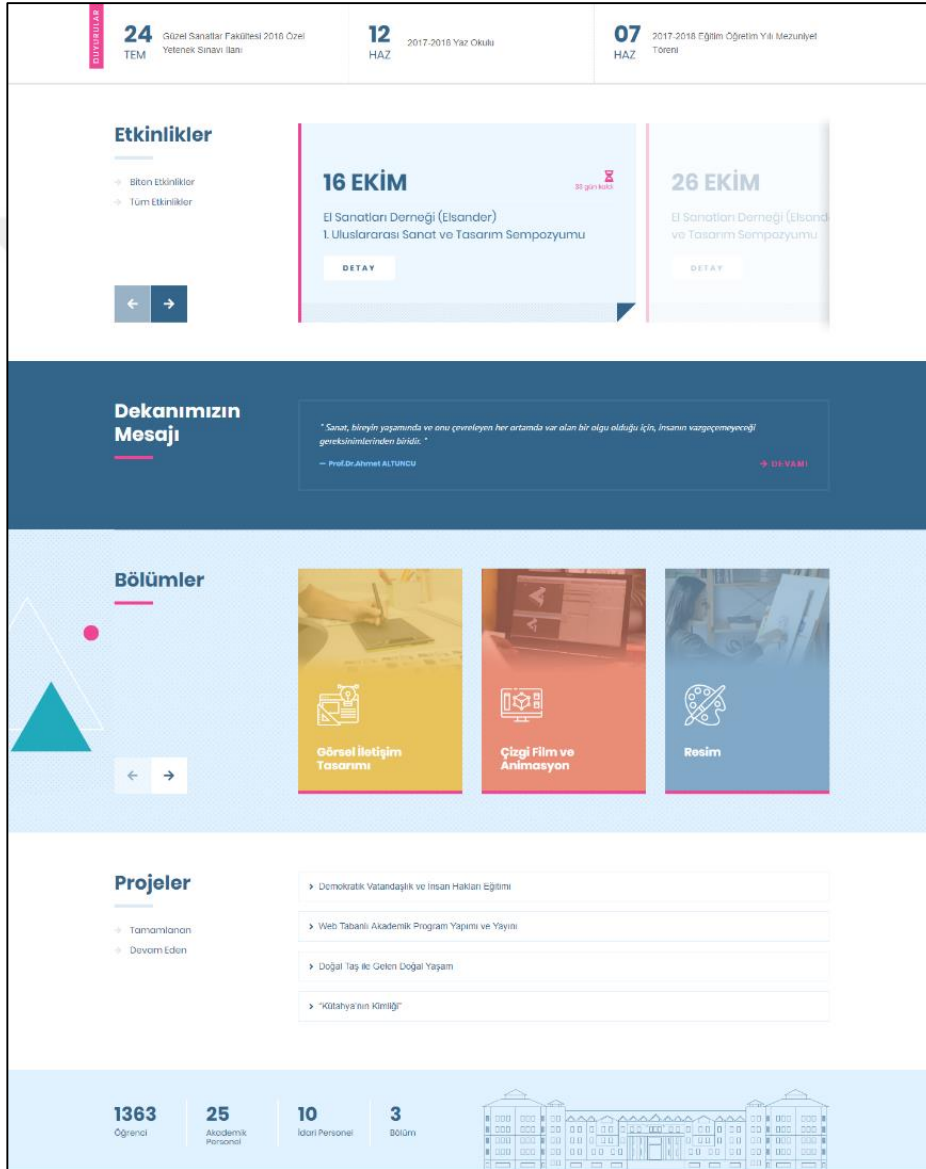

Resim 2.9’da görülen slider alanı sol ve sağ blok olarak iki bölüme ayrılmıştır. Sol blok sekiz sütun, sağ blok ise dört sütun olarak grid sistemi içerisinde yerleştirilmiştir. Okuma hareketi soldan başladığı için yazılı kısım sol blokta yer almaktadır. Sağ blok ise içerik görsel alanı olarak kullanılmaktadır. Slider alanının düzenlenmesinde başlıklar hiyerarşik bir düzen içerisinde sunulurken, içeriğin niteliğinin algılanması güçlendirilmek amaçlanmıştır. Slider arka planı renk paletindeki birincil ve ikincil renkler arasında geçiş uygulanarak geometrik doku ile desteklenmektedir. İçerik görselinin bulunduğu alanın arka planına kontrast bir renk uygulanarak göz hareketinin

görsel olarak doğru kayması hedeflenmiş ve tasarımın tek düze görünmesinin önüne geçilmiştir.

Ana sayfa tasarımının ‘content’ ile ifade edilen içerik alanında, içerikler bölümlendirilerek sunulmuştur. (Resim 2.10).

Resim 2.10: Ana Sayfa Tasarımı İçerik Alanı

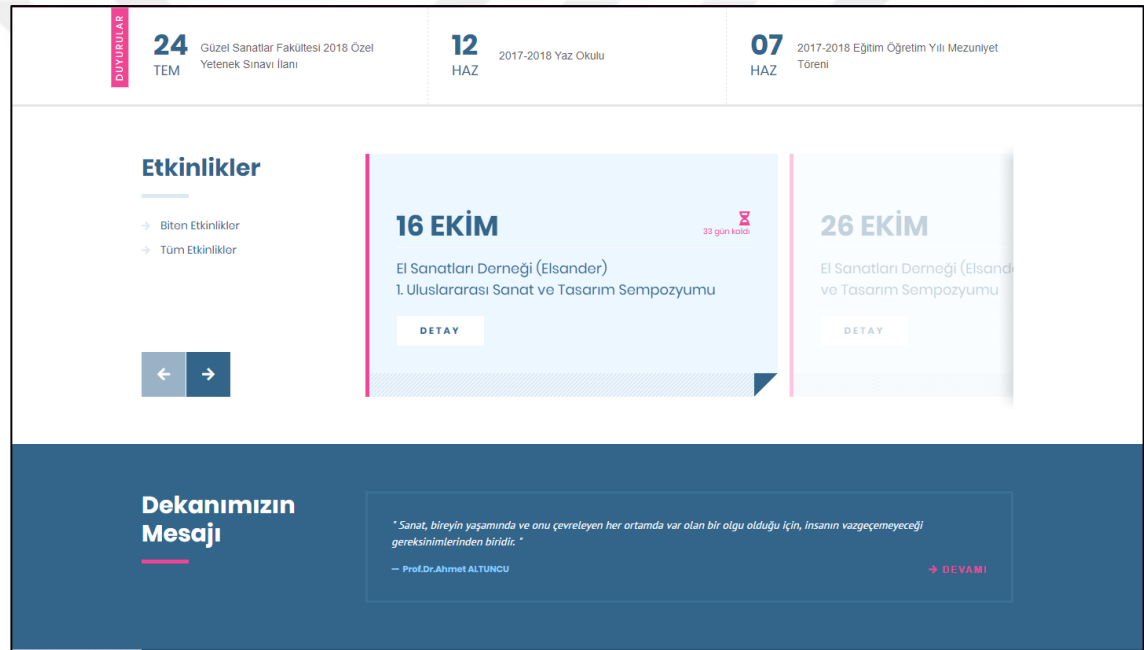

İçerik alanları yatay düzlem içerisinde sunulurken kullanıcıların hızlı bir şekilde içeriği algılaması amaçlanmıştır. Grid yapısı sol ve sağ blok biçiminde ikiye bölünerek, içerik başlığı ve alt kategori bağlantıları sol blok içerisinde yer almaktadır. Ayrıca bölümler arası boşluk miktarları içeriğin rahat algılanması için yüksek tutulmuştur.

Kayırlabilir içeriğe sahip alanlar fare ile sürüklenebilirken, ikinci bir seçenek ise başlık bölümünde yer alan sağ ve sola kaydırmayı sağlayan butonlar bulunmaktadır.

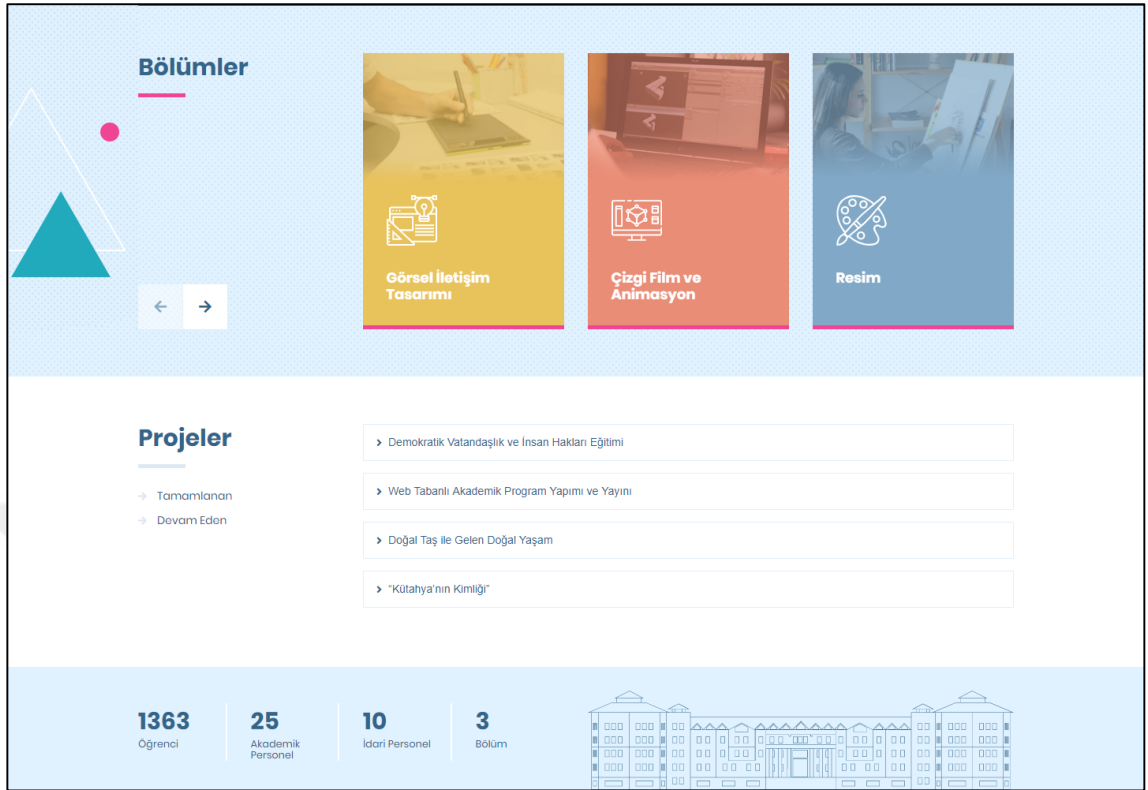
‘Duyurular’ alanında tarihler vurgulanarak ön plana çıkarılmıştır. ‘Etkinlikler’ alanında içerik başlığı altında kolay erişim için biten etkinlikler ve tüm etkinlikler bağlantısı yer almaktadır. Etkinliklerin içerik bölümünde ise bir kart görüntüsü verilmiş ve içerik kaydırılabilir bir alan içerisindedir. ‘Dekanımızın Mesajı’ alanına kontrast bir arka plan uygulanarak alanların birbirinden ayrılması amaçlanmıştır (Resim 2.11).

Resim 2.11: Ana Sayfa Tasarımı Duyurular, Etkinlikler ve Dekanımızın Mesajı Alanları

‘Bölümler’ alanında fakültede yer alan bölümler blok biçiminde hazırlanmıştır. Her bölüme temsili bir renk atanmış, arka planda bölümleri ifade eden opaklığı düşük görseller kullanılmıştır. Bölüm başlıklarını destekleyici ikonlar kullanılarak görselliğe ve işlevselliğe katkı sağlamak amaçlanmıştır. İkonlar için www.flaticon.com ve www.fontawesome.com web sitelerinden yararlanılmıştır. ‘Projeler’ alanında fakülte kapsamında tamamlanan ve devam eden projelere bağlantı yoluyla yer verilmiştir. Ana sayfa ve tüm alt sayfalarda fakültede bulunan öğrenci, akademik-idari personel ve bölüm sayıları fakülte binasının illüstrasyonu ile desteklenerek sunulmaktadır (Resim 2.12).

Resim 2.12: Ana Sayfa Tasarımı Bölümler, Projeler ve İstatistik Alanı

Web sitesinin alt bölümünü oluşturan 'footer' alanında üniversite mobil uygulama indirme bağlantıları üst kısımda, fakülte iletişim bilgileri ve kategorili sayfa bağlantıları ise alt kısımda yer almaktadır. Footer bölümünün arka planında birincil renk tonu kullanılarak, içerik bölümlerinden ayrıştırılması amaçlanmıştır.

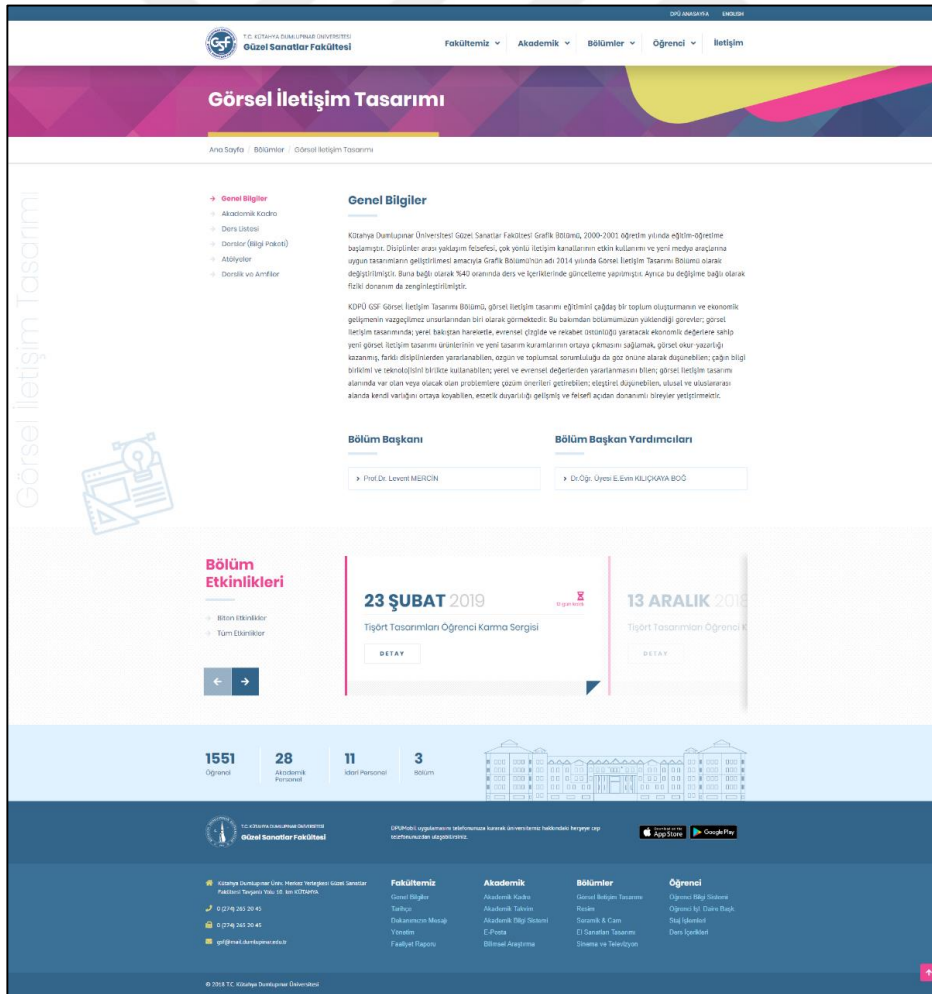
Resim 2.13: Footer Alanı

2.1.4. Alt Sayfa Tasarımının Hazırlanması

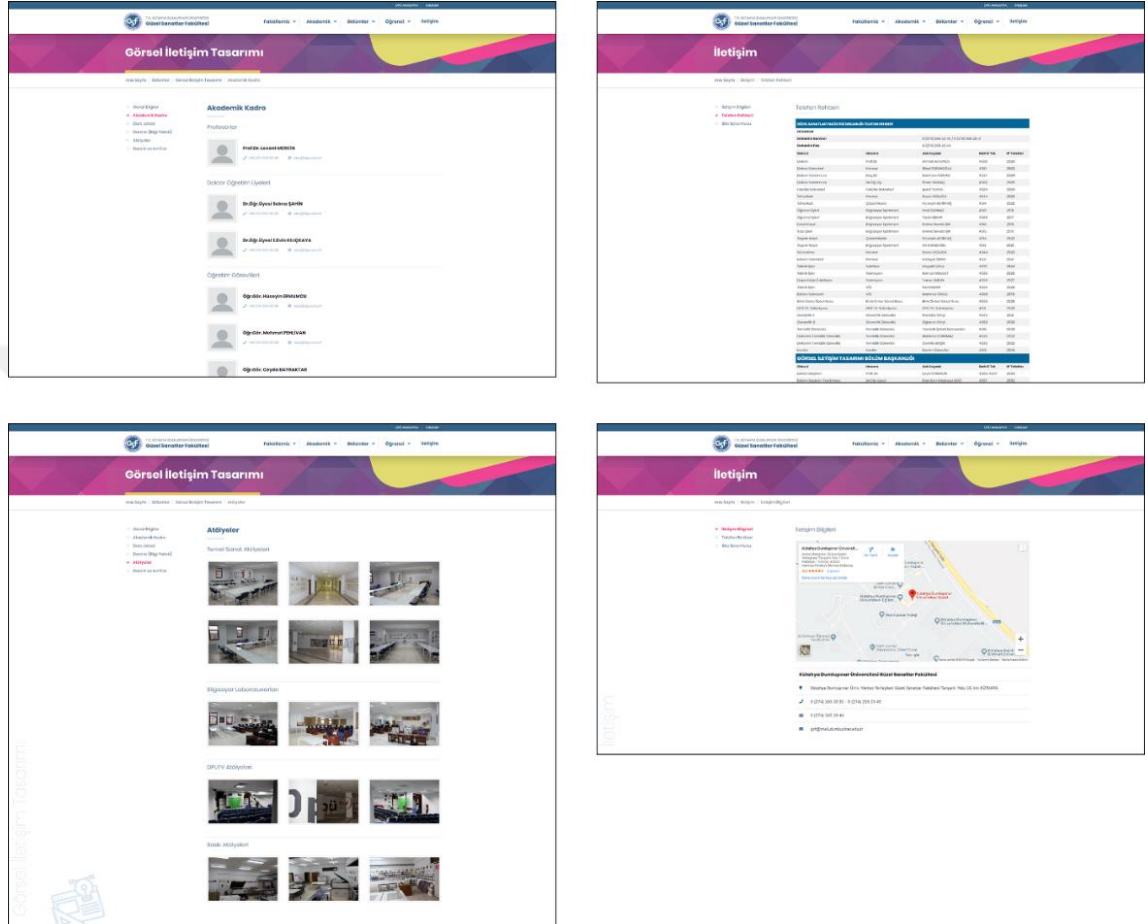
Web sitelerinin alt sayfaları genellikle ana sayfa tasarımı konseptine bağlı kalınarak hazırlanmaktadır. Böylece sayfalar arası görsel devamlılık sağlanmaktadır. Resim 2.14'te görülen web arayüz tasarım uygulamasının bu bölümünde alt sayfa düzeninde bir takım değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerin başında ana sayfada bulunan slider alanı yerine sayfa başlığı alanı eklenmesi gelmektedir. Sayfa düzeninde grid sistemi sol blok üç sütun, sağ blok ise dokuz sütun olarak bölümlenmiştir. Sol blokta aynı kategoriye ait sayfaların bağlantıları eklenmiştir. Sağ blokta ise sayfa içeriği yer almaktadır. Fakülte bölümleri alt sayfalarında içerik alanından sonra bölüme ait etkinlikler alanı eklenmiştir ve ayrıca bölümü ifade eden ikon sol boşluğa eklenerek görsel etki sağlanmıştır.

Resim 2.14: Alt Sayfa Tasarımı Sayfa Düzeni

Alt sayfalarda sadece sağ blokta içeriğe göre değişiklikler yapılmıştır. Diğer alanlarda ise sayfalar arasında tutarlılığın korunması için değişim yapılmamıştır.

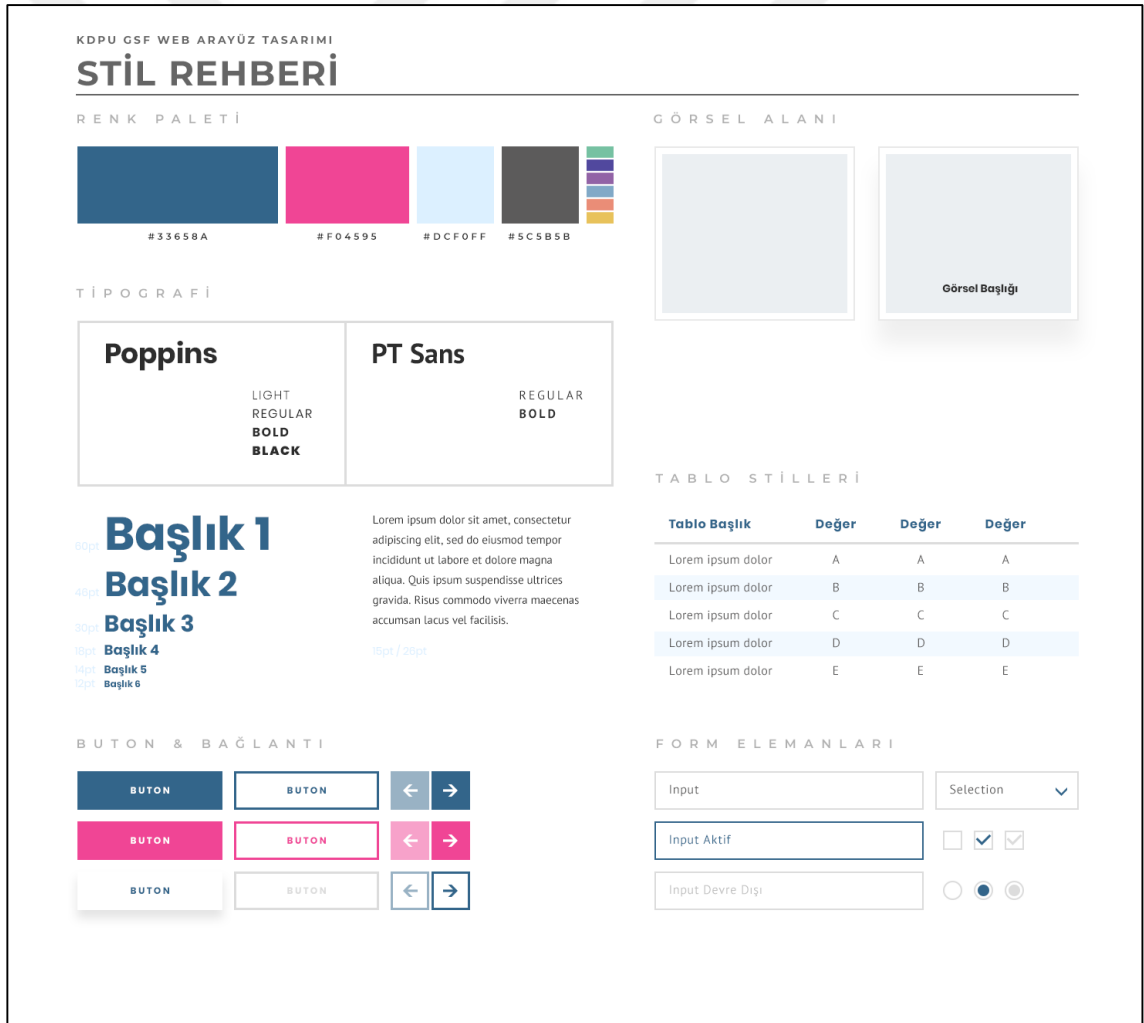
Resim 2.15: Alt Sayfalardan Örnek Ekran Görüntüleri

2.1.5. Web Arayüz Geliştirme Aşaması

Web sitelerinde tasarım öğelerinin ve sayfaların birbirine tutarlılığı tasarımda görsel bütünlüğün sağlanmasında en önemli unsurlardan biridir. Bu nedenle arayüz tasarımında oluşturulan öğelerin web sayfalarında da aynı biçimde görüntülenmesi gerekir. Aksi bir durumda bir web sayfasında farklı yazı karakteri veya farklı renk tonu kullanmak tutarlılık ilkesine uymamaktadır. Yazılım aşamasında bu gibi olumsuz durumların yaşanmaması için web arayüz tasarımında kullanılan öğelerin görsel bir stil rehberi şeklinde hazırlanması tasarımda tutarlılığı korumak adına faydalı olabilir (Resim 2.16).

Resim 2.16: Web Arayüz Tasarımı Stil Rehberi

Uygulamanın ana sayfa ve alt sayfa tasarımları tamamlandıktan sonra arayüz geliştirme işlemiyle web sayfaları haline getirilmiştir. Bootstrap 4 kullanılarak yapılan kodlama işlemlerinde duyarlı (responsive) tasarım yapısı oluşturulduğu için tablet ve cep telefonu gibi mobil cihazlar ile uyumluluk sağlanmaktadır. Yazılım aşamasında HTML, CSS ve Javascript dilleri kullanılmıştır. HTML ile web sayfasının genel yapısı, CSS ve Javascript ile görsel unsurlar ve animasyon geçişleri hazırlanmıştır. Web bileşenleri için CSS ve Javascript kütüphane ve eklentilerinden yararlanılmıştır. Resim 2.17’de yazılım aşamalarının HTML, CSS ve Javascript görüntülerine yer verilmektedir.

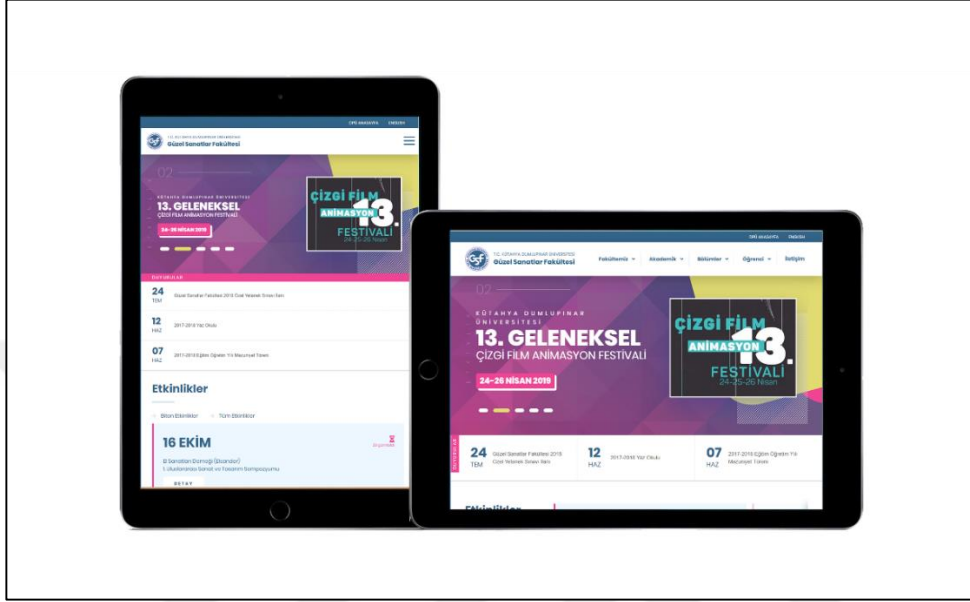
Resim 2.17: Web Sitesi HTML, CSS ve Javascript Ekran Görüntüleri

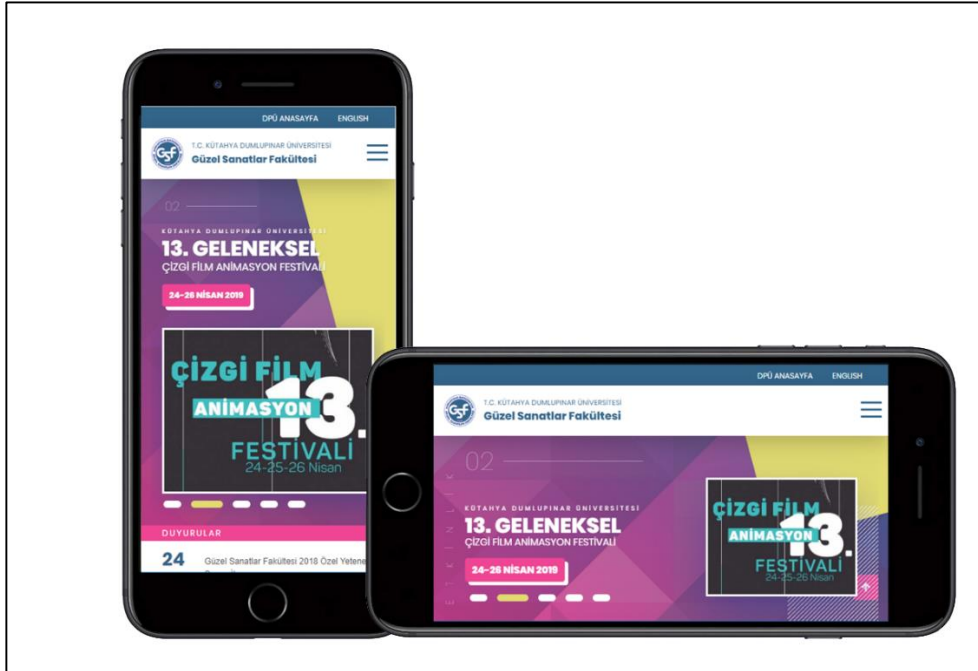
Web sitesinin mobil cihazlara uyumluluk sağlaması için CSS tarafında ‘media-query’ tanımlamaları yapılmıştır. Bu tanımlamalar ekran çözünürlüğünü temel almaktadır. Örneğin, ekran genişliği 992 pikselden düşük olduğunda web sitesi mobil versiyona göre sayfa yapısını değiştirmektedir. Değerler değiştikçe sayfa düzeni ve öğelerin yerleşim biçimleri de değişmektedir. Böylelikle web sitesi ekran çözünürlüğüne göre duyarlı (responsive) yapıda kullanılmaktadır. Resim 2.18’de web

sitesinin tablet bilgisayar üzerinde dikey ve yatay görüntüsü, Resim 2.19’da ise cep telefonu üzerinde dikey ve yatay görüntüsü yer almaktadır.

Resim 2.18: Web Sitenin Tablet Bilgisayarda (iPad 6) Dikey ve Yatay Görüntüsü

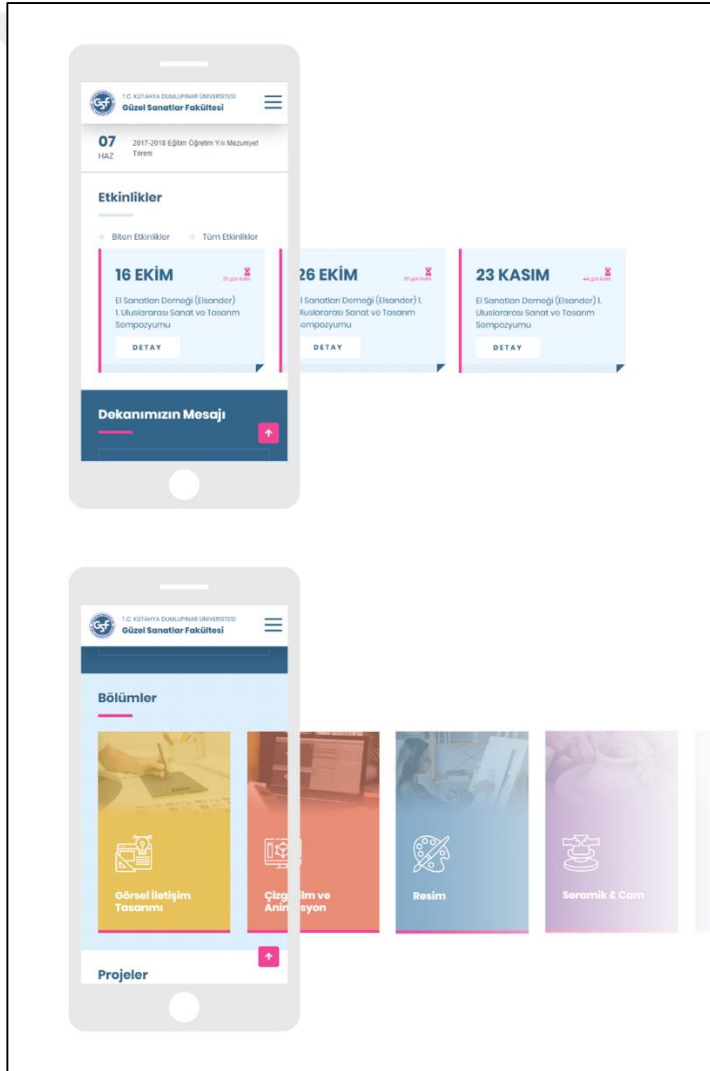
Resim 2.19: Web Sitenin Cep Telefonunda (iPhone 7) Dikey ve Yatay Görüntüsü

Web sitelerinin mobil versiyonlarında kullanıcılara kullanım kolaylığı sağlamak sitenin kullanışlı olması için önemli bir unsurdur. Web sitenin masaüstü

versiyonunda içerikler geniş bir alana yayıldığı için görüntülemeye avantaj sağlamaktadır. Ancak mobil cihazların ekran boyutlarının web sitesini görüntülemeye yetersiz kalması nedeniyle web sayfasının boyutu aşağıya doğru uzayabilmektedir. Böyle bir durumda sayfanın çok fazla uzun olması kullanıcılara olumsuz bir etki yapabilir. Bu nedenle mobil cihazlarda web site öğelerinin kaydırılabilir bir alan içerisinde sunulmasının önemli olduğu söylenebilir. Uygulamanın bu aşamasında sayfanın uzamasının önüne geçilmek için içerik bölümleri kaydırılabilir alan içerisinde sunulmuştur (Resim 2.20).

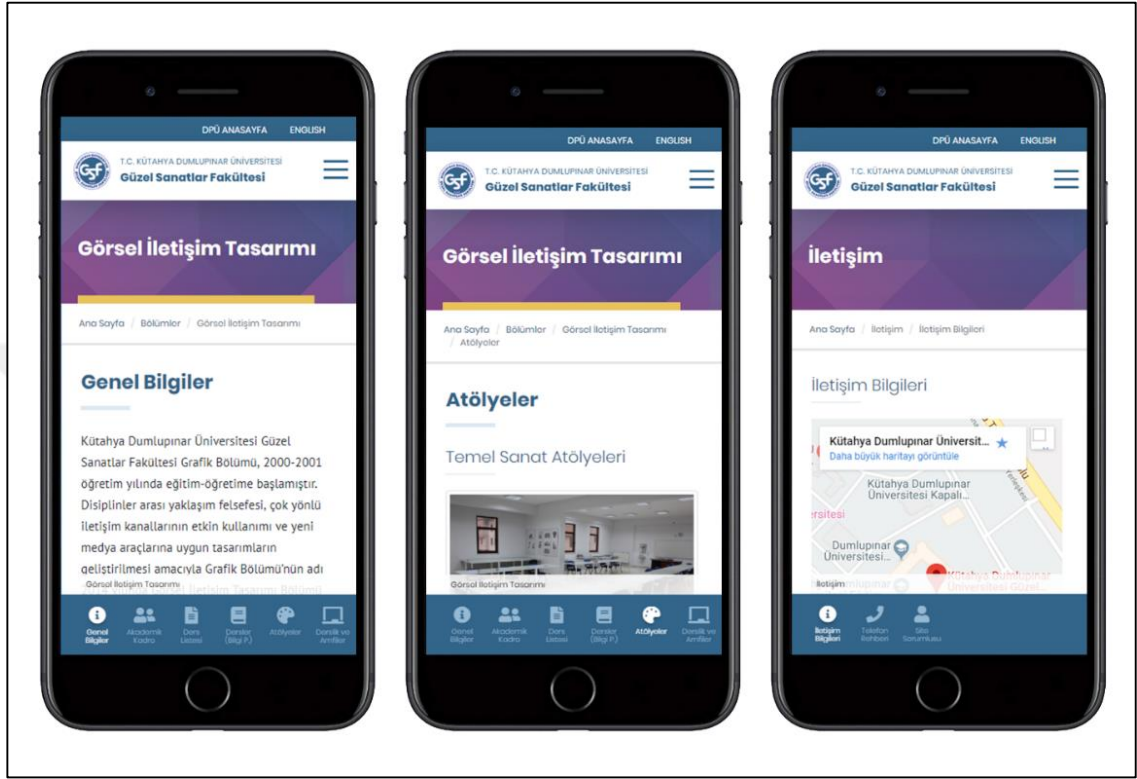
Resim 2.20: Web Sitesinin Mobil Versiyonunda Kaydırılabilir İçerik Geçişleri

Web sitenin masaüstü versiyonu alt sayfa tasarımında sol blokta yer alan ilgili sayfa bağlantıları, mobil versiyonda sayfanın en altına sabitlenerek, ikonlar ile

desteklenmiştir. Böylece kullanıcılara, mobilden erişim sağladıklarında hangi sayfada oldukları ve diğer sayfalara kolay erişebilmeleri amaçlanmıştır.

Resim 2.21: Web Sitenin Mobil Alt Sayfalarının Örnek Ekran Görüntüleri

Hazırlanan uygulama çalışmasında kurumsal imajı yansıtabilen, kullanıcı alışkanlıklarını dikkate alan, görsel tasarım ilkelerinin etkin olduğu, estetik değeri ve işlevsel bir yanı olan web arayüz tasarlanması amaçlanmıştır. Daha sonraki aşamada ise arayüz tasarımının estetik değerini koruyarak web dosyaları haline getirilme işlemi yer almıştır. Tasarım ve yazılım aşamasında dikkat edilen en önemli unsur web sitesinin ilerleyen süreçlerde güncelleme işleminin kolay bir şekilde yapılabilir olmasıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BULGULAR VE YORUM

3.1. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma kapsamında hazırlanan web tasarımına yönelik öğrenci görüşlerine, sonuçların analizi ve yorumlarına yer verilmektedir.

3.1.1. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Ankete Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı bölümü öğrencilerinden 2, 3 ve 4. Sınıflar olmak üzere toplamda 156 öğrenci katılım sağlamıştır.

Tablo 3.1: Ankete Katılanların Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

	n	%
2.sınıf	93	59,6
3.sınıf	26	16,7
4.sınıf	37	23,7
Toplam	156	100

Tablo 3.1'e bakıldığında ankete katılanların %59,6'nın ikinci sınıf, %16,7'nin üçüncü sınıf ve %23,7'nin ise dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşturduğu saptanmıştır. Bu veriye göre ankete katılanların çoğunluğunun ikinci sınıf öğrencilerinin oluşturduğu söylenebilir.

Tablo 3.2: Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

	n	%
Kız	80	51,2
Erkek	76	48,8
Toplam	156	100

Tablo 3.2 gözlemlendiğinde ankete katılanların %51,2'nin kız, %48,8'nin ise erkek öğrencilerin oluşturduğu belirlenmiştir. Bu veriye göre ankete katılanların cinsiyet bakımından anlamlı bir farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 3.3: Hazırlanan Web Tasarımının Görsel Hiyerarşiye Uygunluğuna İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	58	37,2
Kısmen Katılıyorum	62	39,7
Fikrim Yok	17	10,9
Kısmen Katılmıyorum	8	5,1
Katılmıyorum	11	7,1
Toplam	156	100

Tablo 3.3 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımının görsel hiyerarşiye uygunluğuna ilişkin öğrencilerin %37,2'nin katıldığı, %39,7'nin kısmen katıldığı, %10,9'nun fikrinin olmadığı, %5,1'nin kısmen katılmadığı ve %7,1'nin katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımını görsel hiyerarşiye uygunluk bakımından yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durum hazırlanan web tasarımın, tasarımda önemli olan ilke ve esaslara uygun hareket edilerek tasarlandığından kaynaklandığı belirtilebilir.

Tablo 3.4: Hazırlanan Web Tasarımının Görsel Tutarlılık ve Sayfalar Arası Görsel Devamlılığının Uygunluğuna İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	74	47,4
Kısmen Katılıyorum	51	32,7
Fikrim Yok	13	8,3
Kısmen Katılmıyorum	6	3,8
Katılmıyorum	12	7,7
Toplam	156	100

Tablo 3.4 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımının görsel tutarlılık ve sayfalar arası görsel devamlılığının uygunluğuna ilişkin öğrencilerin %47,2'nin katıldığı, %32,7'nin kısmen katıldığı, %8,3'nün fikrinin olmadığı, %3,8'nin kısmen

katılmadığı ve %7,7'nin katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımını görsel tutarlılık ve sayfalar arası görsel devamlılığa uygunluk bakımından yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durum hazırlanan web tasarımın, tasarımda öğeler arasında tutarlılık ve görsel devamlılığın sağlanması ile oluşturulduğu söylenebilir.

Tablo 3.5: Hazırlanan Web Tasarımının Görsel Öğeler Arasında Oran-Orantının Uygunluğuna İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	91	58,3
Kısmen Katılıyorum	37	23,7
Fikrim Yok	13	8,3
Kısmen Katılmıyorum	7	4,5
Katılmıyorum	8	5,1
Toplam	156	100

Tablo 3.5 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımının görsel öğeler arasında oran-orantının uygunluğuna ilişkin öğrencilerin %58,3'nin katıldığı, %23,7'nin kısmen katıldığı, %8,3'nün fikrinin olmadığı, %4,5'nin kısmen katılmadığı ve %5,1'nin katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımında görsel öğeler arası oran-orantının uygunluk bakımından yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durum hazırlanan web tasarımında, ızgara (grid) sisteminin kullanılmasının görsel öğeler arası oran-orantının sağlanmasında önemli bir unsur olduğu belirtilebilir.

Tablo 3.6: Hazırlanan Web Tasarımında Kontrast Renk Kullanımının İçeriğin Rahat Bir Şekilde Algılanmasına İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	80	51,3
Kısmen Katılıyorum	33	21,2
Fikrim Yok	17	10,9
Kısmen Katılmıyorum	14	9
Katılmıyorum	12	7,7
Toplam	156	100

Tablo 3.6 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımında kontrast renk kullanımının içeriğin rahat bir şekilde algılanmasına ilişkin öğrencilerin %51,3'nin katıldığı, %21,2'nin kısmen katıldığı, %10,9'nun fikrinin olmadığı, %9'nun kısmen katılmadığı ve %7,7'nin katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımında kontrast renklerin kullanımının içeriği rahat bir şekilde algılanmasını yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda web sitelerinde içeriğin rahat bir şekilde algılanmasını sağlamak için kontrast renk kullanımının önemli olduğu ifade edilebilir.

Tablo 3.7: Hazırlanan Web Tasarımında Renkler Tasarımın Görsel Uyumuna Olumlu Katkı Sağlamasına İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	82	52,6
Kısmen Katılıyorum	37	23,7
Fikrim Yok	17	10,9
Kısmen Katılmıyorum	8	5,1
Katılmıyorum	14	9
Toplam	156	100

Tablo 3.7 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımında renklerin tasarımın görsel uyumuna olumlu katkı sağlamasına ilişkin öğrencilerin %52,6'nın katıldığı, %23,7'nin kısmen katıldığı, %10,9'nun fikrinin olmadığı, %5,1'nin kısmen katılmadığı

ve %9'nun katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımında renklerin tasarımın görsel uyumuna olumlu katkı sağladığını yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda web tasarımında renk kullanımının tasarımın görsel uyumunu önemli ölçüde etkilediği söylenebilir.

Tablo 3.8: Hazırlanan Web Tasarımında Tipografi Kullanımının Uygunluğuna İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	77	49,4
Kısmen Katılıyorum	45	28,8
Fikrim Yok	13	8,3
Kısmen Katılmıyorum	8	5,1
Katılmıyorum	13	8,3
Toplam	156	100

Tablo 3.8 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımında tipografik düzenlemenin tasarım bütünlüğüne uygunluğuna ilişkin öğrencilerin %49,4'nün katıldığı, %28,8'nin kısmen katıldığı, %8,3'nün fikrinin olmadığı, %5,1'nin kısmen katılmadığı ve %8,3'nün katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımında tipografik düzenlemelerin tasarımın bütünlüğüne uygunluğunu yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda web tasarımda kullanıcılar ile iletişim bağını kuvvetlendiren, içeriğin okunurluğunu etkileyen tipografik öğelerin tasarımın bütünlüğüne göre düzenlenmesinin önemli bir unsur olduğu ifade edilebilir.

Tablo 3.9: Hazırlanan Web Tasarımında Kullanılan İkon ve Simgelerin Tasarıma Uyumuna İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	78	50
Kısmen Katılıyorum	46	29,5
Fikrim Yok	15	9,6
Kısmen Katılmıyorum	9	5,8
Katılmıyorum	8	5,1
Toplam	156	100

Tablo 3.9 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımında kullanılan ikon ve simgelerin tasarıma uyumuna ilişkin öğrencilerin %50'nin katıldığı, %29,5'nin kısmen katıldığı, %9,6'nın fikrinin olmadığı, %5,8'nin kısmen katılmadığı ve %5,1'nin katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımında kullanılan ikon ve simgelerin tasarıma uyumunu yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda ikon ve simge kullanımının tasarımdaki diğer görsel öğeler ile uyumlu bir şekilde kullanılmasının tasarımda görsel uyumun korunması adına önemli bir etken olduğu ifade edilebilir.

Tablo 3.10: Hazırlanan Web Tasarımında Yönlendirme ve Bağlantıların Kolay Ulaşılabilirliğine İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	79	50,6
Kısmen Katılıyorum	39	25
Fikrim Yok	20	12,8
Kısmen Katılmıyorum	7	4,5
Katılmıyorum	11	7,1
Toplam	156	100

Tablo 3.10 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımında sayfalar arası bağlantı ve yönlendirme butonlarının kullanıcının kolay ulaşabileceği şekilde olmasına ilişkin öğrencilerin %50,6'nın katıldığı, %25'nin kısmen katıldığı, %12,8'nin fikrinin

olmadığı, %4,5'nin kısmen katılmadığı ve %7,1'nin katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımında yönlendirme ve bağlantıların kolay ulaşabilir olmasını yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda web tasarımda yönlendirme ve bağlantı yerlerinin tasarımın bütünlüğünü bozmadan kullanıcının kolay ulaşabileceği bir şekilde yerleştirilmesinin önemli olduğu söylenebilir.

Tablo 3.11: Hazırlanan Web Tasarımında Kompozisyonun Uygunluğuna İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	70	44,9
Kısmen Katılıyorum	53	34
Fikrim Yok	20	12,8
Kısmen Katılmıyorum	6	3,8
Katılmıyorum	7	4,5
Toplam	156	100

Tablo 3.11 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımında kompozisyonun başarılı bir şekilde oluşturulduğuna ilişkin öğrencilerin %44,9'nun katıldığı, %34'nün kısmen katıldığı, %12,8'nin fikrinin olmadığı, %3,8'nin kısmen katılmadığı ve %4,5'nin katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımında kompozisyonun başarılı bir şekilde oluşturulduğunu yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda hazırlanan web tasarımda sayfa düzeni ve öğelerin yerleşiminin başarılı bir şekilde uygulandığı ifade edilebilir.

Tablo 3.12: Hazırlanan Web Tasarımında Tasarım Konseptinin İçerik ile Uyumuna İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	78	50
Kısmen Katılıyorum	44	28,2
Fikrim Yok	21	13,5
Kısmen Katılmıyorum	4	2,6
Katılmıyorum	9	5,8
Toplam	156	100

Tablo 3.12 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımında tasarım konseptinin içerik ile uyumuna ilişkin öğrencilerin %50'nin katıldığı, %28,2'nin kısmen katıldığı, %13,5'nin fikrinin olmadığı, %2,6'nın kısmen katılmadığı ve %5,8'nin katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımında tasarım konseptinin içerik ile uyumunu yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda hazırlanan web tasarımda tasarım konsepti içeriği destekler nitelikte olduğu ifade edilebilir.

Tablo 3.13: Hazırlanan Web Tasarımının Anlaşılır Bir Tasarım Yapısına Sahip Olmasına İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	87	55,8
Kısmen Katılıyorum	44	28,2
Fikrim Yok	14	9
Kısmen Katılmıyorum	5	3,2
Katılmıyorum	6	3,8
Toplam	156	100

Tablo 3.13 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımının anlaşılır bir tasarıma sahip olmasına ilişkin öğrencilerin %55,8'nin katıldığı, %28,2'nin kısmen katıldığı, %9'nun fikrinin olmadığı, %3,2'nin kısmen katılmadığı ve %3,8'nin katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük

çoğunluğunun hazırlanan web tasarımının anlaşılır bir tasarıma sahip olmasını yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda hazırlanan web tasarımda okunabilirlik ve açıklık kavramlarının etkin olduğu ifade edilebilir.

Tablo 3.14: Hazırlanan Web Tasarımının Özgün Bir Tasarıma Sahip Olmasına İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	53	34
Kısmen Katılıyorum	44	28,2
Fikrim Yok	17	10,9
Kısmen Katılmıyorum	19	12,2
Katılmıyorum	23	14,7
Toplam	156	100

Tablo 3.14 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımının özgün bir tasarıma sahip olmasına ilişkin öğrencilerin %34'nün katıldığı, %28,2'nin kısmen katıldığı, %10,9'nun fikrinin olmadığı, %12,2'nin kısmen katılmadığı ve %14,7'nin katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımının özgün bir tasarıma sahip olmasını yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda hazırlanan web tasarımının özgün bir tasarıma sahip olduğu ifade edilebilir.

Tablo 3.15: Hazırlanan Web Tasarımında Estetik Yapıya Uygunluğuna İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	65	41,7
Kısmen Katılıyorum	51	32,7
Fikrim Yok	12	7,7
Kısmen Katılmıyorum	14	9
Katılmıyorum	14	9
Toplam	156	100

Tablo 3.15 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımında estetik bir değer olduğuna ilişkin öğrencilerin %41,7'nin katıldığı, %32,7'nin kısmen katıldığı, %7,7'nin fikrinin olmadığı, %9'nun kısmen katılmadığı ve %9'nun katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımının estetik bir yapıda olmasını yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda hazırlanan web tasarımının estetik bir değer taşıdığı ifade edilebilir.

Tablo 3.16: Hazırlanan Web Tasarımının Kullanıcı Odaklı Olmasına İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	64	41
Kısmen Katılıyorum	46	29,5
Fikrim Yok	23	14,7
Kısmen Katılmıyorum	11	7,1
Katılmıyorum	12	7,7
Toplam	156	100

Tablo 3.16 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımının kullanıcı odaklı olmasına ilişkin öğrencilerin %41'nin katıldığı, %29,5'nin kısmen katıldığı, %14,7'nin fikrinin olmadığı, %7,1'nin kısmen katılmadığı ve %7,7'nin katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımının kullanıcı odaklı olmasını yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda hazırlanan web tasarımının kullanıcı önceliklerini hesaba katarak görsel öğelerin düzenlendiği ifade edilebilir.

Tablo 3.17: Hazırlanan Web Tasarımının Kurumsal İmajı Yansıtmasına İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	64	41
Kısmen Katılıyorum	44	28,2
Fikrim Yok	24	15,4
Kısmen Katılmıyorum	10	6,4
Katılmıyorum	14	9
Toplam	156	100

Tablo 3.17 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımının kurumsal imajı yansıtmasına ilişkin öğrencilerin %41'nin katıldığı, %28,2'nin kısmen katıldığı, %15,4'nün fikrinin olmadığı, %6,4'nün kısmen katılmadığı ve %9'nun katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımının kurumsal imajı yansıtmasını yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda hazırlanan web tasarımının kurumsal imajı dikkate alarak hazırlandığı ifade edilebilir.

Tablo 3.18: Hazırlanan Web Tasarımının Görsel Tasarım Açısından Başarısına İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	69	44,2
Kısmen Katılıyorum	48	30,8
Fikrim Yok	16	10,3
Kısmen Katılmıyorum	10	6,4
Katılmıyorum	13	8,3
Toplam	156	100

Tablo 3.18 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımının görsel tasarım açısından başarılı olmasına ilişkin öğrencilerin %44,2'nin katıldığı, %30,8'nin kısmen katıldığı, %10,3'nün fikrinin olmadığı, %6,4'nün kısmen katılmadığı ve %8,3'nün katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların

büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımının görsel tasarım açısından başarılı olmasını yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda hazırlanan web tasarımının görsel tasarım ilkelerinin dikkate alınarak hazırlanması ile başarılı bir tasarım ortaya konulduğu ifade edilebilir.

Tablo 3.19: Hazırlanan Web Tasarımının Mobil Versiyonunun Kullanılabilir Olmasına İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	68	43,6
Kısmen Katılıyorum	37	23,7
Fikrim Yok	28	17,9
Kısmen Katılmıyorum	10	6,4
Katılmıyorum	13	8,3
Toplam	156	100

Tablo 3.19 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımının mobil versiyonunun kullanılabilir olmasına ilişkin öğrencilerin %43,6'nın katıldığı, %23,7'nin kısmen katıldığı, %17,9'nun fikrinin olmadığı, %6,4'nün kısmen katılmadığı ve %8,3'nün katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımının mobil versiyonunun kullanılabilir olmasını yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda hazırlanan web tasarımının mobil cihazlara göre duyarlı bir tasarım yapısında olması ile web sitesinin mobil versiyonunun kullanışlı olduğu ifade edilebilir.

Tablo 3.20: Hazırlanan Web Tasarımının Mobil Versiyonunun Görsel Tasarımına İlişkin Görüşler

	n	%
Katılıyorum	69	44,2
Kısmen Katılıyorum	45	28,8
Fikrim Yok	22	14,1
Kısmen Katılmıyorum	10	6,4
Katılmıyorum	10	6,4
Toplam	156	100

Tablo 3.20 gözlemlendiğinde hazırlanan web tasarımının mobil versiyonunun görsel tasarımına ilişkin öğrencilerin %44,2'nin katıldığı, %28,8'nin kısmen katıldığı, %14,1'nin fikrinin olmadığı, %6,4'nün kısmen katılmadığı ve %6,4'nün katılmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bu veriye göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun hazırlanan web tasarımının mobil versiyonunun görsel tasarımı başarısını yeterli buldukları ifade edilebilir. Bu durumda hazırlanan web tasarımının mobil cihazlara göre şekillenmesi görsel tasarımını başarılı kıldığı ifade edilebilir.

SONUÇ

21. Yüzyıl internet teknolojilerindeki tüm gelişmeler, bir web sitesinin görsel tasarımını tipografi, büyük boyutlu imajlar, animasyon geçişleri, sayfa düzeni, mobil cihazlara uyumluluk vb. gibi açılardan hem estetik değerini hem de kullanılabilir olmasını olumlu yönde etkilemiştir. Bu nedenle görsel tasarım ilkeleri, kompozisyon, tipografi, renk vb. gibi web tasarımını etkileyen unsurlar önem kazanarak daha kolay bir şekilde uygulanabilir hale gelmiştir. Bunun sonucunda estetik değerden yoksun, şablon tasarımlar yerine web sitelerinin içeriğini daha iyi bir şekilde yansıtabilen ve görsel estetik değeri olan özgün web arayüz tasarımları ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu bağlamda diğer grafik tasarım ürünlerinde olduğu gibi web tasarımında da hedef kitleye mesajın veya içeriğin etkili bir şekilde iletebilmesi önemli bir yer tutmaktadır.

Günümüzde mobil cihazların kullanım oranının artması ile artık kullanıcılar tablet bilgisayarlardan veya cep telefonlarından web sitelerine erişim sağlamaktadır. Bu nedenle önem verilmesi gereken bir diğer konu da bir web sitesinin mobil cihazlara uyumunun görsel açıdan daha rahat kullanılabilir olmasıdır. Bu çalışmanın sonucunda hazırlanan web arayüz tasarımının ve mobil versiyonunun görsel açıdan oldukça kullanışlı olduğu görülmektedir. Bakınız: Ek 3, Ek 4.

Araştırma kapsamında web sitesinin görsel tasarımını etkileyen unsurlar irdelenmiş, bu unsurlar dâhilinde Adobe Photoshop programı kullanılarak örnek bir web arayüz tasarımı hazırlanmıştır. Ayrıca Sublime Text programı ile hazırlanan arayüz tasarımı HTML, CSS ve JS programlama dilleri aracılığıyla masaüstü ve mobil cihazlara uyumlu bir biçimde kodlanarak, web arayüz tasarımı ve mobil versiyonu çalışır hale getirilmiştir. Hazırlanan web sitesi “www.yasarakca.com/web” adresinden incelenebilir.

Araştırma kapsamında tasarlanan web sitesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi için örnek olarak hazırlanmıştır. Bu çerçevede web arayüz tasarımında görselliğin öneminin araştırıldığı bu çalışmada görsel iletişim tasarımı bölümü öğrencilerinin görüşlerinin yer aldığı bulgular sonucunda araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre;

1. Ankete katılan öğrencilerin %76,9’nun hazırlanan web tasarımını görsel hiyerarşiye uygunluk bakımından yeterli buldukları anlaşılmıştır.

2. Ankete katılan öğrencilerin %80,1'nin hazırlanan web tasarımının görsel tutarlılık ve sayfalar arası görsel devamlılığının uygunluğu bakımından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
3. Ankete katılan öğrencilerin %82'nin hazırlanan web tasarımının görsel öğeler arası oran-orantı uygunluğu açısından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
4. Ankete katılan öğrencilerin %72,5'nin hazırlanan web tasarımında kontrast renk kullanımının içeriğin rahat bir şekilde algılanması bakımından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
5. Ankete katılan öğrencilerin %76,3'nün hazırlanan web tasarımında renkler tasarımın görsel uyumuna olumlu katkı sağlaması bakımından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
6. Ankete katılan öğrencilerin %78,2'nin hazırlanan web tasarımında tipografi kullanımının uygunluğu açısından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
7. Ankete katılan öğrencilerin %79,5'nin hazırlanan web tasarımında kullanılan ikon ve simgelerin tasarıma uyumu bakımından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
8. Ankete katılan öğrencilerin %75,6'nın hazırlanan web tasarımında yönlendirme ve bağlantıların kolay ulaşılabilirliği bakımından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
9. Ankete katılan öğrencilerin %78,9'nun hazırlanan web tasarımında kompozisyonun uygunluğu bakımından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
10. Ankete katılan öğrencilerin %78,2'nin hazırlanan web tasarımında tasarım konseptinin içerik ile uyumu açısından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
11. Ankete katılan öğrencilerin %84'nün hazırlanan web tasarımının anlaşılır bir tasarım yapısına sahip olması bakımından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
12. Ankete katılan öğrencilerin %62,2'nin hazırlanan web tasarımının özgün bir tasarıma sahip olması bakımından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
13. Ankete katılan öğrencilerin %74,4'nün hazırlanan web tasarımının estetik yapıya uygunluğu bakımından yeterli buldukları anlaşılmıştır.

14. Ankete katılan öğrencilerin %70,5'nin hazırlanan web tasarımının kullanıcı odaklı olmasına ilişkin yeterli buldukları anlaşılmıştır.
15. Ankete katılan öğrencilerin %69,2'nin hazırlanan web tasarımının kurumsal imajı yansıtması bakımından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
16. Ankete katılan öğrencilerin %75'nin hazırlanan web tasarımının görsel tasarım açısından başarısına ilişkin yeterli buldukları görülmektedir.
17. Ankete katılan öğrencilerin %67,3'nün hazırlanan web tasarımının mobil versiyonunun kullanılabilir olması bakımından yeterli buldukları anlaşılmıştır.
18. Ankete katılan öğrencilerin %73'nün hazırlanan web tasarımının mobil versiyonunun görsel tasarımına ilişkin yeterli buldukları anlaşılmıştır.

Araştırma kapsamında hazırlanan web tasarımının görsel hiyerarşiye uygunluk, görsel tutarlılık ve sayfalar arası görsel devamlılık, görsel öğeler arası oran-orantı, kontrast renk kullanımının içeriğin rahat bir şekilde algılanması, renklerin tasarımın görsel uyumuna olumlu katkı sağlaması, tipografi kullanımının uygunluğu, ikon ve simgelerin tasarıma uyumu, yönlendirme ve bağlantıların kolay ulaşılabilirliği, kompozisyonun uygunluğu, tasarım konseptinin içerik ile uyumu, anlaşılır bir tasarım yapısına sahip olması, özgün bir tasarıma sahip olması, estetik yapıya uygunluğu, kullanıcı odaklı olması, kurumsal imajı yansıtması, görsel tasarım açısından başarısı, mobil versiyonunun kullanılabilir olması, mobil versiyonunun görsel tasarımı gibi açılardan yeterli buldukları ve başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda web arayüz tasarımında yukarıdaki her bir anket maddesinin sonucuna göre görselliğin önemli bir etken olduğu görülmektedir.

Öneriler

İnternet teknolojilerindeki gelişmeler web arayüz tasarım eğilimlerinin sürekli değişkenlik göstermesine neden olmaktadır. Bu nedenle arayüz tasarımına başlamadan önce güncel tasarım eğilimlerinin incelenmesi önemlidir. Ayrıca tasarımcının web tasarımıyla ilgili güncel bilgi ve yenilikleri takip etmesinin de modern bir çizgide web arayüz tasarımı ortaya çıkarabilmesi adına önemli bir etken olduğu söylenebilir.

Grafik tasarım aşamasında nasıl ki bir tasarımcı basılı ürünlerde tasarıma başlamadan önce kâğıt türü ve ebatlarını, baskı makinesi özellikleri vb. gibi unsurları

göz önünde bulundurarak tasarımı meydana getiriyor ise web arayüz tasarımında da tasarımcının 'HTML, CSS, JS' gibi web dillerine temel seviyede bilgi sahibi olması gereklidir. Bu nedenle Yükseköğretim kurumlarına ait grafik tasarım eğitimi veren okullarda seçmeli veya zorunlu olarak web tasarımı dersine destek oluşturacak nitelikte web yazılımına yönelik dersler müfredat programına konulması önerilmektedir.

Web tasarım aşamasında karşılaşılan, hangi içeriğin nereye ve ne şekilde yerleştirilmesi gibi kompozisyon kurgulama sorunları tasarımcının motivasyon ve çalışma süresini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu nedenle tasarım aşamasından önce web sitesi içerik planının yapılması gerekir. Ayrıca, oluşturulan içerik planı dâhilinde web sitesinin kâğıt-kalem veya dijital bir cihaz ile ön taslak çalışmalarının yapılması tasarım süreci için önemli bir yer tutar.

Dijital ortamda tasarıma başlamadan önce renk, tipografi, ikon, boşluk miktarları ve görsel imajların (fotoğraf, illüstrasyon, grafik şekiller vb.) belirlenmesi tasarım sürecini minimuma indireceği düşünülmektedir. Bu bağlamda daha hızlı ve daha sağlıklı bir tasarım hazırlanabilir.

Tasarım aşamasında, grid sistemine bağlı kalınmalıdır. Piksel tabanlı bir çalışma yapıldığı için en ince ayrıntılara kadar özen gösterilmesi gerekir. Görsel tasarım bağlamında görsel hiyerarşi, görsel tutarlılık, oran-orantı, renk kullanımı, tipografi, kompozisyon ve diğer grafik öğelerin bir bütünlük oluşturacak şekilde mobil cihazlara uyumluluğun da hesaba katılarak arayüzün tasarlanması gerekmektedir.

EKLER

Ek 1: Web Arayüz Tasarımı Değerlendirme Anket Formu

Değerli Katılımcı,

Bu anket, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yürütülen “**Web Arayüz Tasarımında Görselliğin Önemi**” başlıklı yüksek lisans tez çalışması için gerekli olan verileri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Tez çalışmasının amacı, web arayüz tasarımı görselliğin önemini saptamaktır. Araştırmanın amacına ulaşılabilmesi için görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur. Vereceğiniz cevaplar, araştırmanın niteliği ve sonuca ulaşılabilmesi için son derece önemlidir.

Araştırmaya göstermiş olduğunuz ilgi ve destekten dolayı şimdiden teşekkür ederim. (Lütfen ankete isminizi yazmayınız.)

Yaşar Emin AKÇA
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I

(Kişisel Bilgiler)

Aşağıdaki sorulara vereceğiniz cevaplar için, lütfen size uygun olan seçeneğin yanındaki parantezin içine (X) işareti koyunuz.

1. Bölümünüz

Görsel İletişim Tasarımı () Çizgi Film/Animasyon ()

Resim () Seramik-Cam ()

2. Sınıfınız

2 () 3 () 4 ()

3. Cinsiyetiniz

Kız () Erkek ()

Ek 1: Web Arayüz Tasarımı Değerlendirme Anket Formu (Devamı)

BÖLÜM II

Lütfen aşağıda yer alan sorulara, araştırmacı tarafından tasarlanan web sitesini dikkate alarak bir değer veriniz.

	Web Arayüz Tasarımı Değerlendirme Formu	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Fikrim Yok	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum
1	İncelediğim web tasarımında görsel hiyerarşi başarıyla oluşturulmuştur.					
2	İncelediğim web tasarımında görsel tutarlılık sağlandığından dolayı sayfa tasarımları arasında görsel devamlılık vardır.					
3	İncelediğim web tasarımında görsel öğeler arasında oran-orantı vardır.					
4	İncelediğim web tasarımında kontrast renklerin kullanımı içeriğin rahat bir şekilde algılanmasına katkı sağlamıştır.					
5	İncelediğim web tasarımında kullanılan renkler, tasarımın görsel uyumuna olumlu katkı sağlamıştır.					
6	İncelediğim web tasarımındaki tipografik düzenleme (yazı karakteri seçimi ve ölçüleri) tasarım bütünlüğüne uygundur.					
7	İncelediğim web tasarımındaki ikon ve simgeler, tasarım ile uyumludur.					
8	İncelediğim web tasarımında sayfalar arası bağlantı ve yönlendirme butonları kullanıcının kolay ulaşabileceği şekildedir.					
9	İncelediğim web tasarımında kompozisyon başarılı bir şekilde oluşturulmuştur.					
10	İncelediğim web tasarımında tasarım konsepti içerik ile uyumludur.					
11	İncelediğim web tasarımı anlaşılır bir tasarıma sahiptir.					
12	İncelediğim web tasarımı özgün bir tasarıma sahiptir.					
13	İncelediğim web tasarımı estetik bir yapıdadır.					
14	İncelediğim web tasarımı kullanıcı odaklıdır.					

		Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Fikrim Yok	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum
15	İncelediğim web tasarımı kurumsal imajı yansıtmaktadır.					
16	İncelediğim web tasarımı görsel tasarım açısından başarılıdır.					
17	İncelediğim web tasarımının mobil versiyonu kullanılabilir bir yapıya sahiptir.					
18	İncelediğim web tasarımının mobil versiyonunun görsel tasarımı başarılıdır.					

Ek 2: Anket Uygulama İzin Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 27/05/2019-E.3711

T. C.
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı :55093314-300-
Konu :Anket Çalışma Talebiniz hk.

Sayın Yaşar Emin AKÇA
MEHMET AKİF ERSOY MAH.
BEYTÖRE SK. NO: 1C / 15
MERKEZ / KASTAMONU

İlgi : 22/05/2019 tarihli ve 56120658-300-22564 sayılı yazı.

İlgide kayıtlı yazıya istinaden, "Web Arayüz Tasarımında Görselliğin Önemi" konulu tezinizde kullanmak amacıyla, Üniversitemiz Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı, Çizgi Film / Animasyon, Resim ve Seramik Cam Bölümü 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri ile anket çalışması yapma talebiniz, Üniversitemiz Etik Kurulu tarafından değerlendirilmiş olup, yapılan görüşmeler sonucunda; **çalışmada etik açıdan bir sakınca bulunmadığına ve uygulanabilirliğine karar verilmiştir.**

Bilgilerinizi rica ederim.

e-imza
Alper YILMAZ
Enstitü Sekreteri Vekili

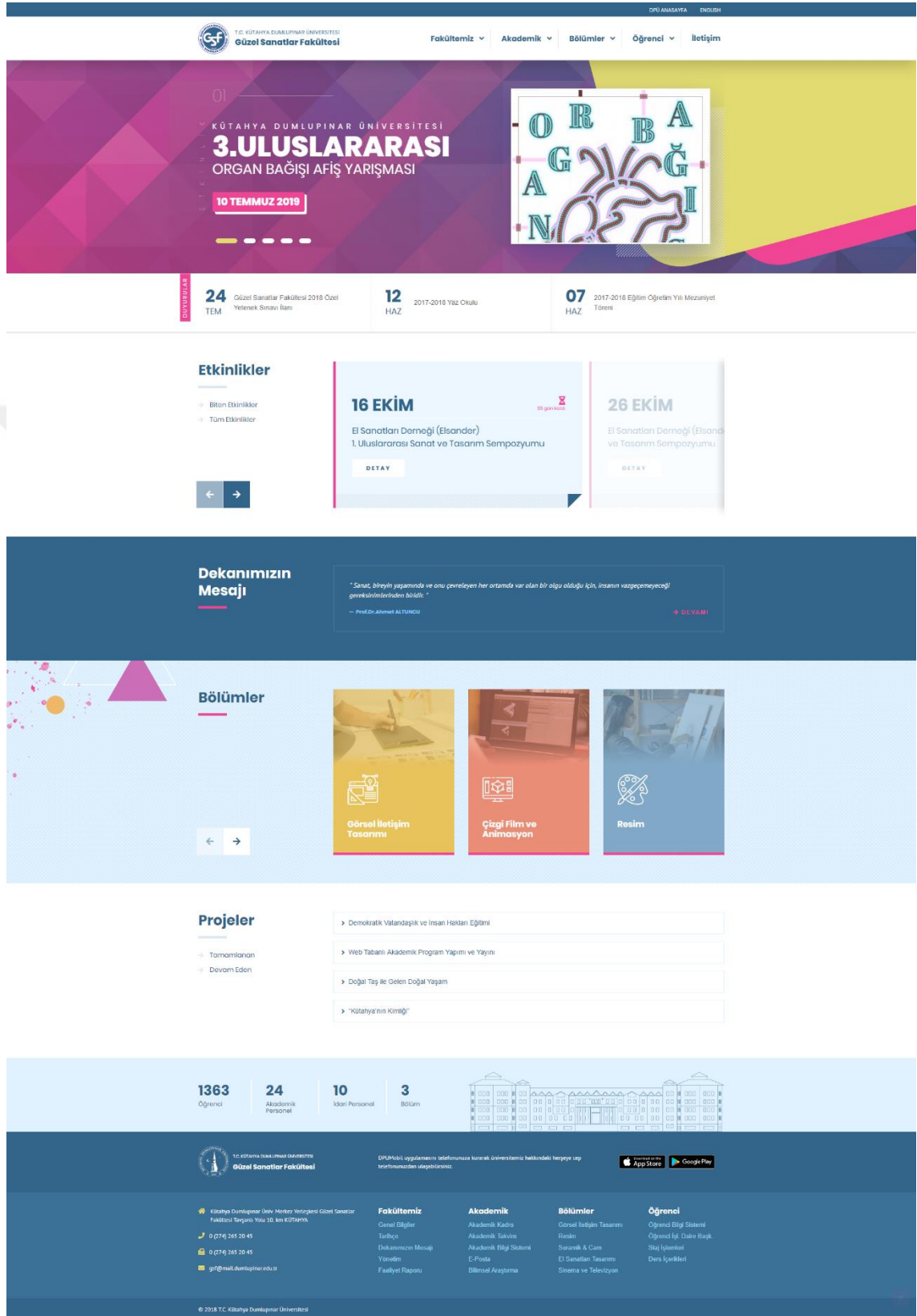
Evrakı Doğrulamak için : <https://ebys.dpu.edu.tr/enVision/Dogrula/NF5LLRE>

Evliya Çelebi Yerleşkesi Tavşanlı Yolu 10. Km 43100 KÜTAHYA
Telefon: (0 274) 265 20 31-Faks: (0 274) 265 20 40
E-Posta : sbe@dpu.edu.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat: H.NÖBETÇİ Memur
Elektronik ağ:sbe.dpu.edu.tr
KEP Adresi: dumlupinaruniversitesi@hs01.kep.tr

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

Ek 3: Hazırlanan Web Arayüz Tasarımının Ana Sayfa Görüntüsü

Ek 4: Hazırlanan Web Arayüz Tasarımının Mobil Versiyon Ana Sayfa Görüntüsü

KAYNAKÇA

- Alican, Ö. (2011). *Mobil Medyada Grafik Tasarımcının Galaksi Rehberi*. İstanbul: Pusula Yayıncılık.
- Ambrose, G. & Harris, P. (2012). *Tipografinin Temelleri* (B. Bayrak, Çev.). İstanbul: Literatür Yayınları.
- (2013a). *Grafik Tasarımda Sayfa Düzeni* (D.B. İz, Çev.). Literatür Yayınları.
- (2013b). *Yaratıcı Tasarımın Temelleri* (A. Tepecik, M. D. Atılgan, Çev.). İstanbul: Literatür Yayınları.
- (2013c). *Grafik Tasarımda Renk* (B. Bayrak, Çev.). İstanbul: Literatür Yayınları.
- (2014). *Grafik Tasarımda Izgaralar* (N. Arkan, Çev.). İstanbul: Literatür Yayınları.
- Artut, K. (2013). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ayaydın, A. (2011). Sanatın Görsel Dili. A. O. Alakuş ve L. Mercin (Ed.), *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*, Ankara: Pegem Akademi, 113-128
- Balaban, E. (2008). *Web Tasarım Kılavuzu*. İstanbul: Pusula Yayıncılık.
- Baranseli, E. S. (2009). *Gelişen İletişim Teknolojileri İle Grafik Anlatım Dili ve Grafik Tasarımın Yeni Uzantıları* (Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Bayraktar, N., Görür Tamer, N., Tekel, A., Gürer, N., Ceylan Kızıldaş, A. ve Armatlı Köroğlu, B. (2012). *Görsel Eğitimde Yaratıcılık ve Temel Tasarım*. Ankara: Nobel.
- Bedir Erişti, S. D. (2018). *Yeni Medya ve Görsel İletişim Tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Becer, E. (2015). *İletişim ve Grafik Tasarım*. Ankara: Dost Kitabevi.
- Bosler, D. (2012). *Mastering type: The essential guide to typography for print and web design*. Simon and Schuster.
- Brinck, T., Gergle, D. & Wood, S. D. (2001). *Usability for the Web: designing Web sites that work*. Elsevier.
- Budak, V. Ö. ve Gezer, M. (2016). Farklı Ekran Çözünürlükleri İçin Esnek Web Arayüz Yapıları Tasarlanması. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 6(1): 10–24.

- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012). *Sanat Eğitimi ve Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çatal, D. ve Kürşad, D. (2015). Duyarlı Web Tasarımı. *SDÜ Arte-Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi*, 8(15): 95-109.
- Coates, K. & Ellison, A. (2014). *An introduction to information design*. Laurence King Publishing.
- Coyle, A. (2017). Design better data tables. <https://uxdesign.cc/design-better-data-tables-4ecc99d23356> [9 Mayıs].
- Dikener, O. (2011). İnternet Reklamcılığında Web Sitesi Tasarımının Önemi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 2(1): 152-166.
- Elden, M. ve Okat Özdem, Ö. (2015). *Reklamda Görsel Tasarım - Yaratıcılık ve Sanat*. İstanbul: Say Yayınları.
- Erdal, G. (2015). *İletişim ve Tipografi*. İstanbul: Hayalperest.
- Ertan, G. ve Sansarcı, E. (2016). *Görsel Sanatlarda Anlam ve Algı*. İstanbul: Alternatif Yayıncılık.
- Evans, P., Sherin, A. & Lee, I. (2013). *The Graphic Design Reference & Specification Book: Everything Graphic Designers Need to Know Every Day*. Rockport Publishers.
- Fırlar, B. ve Okat Özdem, Ö. (2013). Web Tasarımının Önemi: Destinasyon Web Sitelerinin Görsel Tasarımlarının Değerlendirilmesi. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 4(7): 5-16.
- Galitz, W. O. (2007). *The Essential Guide to User Interface Design : An Introduction to GUI Design Principles and Techniques* (C. 3rd ed). Indianapolis, IN: Wiley.
- Girard, J. (2016). The Future of Web Design: Combining Responsive With Adaptive Design. <https://www.uxpin.com/studio/blog/the-future-of-web-design-combining-responsive-with-adaptive-design/> [30 Nisan].
- Graver, A. & Jura, B. (2012). *Best Practices for Graphic Designers, Grids and Page Layouts : An Essential Guideline for Understanding & Applying Page Design Principles*. Beverly, MA: Rockport Publishers.

- Gürses, E. A. (2006). *Kütüphane Web Sitelerinde Kullanılabilirlik ve Kullanılabilirlik İlkelerine Dayalı Tasarım* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Harkins, M. (2010). *Basic Typography 02: Using Type*. AVA Publishing
- Holtzschue, L. (2009). *Rengi Anlamak: Tasarımcılar için Kılavuz Kitap* (F. Akdenizli, Çev.). İzmir: Duvar Yayınları.
- İpek, M. (2016, Nisan). Web Arayüz Tasarımlarında Layout ve Anatomi. 3. *Uluslararası Güzel Sanatlar Bilimsel Araştırma Günleri*. Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- İstek, R. (2005). *Görsel İletişimde Tipografi ve Sayfa Düzeni*. İstanbul: Pusula Yayıncılık.
- Kara Bilgin, F. (2018). Uygulama Örnekleri 4. L. Mercin ve M. Gökay (Ed.), *Görsel Sanatlar (1-8. Sınıflar) Öğretmenler için Öğretim Materyali*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 491-517.
- Keş, Y. (2009). *Elektronik Yayıncılık ve Web tasarım*. İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- Khourshid, D. (2015). How to pick the best font for your site. <https://webflow.com/blog/how-to-pick-the-best-font-for-your-site> [26 Eylül].
- Kubat, Ö. Z. (2016). Web Tasarımında Hareketli Görüntü Öğelerinin Kullanımı. L. Mercin (Ed.), *Görsel İletişim Tasarımı ve Animasyon*. Ankara: Pegem Akademi.
- Lal, R. (2013). *Digital Design Essentials: 100 ways to design better desktop, web, and mobile interfaces*. Design Essentials.
- Lougmani, C. (2018). Use these top 10 tips when you design for forms. <https://blog.prototypr.io/use-these-top-10-tips-when-you-design-forms-d095d6e3ab8a> [9 Mayıs].
- Lupton, E. (2014). *Type on Screen: A Critical Guide for Designers, Writers, Developers, and Students*. Chronicle Books.
- Lynch, P. J., Horton, S. & Morville, P. (2009). *Web Style Guide : Basic Design Principles for Creating Web Sites*. New Haven, United States: Yale University Press.

- Mercin, L. (2011). Sanat Nedir? A. O. Alakuş ve L. Mercin (Ed.), *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi, 1-12
- Mercin, L. ve M. Pehlivan (2010). Ambalaj Tasarımı Öğretimi ve Bir Uygulama Yönteminin Değerlendirilmesi. 4. *Uluslararası Ambalaj Kongresi*, İstanbul Kültür Üniversitesi. İstanbul, 401-414.
- Nielsen, J. (1995). Guidelines for Multimedia on the Web. <https://www.nngroup.com/articles/guidelines-for-multimedia-on-the-web/> [8 Mayıs].
- , (1997). The Difference Between Web Design and GUI Design. <https://www.nngroup.com/articles/the-difference-between-web-design-and-gui-design/> [28 Ocak].
- Özsoy, V. ve Ayaydın, A. (2016). *Görsel Tasarım Öge ve İlkeleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Öztuna, H.Y. (2007). *Görsel İletişimde Temel Tasarım*. İstanbul: Tibyan Yayıncılık
- Pettersson, R. (2002). *Information Design: An Introduction*. Document Design Companion Series. Amsterdam: John Benjamins Publishing Co.
- Sarikavak, N. K. (2004). *Çağdaş Tipografinin Temelleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Schlatter, T. & Levinson, D. (2013). *Visual Usability: Principles and Practices for Designing Digital Applications*. Newnes.
- Smith, A. (2017). Sliders in Web Design: To Use or Not to Use? <https://usabilitygeek.com/sliders-web-design-use/> [15 Nisan].
- Teker, U. (2009). *Grafik Tasarım ve Reklam*. İstanbul: Yorum Sanat Yayınevi.
- Tepecik, A. (2002). *Grafik Sanatlar:Tarih-Tasarım-Teknoloji*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Tiryakioğlu, F. (2012). *Sayfa Tasarımı ve Gazeteler*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Toktaş, P. (2018). Sanat Elemanları ve Tasarım İlkeleri. L. Mercin ve M. Gökay (Ed.), *Görsel Sanatlar (1-8. Sınıflar) Öğretmenler için Öğretim Materyali*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 13-55.
- Turgut, E. (2013). *Grafik Dil ve Anlatım Biçimleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Turper, D. (2008). *Web Siteleri İçin Orta Yaş ve Üzeri Kullanıcılara Yönelik Arayüz Tasarımları* (Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Türk Dil Kurumu. (2011) *Türkçe sözlük* (11. b.). Ankara: Türk Dil Kurumu.

Uçak, N. Ö. ve Çakmak, T. (2009). Web sayfası kullanılabilirliğinin ölçülmesi: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü web sayfası örneği. *Türk kütüphaneciliği*, 23(2): 278–298.

Uçar, T. F. (2004). *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım*. İstanbul: İnkılâp Yayınevi.

Web Server Role Overview. (2012). [https://docs.microsoft.com/en-us/previous-versions/windows/it-pro/windows-server-2008-R2-and-2008/cc770634\(v=ws.10\)](https://docs.microsoft.com/en-us/previous-versions/windows/it-pro/windows-server-2008-R2-and-2008/cc770634(v=ws.10)) [5 Mayıs]

DİZİN

-A-

Açıklık, vii, 9, 12
 Ana Sayfa, 6, 22, 53, 57, 58
 Animasyon, 46, 63
 Arayüz, v, 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 18, 19, 21, 23, 25, 26, 28, 35, 38, 39, 40, 41, 43, 45, 47, 48, 49, 51, 52, 60, 62, 63, 66, 83, 84, 86
 Asimetrik, 14, 15

-B-

Bağlantı, 2, 18, 29, 42, 43, 44, 58, 73, 87
 Beyaz Alan, 25
 Bootstrap, 24, 25, 52, 63
 Boşluk, 13, 20, 25, 26, 31, 32, 33, 34, 53, 57, 84
 Buton, 20, 34, 43
 Bütünlük, viii, 9, 19

-Ç-

Çizim, 9

-D-

Denge, vii, 9, 12, 13, 14
 Dijital Medya, 8, 11
 Dolaşım, 16, 19, 41, 43
 Duyarlı, 19, 24, 25, 27, 28, 63, 79

-E-

Ekmek Kırıntıları, 43
 Ekran, 24, 25, 26, 27, 28, 52, 63, 65
 Erişim, 5, 27, 28, 42, 48, 49, 55, 58, 66
 Estetik, 1, 8, 10, 11, 16, 18, 19, 21, 35, 36, 41, 47, 54, 66, 77, 82, 83, 87

-F-

Form, 47
 Fotoğraf, 17, 18, 46, 84

-G-

Gezinme, 11, 41, 43
 Gezinti Çubuğu, 8, 41
 Görsel Hiyerarşi, 9, 15
 Görsel İletişim, 29, 45
 Görsel Tasarım, 17, 19, 21, 40, 51, 84
 Grafik Tasarım, 1, 3, 19, 84
 Grid, 23, 24, 25, 52, 56, 60, 70

-H-

Harf Aralığı, 31
 Hizalama, viii, 33
 HTML, xiii, xiv, 2, 8, 35, 46, 63, 84

-I-

Izgara, 23, 24, 70

-İ-

İkon, 44, 45, 60, 73, 82, 83, 84, 87
 İllüstrasyon, 17, 18, 46, 84

-K-

Kompozisyon, v, 12, 13, 19, 20, 21, 24, 26, 28, 51, 84, 87
 Kullanıcı Arayüz Tasarımı, 7
 Kullanıcı Arayüzü, 6
 Kullanılabilirlik, ix, 47, 92

-M-

Menü, viii, xii, 41, 42, 44, 55, 56
 Metin, 12, 20, 23, 29, 30, 32, 33, 35, 43

Mobil, 3, 8, 26, 27, 28, 30, 44, 59, 63,
64, 65, 79, 80, 83, 88

-N-

Navigasyon, 41

-O-

Okunabilirlik, 29, 76

Oran, viii, x, 9, 18, 70

Orantı, viii, 9, 18

-P-

Punto, 12, 30, 33, 35, 55

-R-

Renk, v, 2, 11, 13, 17, 19, 20, 25, 29,
36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 49, 51, 54,
55, 56, 58, 59, 62, 71, 72, 82, 83, 84

Responsive, 27, 28, 63, 92

RGB, 36

Ritim, viii, 9, 18

-S-

Satır Aralığı, 32

Satır Uzunluğu, 33

Sayfa Düzeni, 11, 21, 22, 28, 63, 74

Sayfa Tasarımı, 23

Sayfa Yapısı, 11, 22, 24, 51

Simetri, 13

Slider, ix, xii, 44, 56

-T-

Tablo, 12, 20, 47

Tipografi, v, 11, 17, 18, 20, 29, 35, 51,
54, 82, 83, 84

Tutarlılık, vii, x, 9, 11, 69

-U-

Uyum, viii, 9, 19

-V-

Vurgu, vii, xii, 9, 17

-W-

Web Arayüz Geliştirme, 8, 52

Web Arayüz Tasarım, 5, 43, 60, 83

Web Sayfa Tasarımı, 7

Web Sayfası, 2, 6, 94

Web Sitesi, 7, 8, 36

Web Sunucusu, 5

Web Tarayıcısı, 5

Web Tasarımı, 3, 27, 28, 84, 87, 88

-Y-

Yalınlık, vii, xii, 9, 10

Yazı, 11, 12, 19, 23, 25, 29, 30, 31, 32,
33, 34, 35, 36, 45, 54, 55, 62, 87

Yazılım, 2, 6, 7, 11, 24, 35, 46, 49, 53,
63, 66

-Z-

Zemin, 1, 8, 25, 29, 34

